

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΚΑΙ Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΣ

Στήν ἐποχή μας, ἐποχή "οἰκουμενισμοῦ" καί "διαλόγων", εἶναι ὄχι ἀπλῶς χρήσιμο, ἀλλά ἀπολύτως ἀπαραίτητο νά ἀνατρέχωμε στους ἀγίους Πατέρας μας, οἱ ὅποιοι ἀντιμετώπισαν στήν ἐποχή τους τούς ἑτεροδόξους μένοντας πάντα μέσα στά αἰώνια ὄρια τῆς Ἐκκλησίας, τά ὅποια ἐμεῖς σήμερα δέν δικαιούμεθα νά "μεταίρωμεν" χωρίς νά κινδυνεύωμε νά εὐρεθοῦμε ἐκτός τῆς Ὁρθόδοξου Πίστεως καί νά εἴμεθα κατ' ὄνομα μόνο Ὁρθόδοξοι.

Γι' αὐτό τόν λόγο δημοσιεύουμε τά ἀκολουθοῦντα τρία κείμενα, συγγραφέντα ἀπό ἀγίους διδασκάλους, ὁμολογητάς καί ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας μας σέ διαφορετικές ἐποχές. Καί οἱ τρεῖς μᾶς ἐπαναλαμβάνουν:

Τέκνα καί ἀδελφοί, «μή μεταίρετε ὄρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ Πατέρες» (πρβλ. Παροιμ. κδ', 28).

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

Διάλογος με τόν Θεοδόσιο, τόν επίσκοπο Καισαρείας
Βιθυνίας, κατά τήν πρώτη του εξορία στό φρούριο τής
Βιζύης τής Θράκης.

Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, μέγας θεολόγος καί Πατήρ
τῆς Ἐκκλησίας, ὡμολόγησε τήν Ὁρθόδοξο Πίστι σέ μία ἐποχή

«Τάς γενομένας συνόδους,
ἡ εὐσεβῆς πίστις κυροῖ,
καί πάλιν,
ἡ τῶν δογμάτων ὀρθότης
κρίνει τάς συνόδους»

πού παρουσιάζει πολλές ὁμοιότητες μέ τήν ἰδική μας. Ἡ πολιτική
τῶν τότε αὐτοκρατόρων ἀπέβλεπε σέ πολιτικοκοινωνικές ἐνοποι-
ήσεις σάν τίς σημερινές. Ὡς πρόσφορο μέσον γιά τήν πραγμα-
τοποίησί τους θεωρήθηκε ἡ ὑποστήριξις τῆς αἵρέσεως τοῦ Μονο-

θελητισμοῦ. Εἶχαν χρησιμοποιηθῆ καί ἐκκλησιαστικοί ἄνδρες, οἱ
ὁποῖοι ὑποστήριζαν τήν αἵρεσι χάριν τῶν κοσμικῶν αὐτῶν σκοπι-
μοτήτων. Εἶχαν πιστεύσει ὅτι ἀσκοῦν τάχα κάποια ἐκκλησιαστική
οἰκονομία. Δυστυχῶς, ὅλοι σχεδόν οἱ πατριαρχικοί θρόνοι εἶχαν
πέσει στήν αἵρεσι τοῦ Μονοθελητισμοῦ. Ἡ Ὁρθόδοξο Πίστις
ζοῦσε μόνο στήν συνείδησι τοῦ πιστοῦ λαοῦ καί ἐκφραζόταν μέ
τό στόμα τῶν ἐλαχίστων Ὁμολογητῶν, οἱ ὁποῖοι τήν ἐστερέωσαν
μέ τό μαρτύριό τους.

Τήν ἐποχή αὐτή ὁ ἅγιος Μάξιμος εἶχε διαδραματίσει πρωτεύ-
οντα ρόλο γιά τήν συγκρότησι τῆς ὀρθοδόξου Τοπικῆς Συνόδου
τῆς Ρώμης (649), ἡ ὁποία κατεδίκασε τόν Μονοθελητισμό. Γιά
τόν λόγο αὐτό εὐρίσκεται ἐξόριστος στήν Βιζύη τῆς Θράκης. Ἐ-
χει διακόψει τήν ἐκκλησιαστική κοινωνία μέ τούς πατριαρχικούς
θρόνους τῆς Ἀνατολῆς, ἐπειδή ἔχουν ἐκπέσει στήν αἵρεσι. Ἡ ἀνα-
φορά του εἶναι στήν ὀρθοδοξοῦσα τότε Ρώμη καί στόν Ὁμο-
ληγητή ἅγιο Πάπα Μαρτῖνο.

Μέ σκοπό νά μεταβάλουν τήν γνώμη του καί νά τόν προσ-
εταιρισθοῦν, ὁ ἐπίσκοπος Θεοδόσιος καί οἱ αὐτοκρατορικοί
ἀπεσταλμένοι τόν επισκέπτονται στήν Βιζύη καί διεξάγουν τόν κα-
τωτέρω διάλογο. Ὁ Ἅγιος μέ ἀταλάντευτη σταθερότητα διακρί-
νει τήν ἀλήθεια ἀπό τήν αἵρεσι, τό φῶς ἀπό τό σκότος, καί μέ
γνώμονα τήν διδασκαλία τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί Πατέρων
ἀνασκенάζει τά ἐπιχειρήματα τῶν μονοθελητῶν συνομιλητῶν του.
Εἶναι συγκινητική ἡ ταπείνωσις τοῦ Ἁγίου πού συνοδεύει ὅλες
του τίς ἐκφράσεις καί κινήσεις, ἀκόμη καί τήν ὥρα πού ἡ ἀδικία
ἐναντίον του εἶναι κατάφωρη. Προφανῶς, ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, ἡ
σταθερή ὁμολογία καί ἡ ἀληθινή ταπείνωσις συνιστοῦν τό ἱερό
τριπτυχο πού χαρακτηρίζει κάθε Ὁρθόδοξο ὁμολογία.

Ὁ διάλογος τοῦ ἁγίου Μαξίμου στόν τόπο τῆς ἐξορίας του
μέ τούς συγκλητικούς ἄρχοντες καί μέ τούς ἐπισκόπους τῆς Κων-

σταντινουπόλεως είναι ένα κλασικό πλέον κείμενο, τό οποίο φανερώνει τίς γνήσια Ὁρθόδοξες καί ἐκκλησιαστικές προϋποθέσεις τοῦ Ἁγίου καί τίς αἰρετικές καί κοσμικές ἀντίστοιχα τῶν συνομηλητῶν του.

Παραθέτουμε χαρακτηριστικά ἀποσπάσματα ἀπό αὐτόν τόν διάλογο, ἐπειδή πιστεύουμε ὅτι θά βοηθήσῃ τόν λαό τοῦ Θεοῦ νά ἀντιληφθῇ ποιοί εἶναι σέ κάθε ἐποχή οἱ ἐκφρασταί τῆς Πίστεώς του, ἀλλά καί νά δώσουμε ἀφορμές θεολογικῆς αὐτοκριτικῆς σέ ὄσους λόγῳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τους εὐθύνης εὐρίσκονται μπροστά σέ προφανή κίνδυνο νά ἀθετήσουν καί σήμερα τήν ἀκρίβεια τῆς ἀγίας Ὁρθοδόξου Πίστεως λόγῳ ἄλλων σκοπιμοτήτων.

Στίς 24 τοῦ μηνός Αὐγούστου, τῆς 14ης ἐπινεμήσεως πού μόλις τώρα πέρασε, ἐπισκέφθηκε τόν ἀδδᾶ Μάξιμο στόν τόπο τῆς ἐξορίας του, δηλαδή στό κάστρο τῆς Βιζύης, ὁ προορηθείς ἐπίσκοπος Θεοδόσιος, σταλμένος ὅπως εἶπε ἀπό τόν ἴδιο τόν πατριάρχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πέτρο. Καί μαζί του οἱ ὑπατοί Παῦλος καί Θεοδόσιος, σταλμένοι ὅπως εἶπαν κι αὐτοί ἀπό τόν βασιλέα. Εἶχαν μαζί τους, καθώς φαίνεται, καί τόν ἐπίσκοπο Βιζύης. Καί λέγει ὁ Θεοδόσιος ὁ Ἐπίσκοπος:

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ: Παρακαλοῦν μέσω ἡμῶν ὁ βασιλεύς καί ὁ πατριάρχης, νά μάθουν ἀπό σένα ποιά εἶναι ἡ αἰτία πού δέν ἔχεις κοινωνία μέ τόν θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ΜΑΞΙΜΟΣ: Γνωρίζετε τίς καινοτομίες πού ἔγιναν ἀπό τήν ἐπινεμήσι τοῦ περασμένου κύκλου, οἱ ὅποιες ἄρχισαν ἀπό τήν Ἀλεξάνδρεια μέ τά ἑννέα κεφάλαια πού ἐξέθεσε ὁ Κῦρος, αὐτός πού δέν ξέρω πῶς ἔγινε πατριάρχης τῆς πόλεως ἐκείνης, καί πού ἐκυρώθηκαν ἀπό τόν θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Γνωρίζετε ἐπίσης καί τίς ἄλλες ἀλλοιώσεις, τίς προσθήκες καί τίς ἀφαιρέσεις, πού ἔγιναν συνοδικά ἀπό τούς προεδρεύσαντας στήν Ἐκκλησία τῶν

Βυζαντινῶν. Ἐννοῶ τόν Σέργιο, τόν Πύρρο καί τόν Παῦλο. Καί αὐτές τίς καινοτομίες τίς γνωρίζει ὅλη ἡ οἰκουμένη. Γι' αὐτήν τήν αἰτία δέν ἔχω κοινωνία, ὁ δοῦλος σας, μέ τήν Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἔσ' ἀρθοῦν τά ἐμπόδια πού μπῆκαν ἀπό τούς παραπάνω ἄνδρες, καί μαζί μ' αὐτά κι αὐτοί πού τάβαλαν, ὅπως εἶπε ὁ Θεός: «καί τούς λίθους ἐκ τῆς ὁδοῦ διαρρίψατε» (Ἱερ. 50, 26). Ἔτσι, θρῖσκοντας τήν ὁδό τοῦ Εὐαγγελίου ὅπως ἦταν πρῶτα, λεία καί ὁμαλή καί ἐλεύθερη ἀπό κάθε ἀκανθώδη αἰρετική κακία, θά τήν βαδίζω χωρίς νά μοῦ χρειάζεται καμμιά ἀνθρώπινη προτροπή. Μέχρις ὅτου ὁμως οἱ πατριάρχαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως καυχῶνται γιά τά τεθέντα ἐμπόδια καί γι' αὐτούς πού τά ἔβαλαν, δέν ὑπάρχει κανένας λόγος ἢ τρόπος πού νά μέ πείσῃ νά ἔχω κοινωνία μέ αὐτούς.

ΘΕΟΔ: Μά τί κακό λοιπόν ὁμολογοῦμε, ὥστε νά χωρισθῆς ἀπό τήν κοινωνία μαζί μας;

ΜΑΞ: Ἐπειδή λέγετε ὅτι ὁ Θεός καί Σωτήρας μας Ἰησοῦς Χριστός ἔχει μία ἐνέργεια τῆς Θεότητος καί ἀνθρωπότητός του. Ἔτσι συγγέετε τόν λόγο τῆς θεολογίας μέ τόν λόγο τῆς οἰκονομίας.

Καί πάλι, υἱοθετώντας ἄλλη καινοτομία, ἀφαιρεῖτε ἐξ ὀλοκλήρου ὅλα τά γνωριστικά καί συστατικά (στοιχεῖα) τῆς θεότητος καί ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ, θεσπίζοντας μέ νόμους καί τύπους, ὅτι δέν πρέπει νά λέγεται γι' Αὐτόν, οὔτε μία οὔτε δύο θελήσεις ἢ ἐνέργειες. Αὐτό εἶναι πρᾶγμα ἀνυπόστατο, διότι οἱ ἅγιοι Πατέρες μᾶς διδάσκουν μεγαλοφώνως ὅτι: «Αὐτό πού δέν ἔχει καμμιά δύναμι, οὔτε ὑπάρχει οὔτε εἶναι κάτι οὔτε ἔχει καμμιά ἐντελῶς θέσι».

ΘΕΟΔ: Μή παίρνης σάν κύριο δόγμα, αὐτό πού γίνεται ἀπό οἰκονομία.

ΜΑΞ: Ἄν δέν εἶναι κύριο δόγμα γιά ὄσους τό δέχονται, γιά ποῖο λόγο μέ παραδώσατε ἀνέντιμα σέ βάρβαρα καί ἄθεα ἔθνη;

Γιά ποιό λόγο καταδικάσθηκα νά μένω στή Βιζύη, καί οἱ σύνδου-
λοί μου, ὁ ἓνας στήν Πέρθερι κι ὁ ἄλλος στήν Μεσημβρία;

Καί ποιός πιστός δέχεται τήν οἰκονομία πού κάνει νά σιγήσουν
τά λόγια, τά ὅποια οἰκονόμησε ὁ τῶν ὄλων Θεός νά εἰπωθοῦν
ἀπό τούς ἀποστόλους καί τούς προφήτας καί διδασκάλους; Κι ἄς
ἰδοῦμε, μεγάλη κύριε, σέ ποιό κακό καταλήγει τό θέμα αὐτό, ἄν
τό καλοεξετάσουμε. Διότι ὁ Θεός ἔβαλε στήν Ἐκκλησία, πρῶτον
μέν ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, γιά νά
καταρτίζονται οἱ πιστοί, λέγοντας στό Εὐαγγέλιο πρὸς τούς ἀπο-
στόλους καί μέσω αὐτῶν πρὸς τούς μεταγενεστέρους· «Ὁ ὑμῖν
λέγω, πᾶσι λέγω», καί πάλι «ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμέ δέχεται, καί
ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμέ ἀθετεῖ». Εἶναι λοιπόν φανερό καί ἀναντίρρητο,
ὅτι αὐτός πού δέν δέχεται τούς ἀποστόλους καί τούς προφήτας
καί διδασκάλους καί δέν ὑπολογίζει τά λόγια τους, δέν ὑπολογίζει
τόν ἴδιο τό Χριστό.

Ἄς ἐξετάσουμε δέ καί κάτι ἄλλο. Ὁ Θεός διάλεξε καί κατέστη-
σε ἀποστόλους, προφήτας καί διδασκάλους, πρὸς τόν καταρτισμό
τῶν πιστῶν. Ἀντίθετα, ὁ διάβολος διάλεξε καί ξεσήκωσε ψευδ-
αποστόλους καί ψευδοπροφήτας καί ψευδοδιδασκάλους, γιά νά
πολεμηθῇ καί ὁ παλαιός νόμος καί ὁ εὐαγγελικός. Μοναδικούς
δέ ψευδαποστόλους καί ψευδοπροφήτας καί ψευδοδιδασκάλους ἐν-
νοῶ τούς αἰρετικούς, τῶν ὁποίων εἶναι διεστραμμένοι οἱ λόγοι
καί οἱ λογισμοί. Ὅπως ἀκριβῶς λοιπόν αὐτός πού δέχεται τούς
ἀληθινούς ἀποστόλους καί προφήτας καί διδασκάλους, δέχεται
τόν Θεό, ἔτσι καί αὐτός πού δέχεται τούς ψευδαποστόλους καί
ψευδοπροφήτας καί ψευδοδιδασκάλους, δέχεται τόν διάβολο. Αὐ-
τός λοιπόν πού θάζει τούς ἀγίους μαζί μέ τούς βδε-
λυρούς καί ἀκαθάρτους αἰρετικούς (δεχθῆτε τά λόγια μου,
λέγω τήν ἀλήθεια), προφανῶς θάζει στήν ἴδια μοῖρα τόν
Θεό μαζί μέ τόν διάβολο.

Ἄν λοιπόν ἐξετάζοντας τίς καινοτομίες πού ἔγιναν τώρα στά
χρόνια μας, τίς βρῖσκουμε νά ἔχουν καταστήσει σ' αὐτό τό πῶ
ἀκραῖο κακό, προσέξτε μήπως, ἐνῶ προφασίζομαστε τήν εἰρήνη,
βρεθοῦμε νά νοσοῦμε καί νά κηρύττουμε τήν ἀποστασία, ἡ ὅποια
θά εἶναι, κατά τόν θεῖο ἀπόστολο, πρόδρομος τῆς παρουσίας τοῦ
Ἄντιχρίστου. Αὐτά σᾶς τά εἶπα χωρίς κανένα δισταγμό, κύριοί
μου, γιά νά λυπηθῆτε τούς ἑαυτούς σας κι ἐμᾶς.

Μέ συμβουλευετέ ἐπίσης νά ἔλθω νά κοινωνήσω μέ τήν Ἐκ-
κλησία στήν ὁποία τέτοια κηρύσσονται, ἐνῶ ἔχω ἄλλα γραμμένα
στό βιβλίο τῆς καρδιάς μου, καί νά γίνω κοινωνός μ' αὐτούς πού
νομίζουν ὅτι στρέφονται ἐναντίον τοῦ διαβόλου μέ τήν βοήθεια
τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ στήν πραγματικότητα στρέφονται ἐναντίον τοῦ Θε-
οῦ; Νά μή δώση ὁ Θεός, πού γεννήθηκε γιά μένα χωρίς ἁμαρτία!

Καί ἀφοῦ τούς ἔβαλε μετάνοια, εἶπε:

ΜΑΞ: Ὁ,τιδήποτε ἔχετε διαταγή νά κάνετε στό δοῦλο σας, σᾶς
λέγω κάμετέ το. Ἐγώ πάντως οὐδέποτε θά γίνω συγκοινωνός μ'
αὐτούς πού δέχονται αὐτές τίς καινοτομίες.

Μόλις τά ἄκουσαν ἐκεῖνοι αὐτά, πάγωσαν. Ἔβαλαν κάτω
τά κεφάλια τους καί εἰσιώπησαν γιά ἀρκετή ὥρα. Σήκωσε
κάποια στιγμή τό κεφάλι του ὁ ἐπίσκοπος Θεοδοσίος, κύτ-
ταξε πρὸς τόν ἀδελφὸ Μάξιμο καί εἶπε:

ΘΕΟΔ: Σοῦ λέμε λοιπόν ἐμεῖς πῶς, ἐάν ἐσύ κοινωνήσης, ὁ
δεσπότης μας ὁ βασιλεὺς θά ἐλαφρύνῃ τόν Τύπο.

ΜΑΞ: Ἡ ἀπόστασις πού μᾶς χωρίζει εἶναι ἀκόμη μεγάλη. Τί
θά κάνουμε μέ τό δόγμα τοῦ ἐνός θελήματος πού ἐπικυρώθηκε συν-
οδικά ἀπό τόν Σέργιο καί τόν Πύρρο γιά τήν ἀναίρεσι κάθε ἐνερ-
γείας;

ΘΕΟΔ: Ἐκεῖνο τό χαρτί καταστράφηκε καί ἀχρηστεύθηκε.

ΜΑΞ: Τό ἔσθησαν ἀπό τούς πέτρινους τοίχους, ὄχι ὅμως κι
ἀπό τίς νοερές ψυχές. Ἄς δεχθοῦν τήν καταδίκη του πού ἔγινε

συνοδικά στην Ρώμη με εὐσεβῆ δόγματα καὶ κανόνες, καὶ τότε θά λυθῆ τό μεσότοιχο καὶ δέν θᾶχουμε ἀνάγκη ἀπὸ συμβουλές.

ΘΕΟΔ: Δέν ἔχει ἰσχὺ ἡ σύνοδος τῆς Ρώμης, γιατί ἔγινε χωρὶς τὴν διαταγὴ τοῦ βασιλέως.

ΜΑΞ: Ἐάν οἱ διαταγές τῶν βασιλέων δίνουν κῦρος στίς προγενέστερες συνόδους καὶ ὄχι ἡ εὐσεβῆς πίστις, ἄς δεχθοῦν καὶ τίς συνόδους πού ἔγιναν ἐναντίον τοῦ ὁμοουσίου, μιά καὶ ἔγιναν μέ ἐντολή τῶν βασιλέων. Καὶ ποιὸς κανόνας ὀρίζει νά εἶναι ἔγκυρες μόνο ἐκεῖνες οἱ σύνοδοι πού συνεκλήθησαν μέ ἐντολή βασιλέως ἢ ὁποσδήποτε ὅλες οἱ σύνοδοι νά συγκαλοῦνται κατόπιν βασιλικῆς διαταγῆς; Ὁ εὐσεβῆς κανὼν τῆς Ἐκκλησίας γνωρίζει ὡς ἅγιες καὶ ἔγκυρες ἐκεῖνες τίς συνόδους, τίς ὁποῖες διακρίνει ἡ ὀρθότης τῶν δογμάτων.

ΘΕΟΔ: Ὅπως τά λές εἶναι ἡ ὀρθότης τῶν δογμάτων δίνει κῦρος στίς συνόδους. Τί λοιπόν; Δέν πρέπει καθόλου νά λέμε μία ἐνέργεια στὸν Χριστό;

ΜΑΞ: Σύμφωνα μέ τὴν ἅγια Γραφή καὶ τοὺς ἁγίους Πατέρας τίποτα τέτοιο δέν παρελάδαμε νά λέμε. Ἄλλά, ὅπως ἀκριβῶς παρελάδαμε νά πιστεύουμε γιὰ τὸ Χριστό δύο φύσεις, αὐτές ἀπὸ τίς ὁποῖες ἀπαρτίζεται, ἔτσι μᾶς ἐπετράπη νά πιστεύουμε καὶ νά ὁμολογοῦμε καὶ τίς φυσικὲς Του θελήσεις καὶ ἐνέργειες πού ὑπάρχουν καταλλήλως σ' αὐτόν, ἀφοῦ αὐτός ὁ ἴδιος εἶναι ἐκ φύσεως Θεὸς μαζί καὶ ἄνθρωπος.

ΘΕΟΔ: Πράγματι, κύριε, καὶ ἐμεῖς ὁμολογοῦμε καὶ τίς φύσεις καὶ τίς διαφορὲς ἐνέργειες, δηλαδή καὶ τὴν θεία καὶ τὴν ἀνθρωπίνη καὶ ὅτι ἡ θεότης του εἶναι θελητική καὶ ἡ ἀνθρωπότης του θελητική· ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ του δέν ἦταν χωρὶς θέλησι. Ἄλλά γιὰ νά μὴ χάνουμε τὸν καιρὸ μας ἐδῶ, ὅ,τι κι ἂν εἶπαν οἱ Πατέρες τό ὁμολογῶ, καὶ μάλιστα τό κάνω καὶ ἐγγράφως, (δηλαδή) δύο φύσεις καὶ δύο

θελήματα καὶ δύο ἐνέργειες. Ἐλα λοιπὸν νά κοινωνήσης μαζί μας καὶ νά γίνῃ ἡ ἔνωσις.

ΜΑΞ: Δέσποτα, δέν τολμῶ νά δεχθῶ ἐγὼ ἐγγραφὴ συγκατάθεσι ἀπὸ σᾶς γι' αὐτό τό πρᾶγμα, διότι εἶμαι ἀπλὸς μοναχός. Ἐάν ὁμοῦ ὁ Θεὸς σᾶς ἔφερε σέ κατάνυξι, ὥστε νά δεχθῆτε τοὺς λόγους τῶν ἁγίων Πατέρων, νά ἐνεργήσετε ὅπως ἀπαιτοῦν οἱ κανόνες. Νά στείλετε, δηλαδή, περὶ τούτου ἐγγραφὸ πρὸς τὸν ἐπίσκοπο Ρώμης, ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Πατριάρχης καὶ ἡ περὶ αὐτόν σύνοδος. Ἐγὼ πάντως οὔτε κι ἂν γίνουν αὐτά θά κοινωνήσω, ἐπειδὴ οἱ ἀναθεματισθέντες ἀναφέρονται στὴν ἅγια ἀναφορά. Διότι φοβᾶμαι τό κατὰκριμα τοῦ ἀναθέματος.

ΘΕΟΔ: Ὁ Θεὸς γνωρίζει ὅτι δέν σέ κατηγορῶ πού φοβᾶσαι, ἀλλά οὔτε καὶ κανένας ἄλλος. Γιὰ τό ὄνομα ὁμοῦ τοῦ Κυρίου, πές μας τὴν γνώμη σου, ἐάν εἶναι δυνατόν νά γίνῃ αὐτό (δηλ. νά ἀρθῆ τό ἀνάθεμα ἤδη ἀποθανόντος αἰρετικοῦ).

ΜΑΞ: Ποιὰ γνώμη μπορῶ νά σᾶς δώσω γι' αὐτό; Πηγαίνετε, ψάξτε νά βρῆτε ἂν ποτέ ἔχει γίνει κάτι τέτοιο καὶ ἐλευθερώθηκε κανεὶς μετὰ θάνατον ἀπὸ τό ἐγκλημα γιὰ τὴν πίστι, κι ἀπὸ τό κατὰκριμα πού ἔχει ἐξαγορευθῆ ἐναντίον του. Πρέπει νά καταδεχθοῦν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Πατριάρχης νά μιμηθοῦν τὴν συγκατάθεσι τοῦ Θεοῦ· καὶ ὁ μὲν νά κάνει παρακλητικὴ κέλευσι, ὁ δὲ συνοδικὴ δέξι πρὸς τὸν πάπα τῆς Ρώμης. Χωρὶς ἀμφιβολία, ἂν βρεθῆ κάποιος τρόπος ἐκκλησιαστικὸς πού νά τό ἐπιτρέπη αὐτό γιὰ τὴν σωστὴ ὁμολογία τῆς πίστεως, θά συμφωνήσῃ περὶ αὐτοῦ μαζί σας.

ΘΕΟΔ: Αὐτό θά γίνῃ ὁποσδήποτε· ἀλλά δός μου τὸν λόγο σου ὅτι, ἐάν στείλουν ἐμένα, θά ἔλθῃς μαζί μου.

ΜΑΞ: Δέσποτα, σοῦ εἶναι πιὸ συμφέρον νά πάρῃς μαζί σου τὸν σύνδουλό μου πού εἶναι στὴ Μεσημβρία, παρὰ ἐμένα. Ἐκεῖνος καὶ τὴν γλῶσσα γνωρίζει καὶ τὸν σέβονται πολὺ, μιά καὶ τόσα

χρόνια τιμωρείται για τόν Θεό και για τήν ὀρθή πίστι πού κρατεῖ ὁ θρόνος τους.

ΘΕΟΔ: Ἔχουμε μεταξύ μας κάτι μικροδιαφορές, καί δέν μοῦ εἶναι τόσο εὐχάριστο νά πάω μαζί του.

ΜΑΞ: Δέσποτα, ἀφοῦ νομίζετε ὅτι πρέπει νά γίνη αὐτό, ἄς γίνη ὅπως ἀποφασίζετε· ἐγώ σᾶς ἀκολουθῶ ὅπου θέλετε.

Μετά ἀπό αὐτό σηκώθηκαν ὅλοι ἐπάνω χαρούμενοι καί μέ δάκρυα στά μάτια. Ἔβαλαν μετάνοια καί ἔγινε προσευχή. Καί κάθε ἕνας τους ἀσπάσθηκε τά ἅγια Εὐαγγέλια, καί τόν Τίμο Σταυρό, καί τήν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καί Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καί τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Παναγίας Θεοτόκου τῆς Μητέρας Του, ἀφοῦ ἔβαλαν ἐπάνω καί τά χέρια τους πρὸς θεδαίωσι τῶν συμφωνηθέντων. Ἀφοῦ εἰπώθηκαν αὐτά, ὅταν ἀσπάζονταν μεταξύ τους εἶπε ὁ ὑπατος Θεοδόσιος:

ΘΕΟΔ: Νά λοιπόν, ἔγιναν ὅλα καλά. Ἄρα γε θά καταδεχθῆ ὁ βασιλεὺς νά κάνη παρακλητικὴ κέλευσι;

ΜΑΞ: Ὅπωςδήποτε θά κάνη, ἐάν θέλῃ νά εἶναι μιμητὴς τοῦ Θεοῦ καί νά ταπεινωθῆ μαζί Του γιὰ τήν κοινὴ σωτηρία ὅλων μας. Ἄς ἀναλογισθῆ ὅτι, ἀφοῦ ὁ Θεὸς πού φύσει σώζει, δέν μᾶς ἔσωσε παρὰ ἀφοῦ μέ τήν θέλησί Του ταπεινώθηκε, πῶς ὁ φύσει σωζόμενος ἄνθρωπος θά σωθῆ ἢ θά σώση χωρίς νά ταπεινωθῆ;

Μετά δέ τήν ἀναχώρησι τῶν παραπάνω ἀνδρῶν, στίς 8 τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου τῆς παρουσίας 15ης Ἰνδικτιῶνος, πῆγε πάλι ὁ ὑπατος Παῦλος στή Βιζύη πρὸς τόν ἀβδᾶ Μάξιμο, ἔχοντας μαζί του διαταγὴ πού ἔλεγε τά ἑξῆς: «Παραγγέλομε στήν ἐνδοξότητά σου νά πᾶς στή Βιζύη καί νά φέρῃς τόν Μοναχὸ Μάξιμο μέ πολλή τιμὴ καί περιποίησι, λόγω τῆς μεγάλης του ἡλικίας καί τῆς ἀσθενείας του, καί διότι αὐτὸς ἀνήκει στοὺς προγόνους μας καί τούς ἔχει τιμήσει. Καί νά

τόν βάλῃς στό λαμπρὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου, πού θρῖσκεται δίπλα στό Βασιλικὸ παλάτι». Ἀφοῦ λοιπόν ὁ ὑπατος τόν πῆρε καί τόν ἔβαλε στό προειρημένον μοναστήρι, πῆγε νά δώσῃ εἰδοποίησι.

Τὴν ἐπομένη ἡμέρα πῆγαν πρὸς αὐτόν οἱ πατριῖκοι Ἐπιφάνιος καί Τρώιλος, μέ λαμπρὸ ντύσιμο καί ὕφος, καθὼς καί ὁ ἐπίσκοπος Θεοδόσιος. Συναντήθηκαν μέ αὐτόν στό κατηχουμενεῖο τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἰδίου μοναστηριοῦ. Ἀφοῦ ἔγινε ὁ συνειθισμένος ἀσπασμὸς κάθησαν, ὑποχρεώνοντας κι αὐτόν νά καθῆται. Καί ἀρχίζοντας τόν λόγο μαζί του ὁ Τρώιλος εἶπε:

ΤΡΩΙΛΟΣ: Ὁ αὐτοκράτωρ μᾶς διέταξε νά ἔρθουμε καί νά σοῦ ἀνακοινώσουμε τήν γνώμη πού ἔχει ἡ θεοστήρικη βασιλεία του. Ἀλλὰ πρῶτα πές μας, θά κάνῃς τήν διαταγὴ τοῦ βασιλέως ἢ δέν θά τήν κάνῃς;

Ὁ Μάξιμος εἶπε:

ΜΑΞ: Κύριε, νά ἀκούσω τί διέταξε ἡ εὐσεβὴς του δύναμις καί θά ἀποκριθῶ κατάλληλα· γιατί πρὸς κάτι τό ἄγνωστο ποιὰ ἀπάντησι μπορῶ νά δώσω;

Ὁ Τρώιλος ἐπέμενε λέγοντας:

ΤΡΩΙΛ: Δέν πρόκειται νά ποῦμε τίποτε, ἐάν δέν μᾶς πῆς πρῶτα, ἂν θά κάνῃς ἢ ὄχι τήν διαταγὴ τοῦ βασιλέως.

Καί ὅταν τοὺς εἶδε νά ἀντιστέκονται καί λόγω τῆς καθυστερήσεώς του νά βλέπουν πιὸ σκληρὰ καί μαζί μέ τοὺς συνακόλουθούς τους νά ἀποκρίνονται πιὸ ἄγρια, ἐνῶ φάνταζαν τά περήφανα στολίδια τῶν ἀξιωματῶν τους, ἀπαντώντας ὁ ἀβδᾶς Μάξιμος εἶπε:

ΜΑΞ: Ἀφοῦ δέν θέλετε νά πῆτε στόν δοῦλο σας τήν ἀπόφασί τοῦ κυρίου καί βασιλέως μας, νά λοιπόν σᾶς λέω, κι ἀκούει ὁ

Θεός και οἱ ἅγιοι ἄγγελοι καὶ ὅλοι ἑσεῖς: ὁ,τιδήποτε μέ διατάξει γιά κάθε πράγμα πού καταλύεται καὶ καταστρέφεται σ' αὐτόν τόν αἰῶνα, μέ προθυμία τό κάνω.

Καὶ ἀμέσως ὁ Τρωῖλος εἶπε:

ΤΡΩΙΑ: Συγχωρέστε με, ἀλλά ἐγώ φεύγω· γιατί αὐτός τίποτε δέν πρόκειται νά κάνη.

Καὶ ἀφοῦ ἔγινε πάρα πολὺς θόρυβος καὶ μεγάλη ταραχή καὶ σύγχυσι, τούς εἶπε ὁ ἐπίσκοπος Θεοδόσιος:

ΘΕΟΔ: Πείτε του τήν διαταγή καὶ θά μάθετε τήν ἀπάντησί του. Διότι, δέν εἶναι λογικό νά φύγουμε, χωρὶς νά ποῦμε καὶ νά ἀκούσουμε τίποτε.

Τότε ὁ πατρίκιος Ἐπιφάνιος εἶπε:

ΕΠΙΦ: Αὐτό σοῦ δηλώνει μέ μᾶς ὁ βασιλεύς: «Ἐπειδή ὅλη ἡ Δύσις καὶ ὅσοι διαστρέφουν (τά πράγματα) στήν Ἄνατολή ἀποβλέπουν σέ σένα, κι ὅλοι ἐξ αἰτίας σου ξεσηκώνονται μὴ θέλοντας νά συμφωνήσουν μαζί μας γιά τήν πίστι, εἶθε νά σέ καταλύξῃ ὁ Θεός νά κοινωνήσῃ μαζί μας δάσει τοῦ Τύπου πού ἐκθέσαμε. Θά βγοῦμε τότε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι στή Χαλκή (πύλη) καὶ θά σέ ἀσπασθοῦμε, θά σοῦ δώσουμε τό χέρι καὶ μέ κάθε τιμὴ καὶ δόξα θά σέ δάλουμε στήν μεγάλη Ἐκκλησία. Θά στέκεσαι μαζί μας στό μέρος πού συνηθίζουν νά στέκονται οἱ βασιλεῖς. Θά κάνουμε τότε καὶ τήν σὺναξι (Θ. Λειτουργία) καὶ θά κοινωνήσουμε τά ἄχραντα καὶ ζωοποιά μυστήρια, τό ζωοποιό σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Θά σέ ἀνακηρύξουμε πατέρα μας· καὶ θά γίνῃ χαρὰ ὄχι μόνο στήν φιλόχριστη καὶ βασιλική μας πόλι, ἀλλά καὶ σ' ὅλη τήν οἰκουμένη. Γιατί γνωρίζουμε πολὺ καλά ὅτι, ἐάν ἐσύ κοινωνήσῃς μέ τόν ἐδῶ ἅγιο θρόνο, ὅλοι θά ἐνωθοῦν μαζί μας, αὐτοὶ πού ἐξ αἰτίας σου καὶ ἐξ αἰτίας τῆς διδασκαλίας σου ἀποσχίσθηκαν ἀπὸ τήν κοινωνία μέ μᾶς».

Γυρίζοντας τότε πρὸς τόν ἐπίσκοπο ὁ ἀββᾶς Μάξιμος τοῦ εἶπε μέ δάκρυα στά μάτια:

ΜΑΞ: Μεγάλε κύριε, ὅλοι περιμένουμε ἡμέρα κρίσεως. Ἄληθινά, οὔτε ὄλη ἡ δύναμι τῶν οὐρανῶν δέν θά μέ πείσῃ νά τό κάνω αὐτό. Γιατί, τί θά ἔχω νά ἀπολογηθῶ –δέν λέω στό Θεό, ἀλλά στήν συνείδησί μου–, ἂν γιά τήν δόξα τῶν ἀνθρώπων, πού μόνη τῆς δέν ἔχει καμμιά ὄντοτητα, γίνω ἐξωμότης τῆς πίστεως πού σώζει αὐτούς πού τήν ὑπερασπίζονται;

Ἦταν ἄκουσαν τά λόγια αὐτά, σηκώθηκαν ὅλοι ἐπάνω καὶ γεμάτοι θυμὸ τόν ἔσπρωξαν, τόν τράβηξαν καὶ τόν ἔρριξαν κάτω. Τόν γέμισαν μάλιστα ἀπὸ τό κεφάλι ὡς τά νύχια μέ φτυσίματα, πού ἡ δυσωδία τους παρέμεινε μέχρις ὅτου πλύθηκαν τά ροῦχα του. Σηκώθηκε τότε καὶ ὁ ἐπίσκοπος καὶ εἶπε:

ΘΕΟΔ: Δέν ἔπρεπε νά τό κάνετε αὐτό. Ἔπρεπε νά ἀκούσωμε μόνο τήν ἀπάντησί του καὶ νά τήν ἀναφέρωμε στόν ἀγαθὸ μας βασιλέα.

Μόλις τούς ἔπεισε ὁ ἐπίσκοπος νά ἡσυχάσουν, κάθησαν πάλι. Μὲ θυμὸ ὁμως καὶ ἀγριότητα τοῦ εἶπαν μύριες βρισιές καὶ ἀκατανόμαστες κατάρες. Τότε τοῦ εἶπε ὁ Ἐπιφάνιος:

ΕΠΙΦ: Πές μας λοιπὸν κάκιστε λαίμαργε γέρο, μᾶς εἶπες αὐτά τά λόγια θεωρώντας ὡς αἰρετικούς ἐμᾶς καὶ τήν πόλι μας καὶ τόν βασιλέα; Ἄληθινά, εἴμαστε περισσότερο Χριστιανοὶ καὶ ὀρθόδοξοι ἀπὸ σένα. Καὶ ὁμολογοῦμε ὅτι ὁ Κύριός μας καὶ Θεός ἔχει καὶ θεϊκή καὶ ἀνθρώπινη θέλησι καὶ νοερή ψυχὴ· καὶ ὅτι κάθε νοερὴ φύσι ὅπωςδήποτε ἔχει ἐκ φύσεως τό θέλειν καὶ τό ἐνεργεῖν, ἐπειδὴ ἴδιον τῆς ζωῆς εἶναι ἡ κίνησις καὶ ἴδιον τοῦ νοός ἡ θέλησις. Καὶ γνωρίζουμε ὅτι εἶναι θελητικός, ὄχι μόνο κατὰ τήν θεότητα, ἀλλά καὶ κατὰ τήν ἀνθρωπότητα. Δέν ἀρνόμαστε ἐπίσης καὶ τίς δύο θελήσεις του καὶ ἐνεργείες.

Καὶ ἀπαντώντας ὁ ἀββᾶς Μάξιμος εἶπε:

ΜΑΞ: Ἐάν πιστεύετε ἔτσι, ὅπως πιστεύουν οἱ νοερές φύσεις καί ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, πῶς ἐσεῖς μέ ἀναγκάζετε νά κοινωνήσω μέ τόν Τύπο, πού μόνο τήν ἀναίρεσι αὐτῶν ἔχει;

ΕΠΙΦ: Αὐτό ἔγινε γιά οἰκονομία, γιά νά μή ζημιωθοῦν οἱ λαοί μας μέ τέτοιες λεπτολογίες.

Καί ἀπαντῶντας ὁ ἄββᾶς Μάξιμος εἶπε:

ΜΑΞ: Συμβαίνει τό ἀντίθετο· κάθε ἄνθρωπος ἀγιάζεται μέ τήν ἀκριβῆ ὁμολογία τῆς πίστεως, καί ὄχι μέ τήν ἀναίρεσι πού βρῖσκεται στόν Τύπο.

Καί εἶπε ὁ Τρώιλος:

ΤΡΩΙΑ: Καί στό παλάτι σου εἶπαμε, ὅτι (ὁ Τύπος) δέν ἀνήρесе τίποτε, ἀλλά διέταξε νά κατασιγάσουν (οἱ διίστάμενες ἀπόψεις) γιά νά εἰρηνεύσουμε ὅλοι.

Καί ἀπαντῶντας πάλι ὁ ἄββᾶς Μάξιμος εἶπε:

ΜΑΞ: Ἡ σιωπή τῶν λόγων εἶναι ἀναίρεσις τῶν λόγων. Λέγει τό Ἅγιον Πνεῦμα μέσω τοῦ Προφήτου Δαβίδ: «Οὐκ εἰσι λαλιαί, οὐδέ λόγοι, ὧν οὐχί ἀκούονται αἱ φωναί αὐτῶν». Ἐρα λοιπόν ὁ λόγος πού δέν λέγεται, δέν εἶναι κἄν λόγος.

Καί εἶπε ὁ Τρώιλος:

ΤΡΩΙΑ: Στήν καρδιά σου νά ἔχης ὅ,τι θέλεις, δέν σέ ἐμποδίζει κανείς.

Ἐὸ ἄββᾶς Μάξιμος ἀπήντησε:

ΜΑΞ: Ὁ Θεός δέν περιώρισε στήν καρδιά ὅλη τήν σωτηρία, ἀλλά εἶπε: «Ὁ ὁμολογῶν με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω αὐτόν ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς». Καί ὁ θεῖος Ἀπόστολος διδάσκει ὡς ἐξῆς: «Καρδιά μέν πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην· στόματι δέ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν». Ἐν λοιπόν ὁ Θεός καί οἱ προφῆται καί οἱ ἀπόστολοι τοῦ Θεοῦ προτρέπουν νά ὁμολογῆται μέ τούς λόγους τῶν Ἁγίων τό μυστήριον, τό μεγάλο

καί φρικτό καί σωτήριο γιά ὅλο τόν κόσμο, δέν πρέπει νά σιωπήσῃ μέ κανένα τρόπο ἢ φωνή πού κηρύττει αὐτό, γιά νά μή κινδυνεύσῃ ἡ σωτηρία τῶν σιωπῶντων.

Καί ἀπαντῶντας ὁ Ἐπιφάνιος μέ πολύ ἄγριο τρόπο εἶπε:

ΕΠΙΦ: Ὑπέγραψες στόν λίβελλο;

Καί εἶπε ὁ ἄββᾶς Μάξιμος:

ΜΑΞ: Ναί υπέγραψα.

ΕΠΙΦ: Καί πῶς τόλμησες νά ὑπογράψῃς καί νά ἀναθεματίσῃς αὐτούς πού ὁμολογοῦν καί πιστεύουν ὅπως οἱ νοερές φύσεις καί ἡ καθολική Ἐκκλησία; Ἀληθινά μέ δική μου πρότασι θά σέ πᾶμε στήν πόλι, θά σέ στήσουμε δεμένο στήν ἀγορά καί θά φέρουμε τούς μίμους, ἄνδρες καί γυναῖκες, καί τίς πιό διάσημες πόρνες καί ὅλο τό λαό, γιά νά χτυπήσῃ καί φτύσῃ καθένας καί καθεμίᾶ τους τό πρόσωπό σου.

Ἀπαντῶντας σ' αὐτά ὁ ἄββᾶς Μάξιμος εἶπε:

ΜΑΞ: Ἐς γίνῃ ὅπως εἶπατε, ἐάν ἀναθεματίσαμε αὐτούς πού ὁμολογοῦν ὅτι ὁ Κύριος ἔχει δύο φύσεις, καί τίς κατάλληλες σ' αὐτόν δύο φυσικές θελήσεις καί ἐνέργειες, καί ὅτι εἶναι ἐκ φύσεως ἀληθινός Θεός καί ἄνθρωπος. Διάβασε, δέσποτα, τά πρακτικά καί τόν λίβελλο, καί ἐάν βρῆτε αὐτά πού εἶπατε, κάμετε ὅ,τι σκέπτεσθε.

Μετά ἀπό αὐτά τόν ὠδήγησαν στήν Κωνσταντινούπολι καί ἔβγαλαν ἀπόφασιν ἐναντίον τους. Ἀνεθεμάτισαν καί κατεδίκαν τόν ἐν ἁγίοις Μάξιμον, τόν μακάριο μαθητή του Ἀναστάσιον, τόν ἁγιώτατον πάπα Μαρτῖνον, τόν ἅγιον Σωφρόνιον πατριάρχην Ἱεροσολύμων, καί ὅλους τούς ὀρθοδόξους καί ὁμοφρονούντας μ' αὐτούς. Ἐπειτα ἔφεραν καί τόν ἄλλο μακάριο Ἀναστάσιον. Ἀφοῦ χρησιμοποίησαν καί γι' αὐτόν τά ἴδια ἀναθέματα καί βρῖσιές, τούς παρέδωσαν στούς ἄρχοντας λέγοντας: Ἀποφασίζουμε νά σᾶς παραλάβῃ ἀμέσως ὁ πανεύφημος ἔπαρχός μας, πού εἶναι δῶ, στό πολυάνθρωπο ἀνά-

κτορό του. Νά σᾶς χτυπήση μέ νεῦρα στά μετάφρανα, (τόν Μάξιμο, ἸΑναστάσιο καί ἸΑναστάσιο), καί νά ἀποκόψη ἀπό τήν ρίζα τό ὄργανο τῆς ἀκολασίας σας, δηλαδή τήν βλάσφημη γλῶσσα σας, τοῦ Μαξίμου, ἸΑναστασίου καί ἸΑναστασίου. Στή συνέχεια νά κόψη μέ σιδερένιο μαχαίρι καί τήν ταραχώδη δεξιά πού ὑπηρέτησε τόν βλάσφημο λογισμό σας. Μόλις δέ σᾶς ἀποστερήσουν αὐτά τά βδελυκτά μέλη, νά τά κρεμάσουν πάνω σας καί νά σᾶς περιφέρουν στά δώδεκα τμήματα τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. Κατόπιν νά σᾶς παραδώση σέ ἰσόδια ἐξορία καί ταυτόχρονα συνεχῆ φρούρησι, ἔτσι πού συνεχῶς καί γιά ὄλο τό χρόνο τῆς ζωῆς σας νά ὀδύρεσθε γιά τά βλάσφημα σφάλματά σας. Γιατί ἡ κατάρα πού ἐφεύρατε ἐναντίον μας, ἐπέπεσε πάνω στά κεφάλια σας.

Τότε λοιπόν τοὺς πῆρε ὁ ἔπαρχος καί τοὺς τιμώρησε κόβοντας τά μέλη τους. Τέλος τοὺς περιέφερε σ' ὅλη τήν πόλι καί τοὺς ἐξώρισε στήν Λαζική.

ΙΕΡΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ ΣΧΟΛΑΡΙΟΥ

Γράμμα προς τούς εκκλησιαστικούς, τόν μέγα εκκλησιαρχή Σίλβεστρο καί τόν μέγα χαρτοφύλακα Ἀγαλλιανό, τό ὁποῖο ἀπέστειλε κατά τήν ἡμέρα πού προσεκλήθησαν οἱ εκκλησιαστικοί στό παλάτι τοῦ Ξυλαλαῖ. Καί αὐτή ἦταν ἡ πρώτη πρόσκλησις, ἀφ' ὅτου ὁ καρδινάλιος καί οἱ τρεῖς ἀρχιερεῖς τοῦ ἔτους ἐκείνου εἶχαν μυστικά προσχεδιάσει τά πάντα (γιά τήν ἔνωσι). 15η Νοεμβρίου (1452).

*«Μή γένοιτο νά κάνω αἰρετική
τήν ἐκκλησία μου, τήν ἀγία
μητέρα τῶν Ὁρθοδόξων,
δεχόμενος τό μνημόσυνο τοῦ
Πάπα, ἐφ' ὅσον ὁ Πάπας ὁμολογεῖ
καί πιστεύει ἐκεῖνα, γιά τά ὁποῖα
δέν τόν δέχεται ἡ
Ἐκκλησία μας».*

Ὁ ἱερός Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, σοφός καί ἅγιος Μοναχός, ἐμόνασε πλησίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τίς παραμονές τῆς πτώσεως τῆς Πόλεως διαβλέπει τά ἐρχόμενα δεινά. Καλεῖ σέ μετάνοια γιά τήν ἀποσόβησί

τους. Δέν ἐνδίδει στίς πανταχόθεν πιέσεις (ἐκκλησιαστικῶν καί πολιτικῶν) γιά ἀναγνώρισι τῆς ψευδοσυνόδου τῆς Φλωρεντίας.

Ἡ θεία Πρόνοια τόν ἀναδεικνύει μετά τήν ἄλωσι πρῶτο Πατριάρχη καί Ἐθνάρχη.

Ἡ Πόλις ἐάλω. Ἀλλά ἡ Ὁρθοδοξία ἐσώθη καί διά τῆς ὁμολογίας τοῦ ἱεροῦ Γενναδίου. Ἔτσι ἔχουμε ἐλπίδα σωτηρίας.

Τό κατωτέρω κείμενο-ἐπιστολή ἀπευθύνεται πρὸς ἐκκλησιαστικά πρόσωπα. Ἀποτελεῖ μία ὕστατη προσπάθεια νά ἀποσοβηθῇ ἡ ὑποταγή στίς παπικές ἀξιώσεις γιά νά σωθῇ τάχα ἡ Πόλις. Ἔχουν προηγηθῇ πολλές ὁμιλίες πρὸς τόν λαό, πολλά διαβήματα πρὸς τούς πολιτικούς ἄρχοντας, εἰς ὧτα ὅμως μὴ ἀκουόντων.

Τόν Νοέμβριο τοῦ 1452 γράφεται ἡ ἐπιστολή. Ἐνα μῆνα ἀργότερα, στίς 12 Δεκεμβρίου, συλλειτουργοῦν δυστυχῶς οἱ Ὁρθόδοξοι μέ τούς Λατίνους στήν Ἁγία-Σοφία. Ὁ ἱερός ἄνδρας, σέ κείμενό του πού μπορεῖ νά τιτλοφορηθῇ Θρηνοὶ Γενναδίου, χαρακτηρίζει τό γεγονός ὡς «τῶν χριστιανικῶν συμφορῶν τό κεφάλαιον».

Ἡ "ἔνωσις" δέν ἔσωσε τήν Πόλι. Δέν ἦταν ἄλλωστε δυνατόν. Εἶναι ἀναπόδραστη νομοτέλεια, ἡ ἀποστασία ἀπό τήν Ὁρθόδοξο Πίστι νά ἀκολουθῆται ἀπό ἐθνικές συμφορές.

Ἐγὼ πατέρες, ἐγὼ ἤθελα νά ἔλθω, ὅπως κάνω πάντοτε. Ἀλλά δέν γνωρίζω καλά σέ τί ἀποβλέπει αὐτή ἡ συνάντησις. Μάθετε ἐσεῖς τόν λόγο πού σᾶς προσκαλοῦν. Ἐάν μὲν εἶναι παρῶν καί ὁ καρδινάλιος καί θέλει νά εἰπῇ κάτι, ἢ ἡ σύσκεψις αὐτή ἀφορᾷ στό νά ἔλθῃ ἄλλοτε καί νά ὁμιλήσῃ ἐνώπιόν σας καί ἐνώπιον πάντων καί νά ἀπολογηθῆτε σ' αὐτόν ἐκκλησιαστικῶς, τότε ἄς ἔλθουν κάποιοι ἀπεσταλμένοι σας μέ ἕνα ἐπιπλέον ἄλογο, μέ διαταγή βασιλική, καί θά ἔλθω. Ἐσεῖς μὴ καταπιασθῆτε νά

ἀκούσετε ἢ νά εἰπῆτε κάτι χωρίς ἐμένα. Ὅτι γνωρίζω θά εἶναι στήν διάθεσί σας.

Ἐάν ὅμως ἡ σύναξις αὐτή γίνεται γιά νά πάρουν τήν συγκατάθεσι τῶν ἐκκλησιαστικῶν γιά τήν ἔνωσι πού ἔκανε ἡδὴ ἡ πολιτεία –ἀλλοίμονο! αὐτό εἶναι χωρισμός ἀπό τόν Θεό–, τότε ἀφήστε με, μή μέ πειράζετε. Τήν γνώμη μου γι' αὐτό τήν γνωρίζει χίλιες φορές καί ὁ αὐθέντης μας ὁ αὐτοκράτωρ καί οἱ σύμβουλοί του καί ἐσεῖς ὅλοι. Ἐπίσης πρό ὀλίγων ἡμερῶν τοῦ ἔστειλα μέ τόν τιμιώτατο ἱερομόναχο κῦρ Ἰγνάτιο δώδεκα κεφάλαια (ἄρθρα-θέσεις) περί τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς, τά ὅποια εἶδατε καί ἐσεῖς. Ἐγώ ποτέ δέν θά πῶ κάτι ἄλλο, ἀπ' αὐτό πού λέγω πάντοτε.

Ἐκείνη τήν σύνοδο τῆς Φλωρεντίας τήν ἔχω ὅπως τήν ἔχει καί ὁ Θεός καί ἡ ἀλήθεια καί ὅλοι οἱ χριστιανοί, τά γνήσια τέκνα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Γιά νά τό πῶ σαφέστερα, ἀκολουθώντας τήν γνώμη τῶν ἁγίων Πατέρων καί ταπεινά τήν συνείδησί μου: θεωρῶ τήν σύνοδο αὐτή ψευδοοικουμενική, ὅπως ἐκείνη ἐπί Κωνσταντίου, ἡ ὅποια ἀνήρесе ὅπως νόμιζε τό ὁμοούσιον. Ἡ γνώμη μου εἶναι ἡ ἐξῆς: Ὅποιος θά μνημονεύσῃ τόν Πάπα ἢ θά ἔχῃ κοινωνία μέ αὐτούς πού τόν μνημονεύουν ἢ θά συμβουλευσῃ ἢ θά παραινήσῃ κάποιον νά μνημονεύσῃ, θά τόν θεωρήσω ὅπως ἀκριβῶς καί ἡ ἀγία καί μεγάλη σύνοδος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ ὅποια ἐξήτασε τό λατινικό δόγμα καί κατεδίκασε ὅσους τό πίστεψαν, τόν Βέκκο δηλαδή καί τούς ὁμόφρονάς του.

Ἐπειτα δέν θεωρῶ μικρό πρᾶγμα τό μνημόσυνο τοῦ Πάπα ἢ ὁποιοῦδήποτε ἐπισκόπου. Ἄλλωστε ἡ πνευματική κοινωνία τῶν ὁμοδόξων καί ἡ τελεία ὑποταγή πρὸς τούς γνησίους ποιμένας ἐκφράζεται μέ τό μνημόσυνο. Οἱ σύνοδοι καί οἱ ἄλλοι Πατέρες ὀρίζουν ὅτι: αὐτῶν πού ἀποστρεφόμεθα τό φρόνημα πρέπει νά ἀποφεύγωμε καί τήν κοινωνία: καί ὅλα τά σχετικά πού γνωρίζετε

ὅτι ὀρίζουν. Πάνω ἀπ' ὅλα ὅμως ὁ Κύριός μας λέγει: «Ἀλλοτρίω δέ οὐ μή ἀκολουθήσωσιν, ἀλλά φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τήν φωνήν» (Ἰω. ι', 5).

Μή γένοιτο νά κάνω αἰρετική τήν ἐκκλησία μου, τήν ἀγία μητέρα τῶν Ὀρθοδόξων, δεχόμενος τό μνημόσυνο τοῦ Πάπα, ἐφ' ὅσον ὁ Πάπας ὁμολογεῖ καί πιστεύει ἐκεῖνα, γιά τά ὅποια δέν τόν δέχεται ἡ Ἐκκλησία μας. Ὅποιος, λοιπόν, ὁμολογήσῃ ὅτι ἐκεῖνος (ὁ Πάπας) ὀρθοτομεῖ τώρα τόν λόγο τῆς ἀληθείας, ὁμολογεῖ ὅτι οἱ δικοί μας πρόγονοι εἶναι αἰρετικοί.

Ἡ γνώμη μου λοιπόν ἦταν καί θά εἶναι αὐτή. Καί θά εἶμαι ὀπωσδήποτε πάντοτε ἀκοινωνήτος πρὸς τόν Πάπα καί ὅσους ἔχουν κοινωνία μ' αὐτόν, ὅπως οἱ Πατέρες μας. Διότι πρέπει νά μιμούμεθα τήν εὐσέβειά τους, ἀφοῦ δέν ἔχομε τήν ἀγιωσύνη καί τήν σοφία τους.

Ἀκούω ὅτι οἱ πατέρες τοῦ λατινισμοῦ ὑποψιθυρίζουν κρυφά ὅτι ἡ ἔνωσις θά γίνῃ ὑπό ὄρους καί γιά ὠρισμένο χρονικό διάστημα, ἐξαπατώντας ἔτσι τόν πολύ λαό καί συγκαλύπτοντας τόν ἐκλατινισμό. Αὐτά τά θεωρῶ ξένα πρὸς τό ἐκκλησιαστικό καί χριστιανικό ἦθος καί ἀντίθετα στόν Θεό καί τόν ὀρθό λόγο.

Ποῦ ἀκούσθηκε πίστις καί ἐκκλησιαστική ἔνωσις ὑπό ὄρους; Ἐάν εἶναι καλή αὐτή ἡ ἔνωσις, γιατί νά εἶναι γιά ὠρισμένο χρονικό διάστημα καί ὄχι μόνιμη; Καί ἐάν εἶναι κακή, γιατί νά γίνῃ ἔστω καί γιά μία μόνο ἡμέρα; Καί ποιός ἄλλος μπορεῖ νά εἶναι ὁ ὄρος γιά τήν ἔνωσι τῶν ὀρθῶς πιστευόντων καί φρονούντων, παρά οἱ ἐνούμενοι νά φρονοῦν καί νά ὁμολογοῦν τά ἴδια;

Θά ἦταν σκόπιμο νά τεθοῦν ὁ ἐξῆς ὄρος καί ἡ ἐξῆς διορία: ὁ Πάπας νά ἀφαιρέσῃ τό καί ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἀπό τό Σύμβολο, ὅπως καί ἐμεῖς δέν λέγομε τό ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς καί τό οὐκ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἄν καί εἶναι δόγμα ἀρχαῖο τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας,

πρᾶγμα πού ἐπιβεβαιώνουν καί οἱ ἴδιοι οἱ διδάσκαλοι τῶν Λατίνων. Καί γι' αὐτά μέν τά θέματα ἄς γίνεται συζήτησις, τό Σύμβολο ὅμως νά λέγεται καί ἀπό μᾶς καί ἀπό τόν Πάπα, ὅπως ἦταν ἀρχικά.

Αὐτά ὅμως πού λέγουν ἐκεῖνοι, δηλαδή νά ἀναβάλουμε προσωρινά τήν ἐξέτασι τοῦ θέματος, δέν εἶναι προσωρινή ἐκκλησιαστική οἰκονομία. Εἶναι προσωρινή συγκατάθεσις μας στήν προσθήκη (τοῦ filioque) καί στήν ἔνωσι πού στήν Φλωρεντία κακῶς ἐπικυρώθηκε. Εἶναι πρόσκαιρος ἐκλατινισμός – ἄν θά εἶναι βέβαια πρόσκαιρος καί ὄχι αἰώνιος! – συμπεραίνοντας ἀπό τά πρόσωπα πού τόν πραγματοποιοῦν.

Δέν εἶχαν ἀνακινήθῃ τά θέματα αὐτά καί στά χρόνια τοῦ προηγούμενου βασιλέως ἀπό κάποιους διεφθαρμένους πολίτας καί ἀποδείξαμε ἐμεῖς ὅτι ὅλα αὐτά εἶναι παράλογα καί ἀσυνείδητα καί κατακριτέα ἀπό ὅλους τούς ἀνθρώπους, ὁμοδόξους καί ἑτεροδόξους; Διότι, προηγεῖται τό ἄν θά ἐνωθοῦμε ἢ ὄχι μέ τούς Λατίνους; καί τότε ἀκολουθοῦν τά ὑπόλοιπα καί ἀπό τίς δύο πλευρές, ὅσα δηλαδή σχετίζονται μέ τό ἄν θά ἐνωθοῦμε ἢ θά εἴμαστε χωρισμένοι.

Αὐτή εἶναι ἡ γνώμη μου, ὅπως ἤδη τήν γνωρίζετε καί ἐσεῖς καί οἱ πάντες, καί θά εἶναι ἡ ἴδια πάντοτε στό μέλλον. "Ὅποιος θέλει νά ἔχη κοινωνία μαζί μου, ἄς ἀποδεχθῇ τήν γνώμη μου. "Ὅποιος δέν θέλει, ἄς κἀν ὅ,τι νομίζει. Ἡ εὐθύνη δική του.

"Ὅσον ἀφορᾷ τό συμφέρον τῆς Πόλεως, λέγω ὅτι ἡ σωτηρία της ἐξαρτᾶται ἀπό τήν ἐφαρμογή ἐκείνων πού εἶπα στό μοναστήρι τοῦ Παντοκράτορος. "Ἄν ἐφαρμοσθοῦν, δέν χρειάζεται τίποτε ἄλλο. "Ὅμως δέν θά ἐφαρμοσθοῦν. Τό ἐγνώριζα ὅτι δέν θά ἐφαρμοσθοῦν. Ἄλλά πρέπει ὁ Θεός καί ἐγώ ὁ ἀνάξιος δοῦλος του νά εἴμαστε ἀνάιτιοι.

Ἐπίσης ἔστειλα μήνυμα στόν μέγα δοῦκα. Μᾶλλον τοῦ ἔγγραφα ἐκτεταμένη ἐπιστολή, ὅπως γνωρίζει ὁ τιμιώτατος μέγας ἐκκλησιάρχης καί ὁ τιμιώτατος δικαιοφύλαξ. Τοῦ ἔγγραφα νά ἀναφέρῃ στόν βασιλέα ὅτι αὐτά πού σκέπτονται νά κάνουν θά ἔχουν τό κρῖμα ἀπό τόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους, τούς δικούς μας καί τούς ξένους, τούς ἐχθρούς καί τούς συμμάχους. Καί μάλιστα, οὔτε ἔνωσις θά εἶναι αὐτή οὔτε μὴ ἔνωσις. Οὔτε πλέον ἡ ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως θά ἔχη λόγο πρὸς τούς Ὁρθοδόξους ἀπό τώρα, ἐάν γίνουν αὐτά ὅπως τά σκέπτεσθε. Ἄλλά σᾶς λέγω καί σᾶς συμβουλεύω αὐτό πού ἀπό τήν ἀρχή ἐζήτησα, εὐθύς μόλις ἦρθε ὁ καρδινάλιος, ἀλλά δέν θελήσατε: Νά ἔλθω στό παλάτι καί ἄς εἶναι οἱ τρεῖς τάξεις τῶν πολιτῶν, ἡ σύγκλητος, ἡ ἐκκλησία καί ἡ πολιτεία: ἄς ἔρθῃ καί ὁ καρδινάλιος ἔχοντας ὅσους Βενετικούς καί Γενουίτας θέλει: καί νά δείξω πῶς, αὐτό πού λέγει ὁ καρδινάλιος, εἶναι ἀσύμφορο γιά τά δύο μέρη. Τό δέ συμφέρον κατὰ τήν παρούσα ταραχή τῶν πραγμάτων εἶναι τό ἐξῆς: τά ἐκκλησιαστικά νά μείνουν ὅπως ἔχουν καί νά μὴ ἀλλάξουν καθόλου, οὔτε στό ἓνα μέρος οὔτε στό ἄλλο.

Ἐπειδὴ αὐτοὶ ὑπόσχονται νά βοηθήσουν τήν Πόλι, ὅταν εἰρηνεύσῃ ἡ Πόλις εἴτε μέ τήν βοήθειά τους εἴτε ὄχι, ἐξάπαντος νά γίνῃ ἓνα ἀπό τά δύο: Ἡ νά ἔλθουν δικοὶ τους ἀντιπρόσωποι μέ ἐξουσιοδότησι νά κάνουμε ἐδῶ σύνοδο, ἢ νά ὑπάγουν ἐκεῖ ἔξι τοῦλάχιστον ἀπό τά ἀξιολογώτερα ἐκκλησιαστικά πρόσωπα, καί νά συζητηθοῦν τά περὶ τῆς ἐνώσεως ἐκκλησιαστικῶς καί πνευματικῶς καί ἐλευθέρως. Διότι, ἄν γίνῃ προηγουμένως εἰρήνη, θά ἔχωμε καί τήν συμβουλή καί τήν γνώμη τῶν ἐγγύς ὁμοδόξων, τῶν Ἄγιορειτῶν δηλαδή καί τῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν. Καί ὅ,τι γίνῃ, εἴτε πᾶμε ἐκεῖ εἴτε ἔλθουν ἐκεῖνοι ἐδῶ –τό καλύτερο–, αὐτό θά εἶναι καί στόν Θεό ἀρεστό, ἐπειδὴ θά ἔγινε μέ ἐλπίδα σ'

Αυτόν ἐλευθέρως καί πνευματικῶς, καί στούς Χριστιανούς ἀνεπίληπτο. Μέχρι τότε ὅλοι ἐμεῖς νά εἶμαστε μεταξύ μας ἐνωμένοι καί ὁ βασιλεὺς ἀπροσπαθής.

Μέ τόν τρόπο αὐτό ἐνδέχεται νά βγῆ κάτι καλό, ἐάν βεβαίως ὁ Θεός, γιά τόν ὁποῖο εἶναι δυνατά ὅσα γιά τούς ἀνθρώπους εἶναι ἀδύνατα, ἐλέησῃ τούς Χριστιανούς καί δώσῃ ὁδὸ καί τρόπο ἀληθινῆς ἐνώσεως, κατὰ τόν ὁποῖο οἱ εἰδήμονες καί σοφοί ἀπό τὰ δύο μέρη θά συμφωνήσουν κινούμενοι μέ ὀρθή συνειδήσι ἐκ Θεοῦ.

Σᾶς εἶπα ὅτι, ἐάν τό θελήσετε, ἐγώ θά ἔλθω καί θά ἀναπτύξω αὐτά εἰς πλάτος καί θαρρῶ ὅτι θά τούς καταπέισω ἀποδεικνύοντας τὰ ἀνώφελα καί βλαβερά πού θά ἀκολουθήσουν τό σκεπτικό τους καί τίς ὠφέλειες ἀπό τό δικό μου σκεπτικό.

Ἐπίσης, ἐπειδὴ ἐλπίζετε καί γιά κάποια βοήθεια ἀπό ἐκεῖ, αὐτή ἢ ἀνταλλαγή ἀπόψεων ἀφ' ἐνός θά ἀποκαλύψῃ τί εἶδους εἶναι ἐκεῖνες οἱ ἐλπίδες καί ἀφ' ἐτέρου δέν θά προσκρούσετε στόν Θεό.

Ἐάν, ἀντίθετα, πραγματοποιήσετε πρῶτα αἰσχυρῶς τόν ἐκλατινισμό πού θέλετε, καί τότε γιά νά ἐξαπατήσετε τούς ἀπλουστέρους βάλετε χρονικά ὅρια τάχα καί ἐλπίδες λόγων καί συζητήσεων, τό συμπέρασμα τοῦ κακοῦ αὐτοῦ διαβήματος θά εἶναι αὐτό πού πολλές φορές εἶπα. Ἐγώ τότε, ἔστω κι ἂν ὅλη ἢ Ἄνατολή πάῃ στήν Δύσι, δέν πηγαίνω· καί ἂν ὅλη ἢ Δύσις ἔλθῃ στήν Ἄνατολή, ἐγώ θά σιωπήσω· καί ἤδη ἀπό τώρα σιωπῶ. Διότι, ἂν ὅλοι ἐσεῖς καί ἡ δῆθεν σύναξις σας γίνετε Λατῖνοι, μέ ποιούς καί γιά ποιούς καί τί νά ὀμιλῆ πλέον ὁ ταπεινός Γεννάδιος ὑπέρ τοῦ πατρίου δόγματος;

Αὐτά τὰ ἔγραψα ἐκτενέστατα καί στόν μέγα δοῦκα, ὅπως γνωρίζουν οἱ τιμιώτατοι πού ἀνέφερα. Τώρα μόνο τὰ κυριώτερα σταχυολόγησα. Ἔχω κοντά μου καί ἀντίγραφο τοῦ γράμματος ἐκείνου, στό ὁποῖο μοῦ ἀπήντησε ὁ μέγας δοῦκας μέ τρόπο πού

μέ ἐξέπληξε: «Ματαίως κοπιᾶζεις, πάτερ, διότι ἀποφασίσθηκε νά ἐπαναφέρωμε τό μνημόσυνο τοῦ Πάπα καί εἶναι ἀδύνατο νά γίνῃ ἄλλοιῶς. Μέ τήν προϋπόθεσι ὅτι δέν θά φέρῃ κανένα ἐμπόδιο, διότι τίποτα δέν θά πετύχῃς, ἔλα νά βοηθήσῃς νά τό κάνουμε». Καί ἐγώ τοῦ ἀπήντησα: «Ἔλεγα (ὅτι θά ἔλθω), μέ τήν προϋπόθεσι ὅτι δέν θά γίνετε Λατῖνοι. Ἐάν ἀποφασίσατε νά γίνετε, καί ἤδη ἐγίνατε, ὅλα τελείωσαν καί ἐγώ δέν ἔχω εὐθύνη γι' αὐτό».

Λοιπόν, πατέρες ἅγιοι, δέν ἀμέλησα καί γι' αὐτό τό συμφέρον τῆς Πόλης. Μάλιστα οὐδόλως ἀμέλησα γιά τήν Πίστι καί γιά τό συμφέρον τῆς Πόλης, τό ὁποῖο κυρίως ἐξαρτᾶται ἀπό τόν Θεό καί τήν πρὸς Αὐτόν ὀρθόδοξο Πίστι μας. Εἶθε ὁ Κύριος νά ἀνοίξῃ τὰ μάτια ὅλων. Εἶδ' ἄλλως, τοῦλάχιστον ἐσᾶς καί τούς πιό ἐκλεκτούς ἀπό σᾶς νά φυλάξῃ σταθερούς στήν Πίστι τῶν Πατέρων, ὥστε ἐξ αἰτίας σας νά ὑπάρχῃ κάποια ἐλπίδα ἐκ Θεοῦ. Μέ τίς εὐχές σας νά ἐλεήσῃ καί ἐμένα τόν ἁμαρτωλό. Πάντως λυποῦμαι πολύ.

Τήν μετάνοιά μου. Νά ἀναγνωσθῇ δημοσίως, ὥστε νά ἀκουσθῇ ἀπό ὅλους.

Η ΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΗΣ ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΜΗ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονσιάνδης. Ρῶσος ἱερέυς, Πνευματικός καί θερμουργός κῆρυξ τοῦ Εὐαγγελίου. ἤκμασε στά τέλη τοῦ περασμένου αἰῶνος καί στίς ἀρχές τοῦ παρόντος.

*«Ἡ ἀληθινή Ἐκκλησία
παραμένει μία καί
ἀδιαίρετος καί ἡ μόνη
πού σώζει.*

*Αὐτή εἶναι ἡ Ἀνατολική
Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία»*

*Προορατικός καί θαυματουργός. Ἡναλώθη στήν καθημερινή
διακονία τοῦ πάσχοντος λαοῦ. Χριστομίμητος ἡ ἀγάπη του. Αὐτή
ἡ ἀγία ἀγάπη τόν ἀναγκάζει νά πῆ τήν ἀλήθεια γιά τήν*

*Ὁρθοδοξία πού σώζει καί γιά τήν αἵρεσι καί ἑτεροδοξία πού
δέν ἐξασφαλίζουν τήν σωτηρία.*

Σύμφωνα μέ τούς λόγους τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, «μόνο ὁποῖος μετέχει τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ κατανοεῖ τήν ἀληθινή φύσι τῆς Ἐκκλησίας». Ποῖός ἄλλος, λοιπόν, κατενόησε καλύτερα τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀπό τόν ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κρονσιάνδης, τοῦ ὁποίου τήν ἀγιότητα χαρακτήριζε ἡ εὐλαβεστάτη, συχνή καί μάλιστα καθημερινή τέλεισι τῆς Θείας Λειτουργίας; Ἀπό αὐτήν ἐνεπνέετο γιά τήν μεγάλη ποιμαντική του διακονία. Αὐτή ἦταν ἡ πηγή τῆς ὑψηλῆς, ἐμπειρικῆς του θεολογίας. Μεταδίδοντας καθημερινῶς τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ στόν λαό, μέ τόν φωτισμό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐβλεπε τά ὅρια τῆς Ἐκκλησίας καί ἀγωνίζοταν σ' ὅλη του τήν ζωή ἐναντίον τῶν αἵρετικῶν καί σχισματικῶν, οἱ ὁποῖοι σοβαρώτατα ἀμάρτησαν παραβαίνοντας τήν ἐντολή τοῦ Χριστοῦ: «ἵνα πάντες ἔν ὄσιν» (Ἰω. ιζ', 21).

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης δέν ἐδημιούργησε συστήματα Ὁρθοδόξου δογματικῆς, ὅπως καί ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, ὁ ὁποῖος ἐπίσης δέν συστηματοποίησε τήν διδασκαλία του. Ὡστόσο, οἱ σύγχρονοί του εὗρισκαν σ' αὐτόν μία ὑψηλότετη καί ἀλάθητη λύσι τῶν θεμάτων τῆς πίστεως,

Ὁ σκοπός τῆς ζωῆς γιά τόν ἅγιο Ἰωάννη εἶναι νά εἰσέλθωμε στό πλήρωμα τῆς Χριστιανικῆς τελειότητος, τῆς θεώσεως, πρὸς τήν ὁποία ὀδηγοῦμεθα μέ τόν ἀγῶνα πρὸς τούς «ἀοράτους ἐκθρούς», μέ τήν μετάνοια, μέ τήν ἀπόκτησι τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀπό τήν ἐμπειρία ὀλοκλήρου τῆς ἀσκητικῆς του ζωῆς, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἀπεκόμισε τήν σκέψι ὅτι διά τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων εἶναι ἀδύνατο νά φθάσωμε τοῦτο τό πλήρωμα: «Εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀνῆκωμε στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τῆς ὁποίας Κεφαλή εἶναι ὁ Παντοδύναμος Βασιλεύς, ὁ Νικητής τοῦ Ἄδου,

ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ Βασιλεία Του εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία νοεῖται ὡς κοινωνία τῶν ἁγίων, οἱ ὁποῖοι μετετέθησαν στὸν οὐρανό, καὶ ὅλων τῶν Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται ἐπὶ τῆς γῆς (1, σελ. 18), μαχόμενοι πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας καὶ κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας... Ὁ μὴ Ὁρθόδοξος, ἀκόμη καὶ μία μεγάλη μὴ ὀρθόδοξη κοινότης, δέν μπορεῖ νὰ στρατευθῆ στὸν πόλεμο αὐτόν· χωρὶς τὸν Χριστό ὡς Κεφαλή του δέν μπορεῖ νὰ κάνῃ τίποτε μὲ τέτοιους πανούργους, ὀξυδερκεῖς ἐχθρούς, οἱ ὁποῖοι εἶναι συνεχῶς ἄγρυπνοι καὶ ἔχουν μάθει τέλεια τὴν ἐπιστήμην τοῦ πολέμου τους.

Ὁ Ὁρθόδοξος Χριστιανός ἔχει δυνατὴ ὑποστήριξι στὸν ἀγῶνα αὐτόν: πρῶτα ἀπὸ τὸν Θεό καὶ ἀπὸ τοὺς ἁγίους Ἀθλητὰς Του, οἱ ὁποῖοι ἐνίκησαν τοὺς ἐχθρούς μὲ τὴν δύναμιν τῆς Χάριτος τοῦ Χριστοῦ· καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐπὶ γῆς Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία, ἀπὸ τοὺς ποιμένας καὶ διδασκάλους τῆς καὶ ἀπὸ τὴν κοινὴ προσευχὴ καὶ τὰ μυστήρια. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, στήν ὁποία ἐλέει Θεοῦ ἀνήκουμε κι ἡμεῖς, εἶναι ἕνας τέτοιος βοηθός στὸν ἀγῶνα τοῦ Χριστιανοῦ ἐναντίον τῶν ἀοράτων καὶ ὀρατῶν ἐχθρῶν» (1, σελ. 52).

Ἡ σκέψις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κρονστάνδης ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἐκκλησία εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα σωτηριολογική. Τό νὰ ἀνῆκῃ κανεὶς στήν Ἐκκλησία εἶναι γι' αὐτόν ἡ πηγὴ τῆς σωτηρίας: «Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ μοναδικό Σῶμα, τοῦ ὁποίου Κεφαλή εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ἐνῶ ψυχὴ εἶναι τὸ ἴδιο τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, τὸ ὁποῖο ζωογονεῖ, φωτίζει, καθαρίζει καὶ ἐνδυναμώνει ὅλα τὰ μέλη αὐτοῦ τοῦ μεγάλου σώματος πού ἀγωνίζονται ἐπὶ τῆς γῆς» (1, σελ. 6, 14, 26).

«Τότε τί ἀναγκάζει μερικούς νὰ φεύγουν ἀπὸ τὸν μοναδικὸ αὐτόν οἶκο τοῦ Θεοῦ» (1, σελ. 6), στὸν ὁποῖο –ἐπειδὴ κεφαλὴ

εἶναι ἡ Ἐνυπόστατος Σοφία– ὑπάρχει «μία τέτοια ἄβυσσος σοφίας, ὥστε θὰ ἐπαρκοῦσε μὲ ἀφθονία σὲ ὅλους τοὺς σοφοὺς τοῦ κόσμου γιὰ μελέτη, θαυμασμό καὶ δοξολογία. Ἀλλὰ ὁ Κύριος ἀπέκρυψε αὐτὴν ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψε αὐτὴν νηπίοις κατὰ τὸ φρόνημα.

Τὸ πρόβλημα μὲ αὐτοὺς τοὺς ἀξιολύπητους σοφοὺς εἶναι ὅτι προσπαθοῦν νὰ συμβιβάσουν τὴν ἀλήθεια μὲ τὴν υπερήφανη λογικὴ πού δέν ἔχει καθαρθῆ ἀπὸ τὰ πάθη, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ διαστρεβλώνουν τὴν ἀλήθεια καὶ τελικὰ νὰ ἐκπίπτουν ἀπὸ τὴν ὀρθὴ Πίστι (3, σελ. 58).

Ἡ μοναδικότης καὶ τὸ ἀλάνθαστον τῆς Πίστεως εἶναι τελείως οὐσιώδη· ἄλλωστε ἡ Πίστις μας, *ἡ νικήσασα τὸν κόσμον* (Α' Ἰω. ε', 4), δέν εἶναι τὸ σύνολον ὑποκειμενικῶν ψυχολογικῶν ἐμπειριῶν, ἀλλὰ ἡ ἀποκάλυψις ὑπὸ τῆς Παναγίας Τριάδος τῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν σωτηρία (1, σελ. 14).

Ἡ ἐνότης τῶν Χριστιανῶν στήν Ἐκκλησία δέν γεννᾶται ἐκ θελήματος σαρκός (Ἰω. α', 13). Εἶναι ἡ πραγματοποιήσις τῆς προσευχῆς τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Πατέρα σχετικὰ μὲ τοὺς μαθητὰς, ἵνα ᾧσιν ἕν, ὅπως ἀκριβῶς ἡ Παναγία Τριάς εἶναι ἕν (Ἰω. ιζ', 11, 21-22). Εἶναι ὁ καρπός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ Ὅποῖον ἐξεχύθη ἐπὶ τῶν Ἀποστόλων κατὰ τὴν Πεντηκοστή. Κατὰ τοὺς Ἁγίους Πατέρας, στὸν χορὸ τῶν ὁποίων ἴσταται τώρα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονστάνδης, ἡ ἐνότης τῆς Πίστεως καὶ ἡ μοναδικότης τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τόσο σπουδαῖα, ὥστε στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως ἡ μοναδικότης νὰ εἶναι ἡ πρώτη ιδιότης τῆς Ἐκκλησίας. Κάθε ἕνας πού θέτει τέρμα στίς σχέσεις του μὲ τὴν Μία Ἐκκλησία δέν μπορεῖ νὰ βασίζεται οὔτε στήν ἀποστολικὴ διαδοχὴ, οὔτε στήν ἀγιότητα, οὔτε στήν καθολικότητα, διότι «ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι μόνον μία, ἀλλὰ καὶ ἡ μοναδική» κατὰ τὸν ἅγιο Κυπριανὸ Καρθαγένης. «Ἡ ἀληθινὴ

Ἐκκλησία παραμένει μία καί ἀδιαίρετος καί ἡ μόνη πού σώζει. Αὐτή εἶναι ἡ Ἀνατολική Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία» (1, σελ. 15).

«Οὐδεμία ἄλλη Χριστιανική Ὁμολογία ἐκτός ἀπό τήν Ὁρθοδοξία» γράφει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονστάνδης, «μπορεῖ νά φέρη ἕνα Χριστιανό στήν τελειότητα τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς ἢ ἀγιότητα καί νά ὀλοκληρώσῃ τήν κάθαρσι ἀπό τίς ἁμαρτίες καί νά ὀδηγήσῃ στήν ἀφθαρσία, διότι οἱ ἄλλες ὁμολογίες κατέχουν τήν ἀλήθεια ἐν ἀδικίᾳ (Ρωμ. α΄, 18)· ἀνέμιξαν τήν δεισιδαιμονία καί τό ψεῦδος μέ τήν ἀλήθεια καί δέν κατέχουν ἐκεῖνα τά θεόσδοτα μέσα γιά τήν κάθαρσι, τόν ἁγιασμό, τήν ἀναγέννησι καί ἀνανέωσι, τά ὁποῖα κατέχει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία.

Κάθε προσβολή ἐναντίον τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε «αὐτοί πού αὐθαίρετως χωρίζονται ἀπό τήν Ἐκκλησία χάνουν τήν κοινωνία μέ τούς Ἁγίους, διότι ὡς νεκρά μέλη μέ τήν ἀντίθετη τοποθέτησί τους ἐπισύρουν πάνω τους τήν αἰώνια ἀπώλεια» (1, σελ. 14). «Θλίβομαι βαθείᾳ», γράφει ὁ ἅγιος Ἰωάννης, «πού ἡ ἁγία ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ διεργάσθη στήν Δύσι καί ἀπό τήν Δύσι, ἀπό τόν περιβόητο Ρωμαιοκαθολικισμό καί μαζί μ' αὐτόν ἀπό τόν Λουθηρανισμό καί τήν Μεταρρύθμισι, καθώς ἐπίσης σέ μᾶς ἀπό σχίσματα καί κομματισμούς.

Κάθε πῶσις, σύμφωνα μέ τήν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων, ἀρχίζει ἀπό τήν ὑπερηφάνεια: περιφρονεῖ κάποιος μία ἐντολή καί τότε ἁμαρτάνει στήν πρᾶξι. Ἔτσι ἔγινε καί μέ τό ἀποσκίρτημα τῆς Δύσεως: «Πρὶν ἀπ' αὐτό, ὁ πάπας καί οἱ παπικοί ἔγιναν ὑπερήφανοι καί ἐξύψωσαν τούς ἑαυτούς των τόσο, ὥστε ἐσκέφθησαν νά κρίνουν τόν ἴδιο τόν Χριστό, τήν ἴδια τήν Ἐνυπόστατο Σοφία τοῦ Θεοῦ (1, σελ. 59), τόν οὐράνιο Διδάσκαλο, χωρίς τόν Ὅποῖον *οὐδέ τόν Πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μή ὁ Υἱός*» (2, σελ. 38). Ἡ ὑπερηφάνειά τους ἔφθασε στό σημεῖο

νά διαστρέψουν μερικούς ἀπό τούς λόγους, ἐντολές καί θεοπίσματα Του (1, σελ. 59)... Ὁ Χριστός λέγει ὅτι τό Πνεῦμα ἐκπορεύεται ἀπό τόν Πατέρα, ἐνῶ οἱ Ρωμαιοκαθολικοί καί οἱ Λουθηρανοί μαζί μέ τούς Ἀγγλικανούς λέγουν ὅτι ἐκπορεύεται ἀπό τόν Πατέρα καί τόν Υἱό (2, σελ. 38-39).

Ἐχοντας ἀποκοπῆ ἀπό τήν Παράδοσι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἔχοντας χάσει τό ἐσωτερικό κριτήριο τῆς ἀληθείας καί τήν συνοδική ἀρχή ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, οἱ Λατῖνοι, ἐπειδή ἔχουν ἀνάγκη ἀπό κάποιο εἶδος ἐξουσίας, ἤγειραν μία νέα ἐξουσία γιά νά διδάσκεται ἡ Πίστις: τόν «ἀλάθητο» Πάπα τῆς Ρώμης, τόν «ἀντιπρόσωπο τοῦ Χριστοῦ».

«Ἐγώ μεθ' ὑμῶν εἰμί... ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος (Ματθ. κ΄, 20). Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἶναι πάντοτε παρών στήν Ἐκκλησία Του. Τί χρειάζεται τότε ἕνας ἀντιπρόσωπος-πάπας;», γράφει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονστάνδης καταγγέλοντας τήν αἵρεσι τοῦ παπισμοῦ.

Ὡς μία κεφαλαιώδης αἵρεσις, ὁ Λατινισμός προσπαθεῖ νά ἐντάξῃ κάτω ἀπό τό θεολογικό του σύστημα κείμενα ἀπό τήν Ἁγία Γραφή, κατανοούμενα φυσικά ἔξω ἀπό τήν Ἱερά Παράδοσι τήν ὁποία στερεῖται: «Τό κεντρικό σημεῖο τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ὑπερηφάνειας καί τῶν ρωμαιοκαθολικῶν ψευδῶν στά δόγματα, στήν διοίκησι καί στήν ἠθική διδασκαλία εἶναι τό πρωτεῖον τοῦ πάπα, ἡ φανταστική καί ἐσφαλμένη κατανόησις τοῦ λόγου τοῦ Σωτῆρος: *Σύ εἶ Πέτρος, καί ἐπί ταύτη τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τήν ἐκκλησίαν, καί πῦλαι ἄβου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς* (Ματθ. ιστ΄, 18). Ἀνεγνωρίσθη ἀπό ὄλους τούς Ἁγίους Πατέρας τῶν πρώτων καί μεταγενεστέρων αἰῶνων, ὡς ἐπίσης καί ἀπό τούς πολύ πρώτους ὀρθόδοξους πάπας, ὅτι πρέπει κανεῖς νά ἐννοῆ ὡς πέτρα θεμελιώσεως τόν ἴδιο τόν Ἰησοῦ Χριστό *—ἡ δέ πέτρα ἦν ὁ Χριστός* (Α΄ Κορινθ. ι΄, 4).

«Ὁ πάπας καί οἱ παπικοί, –κάλαμος ὑπό ἀνέμου σαλευόμενος– ἔχοντας ὑποδουλώσει ὅλον τόν Καθολικισμό στήν αἴρεσι, τόν κατέστησαν ἀδιόρθωτο, διότι ὁ πάπας παρ' ὅλες τίς αἱρέσεις του ἀναγνωρίζεται ὡς ἀλάθης ἀπό τήν Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία καί ἔτσι δέν εἶναι δυνατόν νά διορθωθῆ ἀπό κάποιον πού σκέπεται ἀντίθετα».

Ἡ Μεταρρύθμιση, ἡ ὁποία προῆλθε ἀπό τόν Λατινισμό, ἦταν μία ἀντίδρασις ἐναντίον τῶν διαστροφῶν τοῦ Λατινισμοῦ. Ἐναντί νά ἐπανεῖλθε στήν συνοδική βάσι τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀπό ἀντίθεσι στόν παπισμό ἀπέριψε τήν ἱεραρχία, δίδοντας στόν κάθε πιστό τό δικαίωμα νά σκέπεται «ἀλάνθαστα» περί τῆς Πίστεως. Ὁ νομικισμός τῆς Ρώμης καί τά ξένα πρὸς τόν πατερικό ἀσκητισμό συστήματα πνευματικῆς ζωῆς, πού ὁδηγοῦν στήν πλάνη, παρεχώρησαν τήν θέσι τους στόν ἠθικό σχετικισμό καί τήν ἀκολασία. «Οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, μέ τό νά ἀναγνωρίζουν τόν πάπα ὡς κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας, ἔχασαν τήν πραγματική Κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας –τόν Χριστό– καί παρέμειναν χωρίς τήν Κεφαλή. Ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τοῦ παπισμοῦ μαρτυρεῖ ὅτι οἱ Ρωμαιοκαθολικοί δέν ἔχουν τήν Κεφαλή...» (2, σελ. 37). «Οἱ Λουθηρανοὶ ἀπεκόπησαν καί παρέμειναν χωρίς τήν Κεφαλή· οἱ Ἀγγλικανοὶ ἐπίσης. Δέν ἔχουν τήν Ἐκκλησία... καί ὁ Βελιάλ τούς πολεμᾷ μέ τήν δύναμι καί τίς μηχανογραφίες του καί τούς κρατᾷ στήν πλάνη του καί τήν ἀπώλεια. Ἐνα πλῆθος ἀνθρώπων χάνονται στήν ἀθεΐα καί τήν φαυλότητα» (1, σελ. 52).

«Ὁ Λουθηρανισμός, καλυπτόμενος ὑπό τό ὄνομα τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, εἶναι στήν πραγματικότητα ἄρνησις τῆς Πίστεως. Ἀπορρίπτοντας τίς νηστεῖες καί τόν μοναχισμό ἢ τήν ἐν παρθενία ζωή τήν ἀφιερωμένη ἀποκλειστικά στήν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ, παραδίδεται στήν φιληδονία. Εἶναι παράδοσις στήν ψευδώνυμο ἀνθρωπίνη λογική μέ τίς φιλοσοφικές τῆς ἀσυναρτησίης καί τήν

θεοποίησί της, ἄρνησις τῆς θείας αὐθεντίας τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί τῶν Ἁγίων Πατέρων, αὐθαίρετη συνάθροισις ὑπό τό ὄνομα τῆς κεκαθαρμένης, μεταρρυθμισμένης Ἐκκλησίας» (1, σελ. 33).

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης θρηνοῦσε ἐν πνεύματι «τίς μεγάλες κοινότητες πού ἀστόχησαν στήν Πίστι». Δέν ἔβλεπε νά λύνεται ἡ τραγική αὐτή κατάστασις μέ συμβιβασμούς, μέ τήν ἀναζήτησι κοινῶν στοιχείων στήν Πίστι τῆς ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας. Κατένόησε ὅτι μία τεχνητή ἔνωσις, μέ θεμέλια γήινα, εἶναι ἕνας πύργος τῆς Βαβέλ. «Εἶναι πράγματι δυνατόν νά ἐνώση κανεῖς κάτι πού δέν μπορεῖ νά ἐνωθῆ, τό ψεῦδος μέ τήν ἀλήθεια;», ἀναρωπιόταν (2, σελ. 31).

«Ἐμεῖς ὀφείλομε νά προσκολληθῶμε σταθερά στήν μία ἀληθινή Πίστι καί Ἐκκλησία» (1, σελ. 32). «Ποίος ἀπό τούς Ὁρθοδόξους δέν θά ἐπιθυμοῦσε νά ἐνωθῆ μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς καί τούς Λουθηρανούς καί νά εἶναι ἕνα μέ αὐτούς ἐν Χριστῷ, μία Ἐκκλησία, μία κοινότητα πιστῶν! Ἄς πετάξουν τό ψεῦδος, ἄς δεχθοῦν τήν ἀλήθεια καί ἄς ἐνωθοῦν μαζί μας εἰς ἐνότητα πνεύματος· φθάνουν οἱ διαφωνίες καί ἐπιχειρηματολογίες των. Ὁ ἐρχομός τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐγγύς, ἐπί θύραις», ἔγραφε ὁ ἅγιος Ἰωάννης, «ἀλλά ποίος ἀπό τά μέλη αὐτῶν πού ὀνομάζονται Ἐκκλησίης, κυρίως οἱ ἡγέτες... θά συμφωνήσῃ νά ἀποκηρύξῃ τά λάθη του; Κανείς. Καί ἐμεῖς δέν μπορούμε νά συμφωνήσωμε μέ τήν αἰρετική τους διδασκαλία χωρίς νά ζημιωθῆ ἡ σωτηρία τῶν ἰδίων τῶν ψυχῶν μας...» (2, σελ. 31, 39).

Ἀπαράδεκτη ἐπίσης γιά τόν ἅγιο Ἰωάννη ἦταν ἡ σχετικοποίησις τῆς Πίστεως (δόγματος), ἡ παραδοχή κάθε ἐρμηνείας τοῦ Χριστιανισμοῦ (πόσο μᾶλλον μιᾶς μὴ χριστιανικῆς θρησκείας) ὡς σωστικῆς. «Οἱ διάφορες Ὁμολογίες διατηροῦν γνώμες καί διδασκαλίες συνήθως ἀντίθετες πρὸς τήν θεία ἀλήθεια τοῦ Ε

ὕαγγελίου καί τήν διδασκαλία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν Οἰκουμενικῶν καί Τοπικῶν Συνόδων καί τῶν Ἁγίων Πατέρων... Ἡ σχετικοποίησις τῆς Πίστεως (τοῦ δόγματος) ὀδηγεῖ σέ ἀπιστία ἢ σέ ψυχρότητα πίστεως, σέ ἀμέλεια ὅσον ἀφορᾶ στήν τήρησι τῶν ἀρχῶν τῆς Πίστεως, σέ ψυχρότητα μεταξύ τῶν Χριστιανῶν» (1, σελ. 31).

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονστάνδης ἔθετε τήν μοναδική του ἐλπίδα στήν παμφωτιστική δύναμι τοῦ Παναγίου Πνεύματος καί ἔλεγε ὅτι «πρέπει κανεῖς νά προσεύχεται μέ πολλή ἐπιμέλεια... στόν Πηδαλιούχο τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, τόν Χριστό, ὥστε Αὐτός νά ἐμφυσήσῃ πνεῦμα ἀγάπης στίς καρδιές ὄλων τῶν Χριστιανῶν καί νά τούς φωτίσῃ μέ τό φῶς Του, γιά νά γνωρίσουν τήν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, γιά νά ἀπορρίψουν ὅλες τίς αἰρέσεις καί τά σχίσματα πρὸς ἀμοιβαία ἐνότητα» (1, σελ. 30). Ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἔντονα προσευχόταν στόν Θεό μπροστά στήν ἁγία Τράπεζα, προσθέτοντας ἤρεμα τό ἐξῆς στήν ἀνάγνωσι τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως: «Ἐνωσε σ' αὐτήν τήν πίστι ὅλες τίς μεγάλες κοινότητες πού καλοῦνται Χριστιανικές, ἀλλά κατ' οὐσίαν εἶναι ἀποστάται: τούς Ρωμαιοκαθολικούς, τούς Λουθηρανούς, Ἀγγλικανούς καί ἄλλους, οἱ ὁποῖοι ἀπεκόπησαν ἀπό τήν ἐνότητα τῆς ἁγίας Ὁρθόδοξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι τό Σῶμα Σου καί τῆς ὁποίας Σύ εἶσαι Κεφαλή καί Σωτήρ. Κατάρριψε τήν ὑπερηφάνεια καί τήν ἀντίθεσι τῶν διδασκάλων τους καί αὐτῶν πού τούς ἀκολουθοῦν, δῶσε τους νά καταλάβουν μέ τήν καρδιά τους τήν ἀλήθεια καί τήν σωστικότητα τῆς Ἐκκλησίας Σου καί νά ἐνωθοῦν ἀδόλως μ' αὐτήν. Μέ τήν δύναμι τῆς Χάριτος τοῦ Πνεύματός Σου, ἔνωσε στήν ἁγία Σου Ἐκκλησία καί αὐτούς πού εἶναι ἀσθενεῖς ἀπό ἀμάθεια καί ἀπό τήν πλάνη τοῦ σχίσματος. Ἀνάκοψε τήν ἰσχυρογνωμοσύνη τους καί τήν ἀντίθεσί τους στήν ἀλήθειά Σου, γιά νά μή καθοῦν ἀθλίως μέ τήν ἀντίθεσί τους,

ὅπως ὁ Κορέ, ὁ Δαθάν καί ὁ Ἀβειρών, οἱ ὁποῖοι ἀντετίθεντο στούς δούλους Σου Μωϋσῆ καί Ἀαρών (Ψαλμ. ρε', 16-18). Τράβηξε πρὸς αὐτή τήν Πίστι ὅλα τά ἔθνη πού κατοικοῦν τήν γῆ...» (1, σελ. 59, 169). Ὁ Κύριος ἄκουγε τίς προσευχές του, ὅπως μαρτυρεῖ ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονστάνδης.

Ἐν κατακλείδι θά ἤθελα νά ἐκφράσω τήν σκέψι ὅτι ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἀπύθηνε αὐτούς τούς ἀπειλητικούς λόγους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὡστόσο λόγοι ἀγάπης, ὄχι μόνο στούς αἰρετικούς καί σχισματικούς, διότι *τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;* (Ἠσ. νγ', 1), ἀλλά καί στούς ὁμοδόξους ἀδελφούς του καλώντας τους «νά προσκολληθοῦν στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία μέ εἰλικρινῆ καρδιά» (2, σελ. 14).

Κάθε μέλος τῆς Ἐκκλησίας, ὁποιοσδήποτε καί ἄν εἶναι αὐτός, ἱεράρχης, ἱερέυς ἢ λαϊκός, ὀφείλει νά ἐνθυμῆται τούς λόγους πού εἰπώθηκαν ἀπό τόν ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κρονστάνδης: «Ἐλάβαμε τό τάλαντον τῆς οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας ἀπό τόν Θεό πρὸς δόξαν Θεοῦ καί γιά τήν σωτηρία μας. Πῶς χρησιμοποιοῦμε καί αὐξάνουμε αὐτό τό τάλαντο; Εὐχαριστοῦμε τόν Κύριο; Ποιά εἶναι ἡ φύσις τῆς μετανοίας μας; Τί καλά ἔργα κάνομε; *Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρησιότητα, οὐκ ἔστι ἕως ἐνός* (Ψαλμ. ιγ', 3)» (2, σελ. 40).

Δέν ταιριάζουν ἄρα γε καί σέ μᾶς αὐτά τά λόγια τῆς Γραφῆς;

(Ἀποσπάσματα ἀπό ἄρθρο τοῦ A. VLADIMIROV στό περιοδικό *Τσερκόβναγια Ζίζν*, τεῦχ. 1-2, 1994)

ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΟΣ Ο ΕΡΧΟΜΕΝΟΣ(*)

«Διό σοι προσφέρομεν καί ἡμεῖς, ὑπέρ τήν χρηματικήν φορολογίαν, ὀρθοδόξου πλουτισμόν Θεολογίας, τῷ Θεῷ καί Σωτῆρι τῶν ψυχῶν ἡμῶν».

(Δοξαστικόν τῶν Αἰνῶν τῶν Χριστουγέννων).

Ἡ Ἐκκλησία καθημερινά ψάλλει: «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου».

Ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου εἶναι ὁ Λυτρωτής Χριστός. Εἶναι αὐτός διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Θεός «ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ» (Λουκ. 1, 68). Εἶναι αὐτός πού προσκυνοῦμε στήν Βηθλεέμ ὡς Θεῖον Βρέφος. Αὐτό ὅμως τό ἀδύνατο βρέφος δέν εἶναι μόνο ὁ ἐρχόμενος, ἀλλά καί «ὁ ὢν καί ὁ ἦν, ὁ Παντοκράτωρ» (Ἀποκ. α', 8).

Μέσα στήν φαινομενική ἀδυναμία του κρύβει τόν πλοῦτο τῆς Θεότητός Του. Μέγα εἶναι τό μυστήριον τῆς εὐσεβείας κατά τόν Ἀπόστολον Παῦλον: «Θεός ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν

(*) Ἐόρτιος χαιρετισμός τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας ἐπί τῇ ἐορτῇ τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1995.

Πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ» (Α' Τιμοθ. γ', 16).

Ὅσοι προσπάθησαν νά χωρέσουν στήν λογική τους τό μυστήριο αὐτό, ἀπέτυχαν. Ἐφτιαξαν ἕνα διαστρεβλωμένο Χριστό, ἕνα εἶδωλο τῆς περιορισμένης καί κτιστῆς ἀνθρωπίνης λογικῆς, πού δέν εἶναι ὁ Ἐπιφανεῖς Θεός, ὁ Ἄκτιστος Λόγος τοῦ Θεοῦ.

Οἱ σοφοί ὅμως καί ταπεινοί Ἅγιοι Πατέρες μᾶς παρέδωσαν τόν Ἀληθινό Χριστό τοῦ Εὐαγγελίου. Ὡς τέλειον Θεόν καί τέλειον ἀνθρωπον. Ὡς τόν Λόγον τοῦ Θεοῦ, τό δεύτερον Πρόσωπον τῆς Παναγίας Τριάδος, πού προσέλαβε τήν ἀνθρωπίνη φύσι καί τήν ἔνωσε μέ τήν θεότητά Του «ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως καί ἀχωρίστως» (Δ' Οἰκουμενική Σύνοδος). Ὡς ἔχοντα ὄχι μόνο δύο τέλειες φύσεις, ἀλλά καί δύο θελήσεις καί δύο ἐνέργειες, θεία καί ἀνθρωπίνη.

Ἄν ἦταν μόνον Θεός ἢ μόνον ἀνθρωπος, δέν θά μᾶς ἔσωζε. Μᾶς σώζει, ἐπειδή εἶναι θεάνθρωπος καί ἐπειδή καί οἱ δύο φύσεις Του εἶναι πλήρεις καί τέλειες. Καί ἀκόμη, ἐπειδή εἶναι δύο φύσεις χωρίς νά εἶναι δύο Χριστοί. Ἐτσι ὁ Θεός σώζει, ὁ ἀνθρωπος σώζεται. Ἀπό ἄπειρο ἀγάπη προσλαμβάνει καί περιβάλλεται τήν ἄρρωστη καί θνητή ἀνθρωπίνη φύσι γιά νά τήν θεραπεύσει, νά τήν θεώση καί νά τήν ἀθανάτισει. Αὐτός εἶναι ὁ Ἀληθινός Χριστός, τόν ὁποῖον ὀρθοδόξως πιστεύουμε.

«Οὐ φέρει τό Μυστήριον ἔρευναν. Πίστει μόνη τοῦτο πάντες δοξάζομεν».

Γι' αὐτό τό Μυστήριο ἐθεολόγησαν οἱ Ἅγιοι Πατέρες μας καί γι' αὐτό ἐδογματίσαν ἀλάθητα αἱ Οἰκουμενικαί Σύνοδοι.

Καυχώμεθα ἐν Κυρίῳ ὅτι μόνον ἡ Ἁγία μας Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πιστεύει ὀρθῶς στόν Χριστό, πού εἶναι ἡ Κεφαλή τῆς καί ὁ Αἰώνιος Ἀρχηγός Τῆς. Δέν τόν παραμερίζει οὔτε τόν ὑποκατιστᾶ μέ κάποιον ἀλάθητο Πάπα.

Δέν υπερτονίζει τήν ἀνθρωπίνη φύσι του παραμερίζοντας τήν θεότητα Του, γιά νά τόν προβάλη ἐν συνεχείᾳ ὡς ἠθικό μόνο πρότυπο. Δέν συγχέει τίς δύο φύσεις Του, ὅπως κάνουν οἱ Μονοφυσῖται.

Βέβαια τόν θησαυρό αὐτό τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως ἔχουμε «ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσι» (Β' Κορ. 4, 7), δηλαδή στίς ἀδύνατες, εὐθραυστες καί ἁμαρτωλές μας ὑπάρξεις. Ὅμως μέ τήν χάρι τοῦ Θεοῦ ἔχουμε τόν θησαυρό. Αὐτό τόν θησαυρό δέν μπορούμε νά τόν διαπραγματευθοῦμε μέ κανένα διάλογο καί μέ καμμία συμφωνία.

Ὁ μακαριστός π. Παῖσιος μοῦ ἔγραφε κάποτε: «Τά δόγματα δέν μπαίνουν στήν Ε.Ο.Κ». Θά προσθέσω ὅμως ὅτι ἡ ὑπερήφανη Εὐρώπη καί ὁ σύμπας κόσμος ἔχουν ἀνάγκη ἀπό αὐτά τά δόγματα. Γιατί μόνον αὐτά μπορούν νά τόν φέρουν σέ συνάντησι μέ τόν Ἀληθινό Χριστό, τόν ἐκ Παρθένου σαρκωθέντα, τόν Σταυρωθέντα καί Ἀναστάντα.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός δέν κρίνει κανένα, ὅπως ὁ ἴδιος εἶπε (Ἰωάν. ιβ', 47). Ὁ κόσμος ὅμως κρίνεται ἀπό τήν στάσι πού θά τηρήσῃ ἀπέναντί Του. Καί ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι κρινόμεθα, ὅταν δέν ἀξιολογοῦμε τόν ἀτίμητο θησαυρό τῆς Ὁρθοδοξίας πού μᾶς παρεδόθη. Κληῆρος καί λαός κρινόμεθα, ἐάν καί κατὰ πόσον πιστεύουμε καί ζοῦμε ὀρθόδοξα τόν Χριστό. Ἄλλως ἡ πίστις καί ἡ Βασιλεία θά ἀρθῇ ἀφ' ἡμῶν καί θά δοθῇ «ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρπούς αὐτῆς» (Ματθ. κα', 44).

Δέν ἐορτάζουμε ἀληθινά Χριστούγεννα, ἐάν τά ἐορτάζουμε μέ αὐτάρκεια, αὐταρέσκεια καί φιλαυτία. Ὁ ταπεινός Ἰησοῦς περιμένει τά δῶρα μας. Τήν μετάνοιά μας, τήν ταπείνωσί μας, τήν συντετριμμένη καρδιά μας, τόν πόθο καί τόν ἀγῶνα μας νά καθαρισθοῦμε ἀπό τά πάθη μας, νά τοῦ ὁμοιάσουμε κατὰ πάντα καί νά ἐνωθοῦμε μαζί Του. Καί ὅποιος ἐνωθῇ μαζί Του σ' αὐτή

τήν ζωή, ἄς χαίρεται, γιατί θά εἶναι αἰώνια ἐνωμένος μαζί Του. Ἔτσι θά συμμετάσχωμε στήν χαρά τῆς Παναγίας, τῶν Ἀγγέλων, τῶν Ποιμένων, τῶν Μάγων.

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Λόγε τοῦ Θεοῦ καί Θεέ, συμμετρίασε γιά μιά ἀκόμη φορά στήν ταπείνωσί μας καί δέξου νά ἀνακλιθῆς καί ἀναπαυθῆς στήν φάτνη τῆς ἀλόγου ψυχῆς μας, ἀφοῦ πρῶτα τήν καθάρισης ἀπό τήν ἀλογία τῶν παθῶν. Χωρίς ἐσένα ἡ ζωή μας δέν ἔχει νόημα. Σύ εἶσαι τό Φῶς, ἡ Ἀλήθεια, ἡ Ὁδός, ἡ Εἰρήνη, ἡ Ζωή, ἡ Ἀνάστασις μας.

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεῖς καί ἐν φάτνη ἀνακλιθεῖς, ἐλέησε τόν κόσμο σου. Ἐλέησέ μας. Ἀμήν.

Ἄγιον Ὄρος, Χριστούγεννα 1995

Η ΚΥΡΙΑ ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΡΙΖΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΜΑΣ

Μέ αναφορά στους αγίους Γρηγόριο Παλαμά και
Νικόλαο Καβάσιλα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΟΣ

Ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία εἶναι τό Σῶμα τοῦ ζῶντος Χριστοῦ.
Κεφαλή εἶναι ὁ Χριστός.

Μέλη δοξασμένα τοῦ ἀγίου αὐτοῦ Σώματος εἶναι ἡ Κυρία Θεο-
τόκος καί ὄλοι οἱ Ἅγιοι.

Μέλη κατά χάριν τοῦ ἀγίου αὐτοῦ Σώματος εἴμεθα καί ἐμεῖς
οἱ ἁμαρτωλοί καί πνευματικά ἀσθενεῖς, πού ὅμως ἐλπίζουμε νά
θεραπευθοῦμε καί σωθοῦμε, κοινωνοῦντες τῆς θείας ζωῆς τοῦ
Θεανθρώπου Χριστοῦ.

Αὐτή τήν θεολογία καί ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας ὡς Σώματος
Χριστοῦ παραλάβαμε στήν ἁγία μας πίστι.

Τά μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ ἀποτελοῦμε «κοινωνία ἀγί-
ων», ἀδελφότητα, ἐνότητα προσώπων ἐν Χριστῷ, σύναξι, λαόν
τοῦ Θεοῦ ἅγιον, οἶκον Θεοῦ, οἰκοδομήν Θεοῦ.

Τά τέκνα τοῦ Θεοῦ πού μετά τό προπατορικό ἁμάρτημα ἦταν
διασκορπισμένα, ὁ καλός ποιμένας Ἰησοῦς Χριστός «συνήγαγε
εἰς ἓν», κατά τόν Ἅγιο Εὐαγγελιστή Ἰωάννη. Μᾶς ἔκανε ἓνα
σῶμα, δικό Του σῶμα, μία οἰκογένεια, μία Ἐκκλησία. Μᾶς ἔνωσε

μαζί Του, μέ τήν Ἁγία Τριάδα, μέ τούς ἀγίους Ἀγγέλους καί
μεταξύ μας.

Τό ὅτι, παρά τήν ἀναξιότητά μας, εἴμαστε μέλη τοῦ ἀγίου
Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἁγίας μας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας,
νομίζω ὅτι εἶναι ἡ μεγαλύτερη εὐλογία τῆς ζωῆς μας.

Τί θά εἴμασταν ἔξω ἀπό τήν Ἐκκλησία; Ἀποξενωμένες ἀτο-
μικές υπάρξεις, χωρίς δυνατότητα ἀνοίγματος, κοινωνίας μέ τόν
Τριαδικό Θεό, τήν Παναγία, τούς Ἅγίους, τούς συνανθρώπους
μας. Ἀπομονωμένοι καί κλειστοί στόν Θεό καί μεταξύ μας.

Λέγει κάπου ὁ ἄθεος ὑπαρξιστής φιλόσοφος Σάρτρ: «Σκότωσα
τόν Θεό, γιατί μέ κώριζε ἀπό τούς ἀνθρώπους, ἀλλά νά πού ὁ
θάνατός του κάνει τελεσίδικο τόν χωρισμό».

Ἡ ἀδυναμία κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων σήμερα, καθώς κάνουν
τήν ἐκκλησιαστικότητα, μαρτυρεῖ γιά τήν ἀλήθεια αὐτή.

Κάθε αἴρεσι κατά βάθος κτυπᾷ τήν δυνατότητα αὐτῆς τῆς θε-
ανθρωπίνης κοινωνίας καί σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ εἰκονοκλάται π.χ. ἐστρέφοντο κατά τῶν εἰκόνων, πού μᾶς
βοηθοῦν νά ἔχουμε μία ζωντανή προσωπική κοινωνία μέ τόν
Θεάνθρωπο Χριστό, τούς Ἀγγέλους, τήν Παναγία καί τούς Ἅγί-
ους.

Οἱ ἅγιες εἰκόνες μᾶς βεβαιώνουν σιωπηλά ὅτι ὁ Χριστός ἔγινε
ὄντως ἄνθρωπος διά τῆς Κυρίας Θεοτόκου. Μᾶς βεβαιώνουν ὅτι
ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι μία ἰδεολογία, μία φιλοσοφία, ἓνα σύστη-
μα, μία ὀργάνωσις, ἀλλά πρῶτα ἀπ' ὅλα εἶναι θεανθρωπίνη κοι-
νωνία προσώπων στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Προσκυνοῦντες τιμητικῶς τίς ἅγιες εἰκόνες προσκυνοῦμε τά
εἰκονιζόμενα πρόσωπα καί ἔτσι τούς δείχνουμε τήν ἀγάπη μας,
ἐνῶ καί ἐκεῖνα μᾶς μεταδίδουν κάτι ἀπό τήν Χάρι καί τόν ἀγι-
ασμό τους. Τούς προσφερόμαστε καί μᾶς προσφέρονται. Πρῶτοι
αὐτοί μᾶς ἀνοίγονται καί μετά ἐμεῖς τούς ἀνοιγόμαστε.

Οἱ Ὁρθόδοξοι δέν προσκυνοῦμε τήν ὕλη, ἀλλά τά εἰκονιζόμενα πρόσωπα τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας καί τῶν Ἁγίων. Τά ὑλικά ὅμως στοιχεῖα τῆς εἰκόνος γίνονται σημεῖα καί φορεῖς ἀγιασμοῦ καί Χάριτος.

Ἔτσι ὁ πιστός Ὁρθόδοξος εὐλαβῶς ἀσπάζεται τίς ἅγιες εἰκόνες.

Αὐτό πού ἀπλᾶ, ταπεινά καί χωρίς θεολογικές ἀναπτύξεις κάνει κάθε Ὁρθόδοξος ἀπό τά βρεφικά μέχρι τά γεροντικά του χρόνια, ἀνέπτυξε θεολογικά καί κατωχύρωσε δογματικά ἡ ἁγία Ζ΄ Οἰκουμενική Σύνοδος.

Διαβάζοντας τόν Ὅρο (δογματική ἀπόφασι) τῆς Συνόδου εὐχαριστοῦμε τόν Θεό, διότι γιά μιά ἀκόμη φορά τό Ἅγιο Πνεῦμα, πού ἐπιστατεῖ στήν Ἐκκλησία, ἐφώτισε τούς θεοφόρους Πατέρας νά διατηρήσουν ἀκεραία τήν ὀρθόδοξο πίστι καί Ἐκκλησία.

Ἡ Ἐκκλησία δέν ἀπογυμνώθηκε ἀπό τόν κόσμον, τόν στολισμό της, πού εἶναι τά εἰκονιζόμενα πρόσωπα τοῦ Χριστοῦ καί τῶν Ἁγίων. Οὔτε ἀποστερήθηκε τήν ἀποστολική της παράδοσι, γιατί ἡ ἁγία Σύνοδος ἐβεβαίωσε καί κατωχύρωσε, ὄχι μόνο τήν τιμητική προσκύνησι τῶν ἁγίων εἰκόνων (εἰκονιζομένων προσώπων), ἀλλά καί ὅλα τά ἅγια δόγματα καί ὅλη τήν ἁγία παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ εἰκονομαχία κατά βάθος ὠδηγοῦσε σέ ἀποσάρκωσι τοῦ Χριστοῦ καί ἰδεολογοποίησι τῆς Ἐκκλησίας (Spiritualism).

Ἡ Ζ΄ Οἰκουμενική Σύνοδος ἐκράτησε τόν Χριστό ἱστορικό πρόσωπο, Θεάνθρωπο, ἀληθινά καί ἐν χρόνῳ σαρκωμένο· καί τήν Ἐκκλησία ἱστορική, λυτρωτική, ἐσχατολογική κοινότητα καί κοινωνία.

Ἔτσι ἡ Σύνοδος κατωχύρωσε πάλι, ὄχι μόνο τήν ὀρθόδοξο χριστολογία, ἀλλά καί τήν ὀρθόδοξο ἀνθρωπολογία. Οἱ ἅγιες εἰκόνες μαρτυροῦν γιά τήν ἐνανθρώπησι τοῦ Θεοῦ καί τήν θέωσι

τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδή τήν δυνατότητα τοῦ ἀνθρώπου νά ἀξιοποιήσῃ στό ἔπακρο τήν ἀνθρώπινη φύσι του.

Μοναδική χριστολογική καί ἀνθρωπολογική σημασία ἔχει καί τό πρόσωπο τῆς Θεοτόκου.

Ἡ ἁγία Ζ΄ Οἰκουμενική Σύνοδος ἐπιβεβαιώνει τήν πίστι τῆς Ἐκκλησίας γιά τό πρόσωπο τῆς Παναγίας: «Ὁμολογοῦμεν δέ καί τήν Δέσποιναν ἡμῶν, τήν ἁγίαν Μαρίαν κυρίως καί ἀληθῶς Θεοτόκον, ὡς τεκοῦσαν σαρκί τόν ἕνα τῆς ἁγίας Τριάδος Χριστόν τόν Θεόν ἡμῶν... σύν τούτοις δέ καί τās δύο φύσεις ὁμολογοῦμεν τοῦ σαρκωθέντος δι' ἡμᾶς ἐκ τῆς ἀχράντου Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας, τέλειον αὐτόν Θεόν καί τέλειον ἀνθρωπον γινώσκοντες...».

Εἰς τά πρακτικά δέ τῆς Συνόδου ἀναγράφεται: «Ἀσπαζόμεθα δέ καί τās Κυριακάς καί ἀποστολικάς καί προφητικές φωνάς, δι' ὧν τιμᾶν καί μεγαλύνειν ἐδιδάχθημεν, πρῶτα μὲν τήν κυρίως καί ἀληθῶς Θεοτόκον, τήν ἀνωτέραν πασῶν τῶν οὐρανίων δυνάμεων...».

Ταύτας δέ τās τιμίας καί σεπτάς εἰκόνας, καθῶς προεῖρηται, τιμῶμεν καί ἀσπαζόμεθα, καί τιμητικῶς προσκυνοῦμεν· τοὔτεστι τήν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπήσεως εἰκόνα, καί τῆς ἀχράντου Δεσποίνης ἡμῶν καί Παναγίας Θεοτόκου, ἐξ ἧς αὐτός νυδόκησε σαρκωθῆναι καί σῶσαι καί ἀπαλλάξαι ἡμᾶς πάσης δυσσεβοῦς εἰδωλομανίας· τῶν τε ἁγίων καί ἀσωμάτων ἀγγέλων...

Τῶν ἐπισταμένων, ὡς ἡ ράβδος καί αἱ πλάκες, ἡ κιβωτός καί ἡ λυχνία καί ἡ τράπεζα καί τό θυμιατήριον, τήν Παναγίαν προέγραφέ τε καί προδιετύπου Παρθένον, τήν Θεοτόκον Μαρίαν, καί ὡς ταῦτα μὲν προδιετύπου ταύτην, οὐ γέγονε δέ ἐκείνη ταῦτα· γέγονε δέ κόρη καί διαμένει μετά τήν θεογεννησίαν Παρθένος,

καί διά τοῦτο μᾶλλον Κόρην τοῖς εἰκονίσμασι γραφόντων ἢ τοῖς τύποις σκιαγραφούντων, αἰωνία ἡ μνήμη».

Ἡ Ζ΄ Σύνοδος ἀκολουθεῖ τήν ἴδια γραμμή μέ τίς προγενέστερες Συνόδους.

Ἡ Α΄ Οἰκουμενική Σύνοδος εἶχε διακηρύξει τήν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καί Μαρίας τῆς Παρθένου γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Γ΄ Οἰκουμενική Σύνοδος ὠνόμασε τήν Μαρία Θεοτόκο: «Ὁμολογοῦμεν τήν ἁγίαν Παρθένον Θεοτόκον, διά τό τόν Θεόν Λόγον σαρκωθῆναι καί ἐνανθρωπῆσαι καί ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἐνῶσαι ἑαυτῷ τόν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν».

Ἡ Ἐκκλησία ποτέ δέν ἐχώρισε τό πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ ἀπό τό πρόσωπο τῆς Μπτέρας Του. Πάντα αἰσθανόταν τήν Θεοτόκο στό κέντρο της. Ὅπως κατά τήν ἐπί γῆς ζωή τοῦ Σωτῆρος ἦτο πλησίον Του, ἔτσι καί μετά τήν Ἀνάληψί Του ἦτο ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν Του.

Ὁ σταυρωθεῖς Ἰησοῦς παρέδωκε τήν Ἁγία Μπτέρα Του στόν ἀγαπημένο ἐπιστήθιο μαθητή Του, τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Θεολόγο. Ἐκτοτε ἡ Ἐκκλησία μαζί μέ τόν Θεολόγο μαθητή παρέλαβε τήν Θεοτόκο καί τήν φυλάσσει στήν καρδιά της, καί ἡ Θεοτόκος φυλάσσει καί ἀγιάζει τήν Ἐκκλησία.

Τά ἀνθρωπολογικά ἐρωτήματα ἀπασχολοῦν τόν σύγχρονο ἄνθρωπο περισσότερο ἀπό ἄλλα ἐρωτήματα. Τόν ἀπασχολοῦν κοσμοθεωριακά καί ὑπαρξιακά. Τί νόημα, ἀξία καί σκοπό ἔχει ἡ ζωή του. Ποίος εἶναι ὁ ἐλεύθερος ἢ ἀπελευθερωμένος ἄνθρωπος. Πῶς μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νά ὀλοκληρωθῆ καί νά πραγματώσῃ τόν ἑαυτό του. Ποιά πρέπει νά εἶναι ἡ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μέ τούς ἄλλους ἀνθρώπους καί τήν φύσι.

Αὐτά εἶναι μερικά ἀπό τά βασικά ἀνθρωπολογικά ἐρωτήματα.

Σ' αὐτά τά ἐρωτήματα προσπάθησε νά δώσῃ λύσι ὁ εὐρωπαϊκός οὐμανισμός - ἀνθρωπισμός, πού μετά τήν δυτική Ἀναγέν-

νησι ἀρχίζει νά παίρῃ ἓνα ἀνθρωποκεντρικό καί αὐτονομημένο χαρακτήρα, ὅπως φαίνεται στήν φιλοσοφία, τήν τέχνη, τήν θεολογία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ὁ αὐτόνομος (χωρισμένος ἀπό τόν Θεό) ἄνθρωπος θέλει νά γίνῃ τό μέτρο ὅλων, μέ τελικό σκοπό τήν αὐτοθέωσι.

Τά ρεύματα τοῦ δυτικοῦ οὐμανισμοῦ ἀρχίζουν νά φθάνουν καί στήν ἀνατολή καί νά ἐπηρεάζουν διαπρεπεῖς βυζαντινούς φιλοσόφους. Λίγοι διακρίνουν τόν κίνδυνο.

Στήν κρίσιμη αὐτή ἐποχή (14ος αἰών) πού πάλι κινδυνεύουν νά νοθευθοῦν τά ἴδια τά θεμέλια τῆς ὀρθόδοξου πίστεως, μεγάλοι ὀρθόδοξοι Θεολόγοι διαλέγονται μέ τόν δυτικό οὐμανισμό καί δίδουν τήν ὀρθόδοξο ἀπάντησι. Οἱ σημαντικώτεροι ἀπ' αὐτούς εἶναι ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, καί ὁ ἅγιος Νικόλαος Καβάσιλας ὁ Θεσσαλονικεύς, προσφάτως ἀνακηρυχθεῖς Ἅγιοι ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.

Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι οἱ σοφοί καί ἅγιοι αὐτοῖ ἄνδρες προβάλλουν τόν ὀρθόδοξο ἀνθρωπισμό, πού ἔχει ὡς κέντρο τόν Θεάνθρωπο, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τόν δυτικό οὐμανισμό, πού ἔχει ὡς κέντρο τόν αὐτόνομο ἄνθρωπο, παρουσιάζοντας ὅχι ἰδέες πού ἀντιτίθενται σέ ἄλλες ἰδέες, ἀλλά τό πρόσωπο τῆς Θεοτόκου, πού εἶναι ἡ ἀξία ἐκπρόσωπος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Μέ τήν χειραγωγία τῶν ἁγίων αὐτῶν Πατέρων θά προσπαθήσω νά δείξω πῶς μᾶς βοηθεῖ ἡ Θεοτόκος, ὅχι μόνο στήν κατανόησι, ἀλλά καί στήν βίωσι τῆς ὀρθόδοξου ἀνθρωπολογίας.

Η ΔΟΞΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία τοποθετεῖ πολύ ὑψηλά τήν Παναγία μας καί τήν ἐγκωμιάζει ὡς «τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ καί ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεείμ». Ἡ ἴδια ἡ Θεοτόκος εἶχε προ-

φητεύσει ὅτι «ἀπό τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί, ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός».

Τά μεγαλεῖα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ στήν Θεοτόκο θεολογεῖ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς σέ πολλές ὁμιλίες του, ἀλλά κυρίως στήν ὁμιλία του στά Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου (ἡ μετάφρασις εἶναι τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου)^(*).

Ἡ Θεοτόκος εἶναι ὑπερτέρα τῶν ἀγγέλων καί ὄλων τῶν Δικαίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

«Μόνον αὐτή ἐστάθη ἓνα θαῦμα θαυμάτων εἰς τήν γῆν, καί κοινωφελέστατον εἰς ὄλους τεράστιον... Μόνη ἡ Παρθένος εἶναι μεθόριον ἀνάμεσα εἰς τήν κτιστήν καί ἄκτιστον φύσιν, καί κανεῖς δέν ἤμπορεῖ νά ἔλθῃ πρός τόν Θεόν, παρά διά μέσου αὐτῆς καί τοῦ ἐξ αὐτῆς γεννηθέντος μεσίτου Χριστοῦ· καί κανένα χάρισμα δέν ἤμπορεῖ νά δοθῆ μήτε εἰς τούς ἀγγέλους, μήτε εἰς τούς ἀνθρώπους, παρά διά μέσου τῆς.

Καί καθώς δέν ἤμπορεῖ τις νά ἰδῆ τό φῶς καί τās ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, ἀνίσως δέν εἶναι μέσος ὁ καθαρὸς ἀέρας, ἢ κανένα ἄλλο σκεῦος ὑάλινον ἢ καθαρὸν, τέτοιας λογῆς δέν ἤμπορεῖ τις νά ἀνανεύσῃ εἰς τόν Θεόν, καί νά λάβῃ καμμίαν χάριν, πάρεξ διά μέσου τῆς Παρθένου... Λοιπὸν ἡ Παρθένος (ὡ τῶν ὑπέρ νοῦν χαρισμάτων) ὅλη φέρει ἐγκάτοικον εἰς τήν ψυχὴν τῆς τήν ἄκτιστον Τριάδα, τῆς ὁποίας τόν ἓνα ἐν γαστρί συνέλαβεν ἀσπόρως· καί Παρθένος οὕσα ἐγέννησεν ἀπόνως... Καθὼς δέ διά μέσου τῆς Παρθένου ἐφάνη ὁ Θεὸς εἰς τήν γῆν, καί μέ τούς ἀνθρώπους συναναστρέφῃ, Ἐκεῖνος ὁποῦ ἦτο ἀθεώρητος πρό αὐτῆς ἀπὸ ὄλους, τέτοιας λογῆς καί εἰς τόν μέλλοντα ἀτελεύτητον αἰῶνα κάθε ἔλλαμψις καί θεία φωτοφανεῖα, κάθε ἀπο-

(*) Οἱ παραπομπές στήν ὁμιλία αὐτή τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ ἀναφέρονται στήν ἔκδοσι τῆς Ἱ. Μονῆς Μεγ. Λαύρας, 1987.

κάλυψις τῶν θείων μυστηρίων, καί κάθε ἰδέα τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων, χωρὶς τῆς Παρθένου εἶναι εἰς ὄλους τούς μακαρίους ἀχώρητος. Πρῶτη γάρ αὐτή δέχεται τό πλήρωμα τῶν χαρίτων ἀπὸ τόν Θεόν καί οὕτω διά μέσου τῆς τό κάμνει καί εἰς τούς ἄλλους χωρητόν, διαμοιράζουσα τοῦτο εἰς τόν καθένα κατὰ ἀναλογίαν καί τό μέτρον τῆς ἀρετῆς καί καθαρότητος αὐτοῦ.

Καί λοιπὸν συμπεραίνεται πὼς ἡ Παρθένος εἶναι ὁ ταμίας καί πρύτανις τοῦ πλοῦτου καί τῶν χαρισμάτων τῆς Θεότητος, καί πὼς σ' αὐτήν ἀποβλέπουσιν ὅλοι αἱ ἀνώτεροι τάξεις τῶν Σεραφεῖμ καί Χερουβεῖμ. Καί τόνσον περισσότερον φλογίζονται εἰς τήν ἀγάπην τῆς, ὅσον μᾶλλον ἀγαποῦσι καί τās διά μέσου αὐτῆς διδομένης τοῦ Θεοῦ δωρεάς τε καί χάριτας. Ὅμοίως καί ὅλοι αἱ κατώτεροι τάξεις τῶν ἀγγέλων, κατὰ τό μέτρον τῆς ἀγάπης ὁποῦ ἔχουν εἰς αὐτήν, ἔτζι ἀπολαμβάνουν διά μέσου αὐτῆς καί τās θείας ἐλλάμψεις.

Ὅμοίως καί πάντες οἱ ἄνθρωποι ἡμεῖς ἄνδρες τε καί γυναῖκες, διά τῆς Παρθένου λαμβάνομεν κάθε φωτισμόν ἀπὸ τόν Θεόν κατὰ τό μέτρον τῆς ἀγάπης ὁποῦ ἔχομεν εἰς αὐτήν. Ἐπειδή γάρ εἶναι νόμος ἀπαρασάλευτος εἰς τούς ἀγγέλους καί ἀνθρώπους πάντοτε τά κατώτερα τάγματα νά παίρνωσι τόν φωτισμόν ἀπὸ τόν Θεόν διά μέσου τῶν ἀνωτέρων ταγμάτων.

Λοιπὸν ἡ Παρθένος μέ τό νά εἶναι ἀσυγκρίτως πάντων ἀνωτέρα, ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ ὅτι ὅσοι μετέχουσι τοῦ Θεοῦ, νά μετέχουσι διά μέσου αὐτῆς. Καί ὅσοι γνωρίζουσι τόν Θεόν, νά γνωρίζωσιν ἐν ταυτῷ καί τήν Παρθένον ὡς χώραν τοῦ ἀχωρήτου. Καί ὅσοι ὑμνοῦν καί δοξάζουν τόν Θεόν, νά ὑμνοῦν καί νά δοξολογοῦσι καί ταύτην μετά Θεόν.

Ἡ Παρθένος αὐτή εἶναι καί τῶν πρό αὐτῆς Δικαίων αἰτία· δηλαδή τῶν πρό νόμου καί ἐν νόμῳ καί μετά νόμον καί τῶν μετ' αὐτήν προστάτις (δηλαδή τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν), καί τῶν αἰω-

νίων αγαθῶν πρόξενος. Αὕτη ἐστάθη τῶν προφητῶν ἡ ὑπόθεσις, τῶν ἀποστόλων ἡ ἀρχή, τῶν μαρτύρων ἐδραίωμα, τῶν διδασκάλων ἡ κρηπίς, τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων ἡ δόξα, τῶν ἐν οὐρανῶ ἀγγέλων ἡ τερπνότης, τὸ ἐγκαλλώπισμα πάσης τῆς κτίσεως· αὕτη εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ρίζα τῶν ἀπορρήτων αγαθῶν, καὶ παντός ἁγίου κορυφὴ καὶ τελείωσις» (Λόγος εἰς τὰ Εἰσόδια, 28-33).

Μετά τοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ ἁγίου Γρηγορίου αἰσθάνεται κανεὶς ὅτι δέν ἔχει νά προσθέσῃ κάτι. Μόνο ἐν σιωπῇ καὶ προσευκῇ νά ζήσει τὸ μυστήριον τῆς ἀειπαρθένου Θεοτόκου. Ὅμως ἡ ἀνάγκη νά ἰδοῦμε πῶς ἡ Παρθένος καταξιώνει τὸν ἄνθρωπο μᾶς βιάζει νά προχωρήσουμε.

Ποῦ ὀφείλεται αὐτὴ ἡ μοναδικὴ δόξα τῆς Παρθένου; Κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο σέ δύο λόγους: Στόν ἀνερμίνευτο τόκο της καὶ στήν πρό τοῦ τόκου της ἔνωσι πού ἔκανε μέ τὸν Θεό σέ ὅλες τίς ἀρετές ἀπό τὴν ἄκρα της καθαρότητα.

Κάθε ὀρθόδοξος εἰκόνα τῆς Παναγίας μαρτυρεῖ γιὰ τὴν ἀλήθεια αὐτή. Ἡ Παναγία εἰκονίζεται νά βαστᾶ πάντα τὸν Χριστό. Τὸ μυστήριον τῆς Παναγίας εἶναι συνυφασμένο μέ τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι πάντα: ἡ Θεοτόκος. Χωρὶς νά βαστᾶ τὸν Χριστό εἰκονίζεται μόνο στήν δέξι, ὅπου ὅμως καὶ πάλι προσβλέπει πρὸς τὸν Υἱό της δεομένη μέ τὸν Τίμιο Πρόδρομο ὑπὲρ τοῦ κόσμου.

Παρατηροῦμε ἀκόμη ὅτι ἡ Παναγία φέρει τρία ἄστρα: Ἐνα στήν κεφαλὴ καὶ ἀπὸ ἓνα στοὺς ὄμους δεξιά καὶ ἀριστερά στό ἱερό της μαφόριο. Τὰ τρία αὐτὰ ἄστρα συμβολίζουν τὴν παρθενία τῆς Θεοτόκου. Παρθενία πρό τοῦ τόκου, κατὰ τὸν τόκο καὶ μετὰ τὸν τόκο.

ΠΑΡΘΕΝΙΑ - ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Ἡ παρθενία ὡς ἄκρα καθαρότης τῆς Παρθένου ἐκφράζει τὴν πλήρη, ὀλοκληρωτικὴ προσφορά καὶ ἀγάπη της πρὸς τὸν Θεό καὶ τὴν τελειότητα κάθε ἀρετῆς πού τὴν κοσμοῦσε.

Ἐὰς ἰδοῦμε καὶ ἐμεῖς τὴν παρθενικὴ προσφορά τῆς Κεκαριτωμένης Μαρίας πρὸς τὸν Θεό πρό τοῦ τόκου, ἐν τῷ τόκῳ καὶ μετὰ τὸν τόκο.

α) Παρθένος πρό τοῦ τόκου

Ἡ Παρθένος δέν εἶναι ἐκ κατασκευῆς ἁγία. Δέν συλλαμβάνεται ἀσιπλῶς, ὅπως κακῶς δογματίζουν οἱ Παπικοί, καὶ ἔτσι τὴν ξεχωρίζουν καὶ ἀποκόπτουν ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο γένος. Εἶναι καρπὸς τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Κληρονομεῖ βέβαια τὴν ἀγιότητα τοῦ σέ κάθε γενεὰ καταλειπομένου ἀπὸ τὸν Θεό ἐκλεκτοῦ «λείμματος» (ἅγ. Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος), ἀλλὰ δέν εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν φύσιν τοῦ Ἀδάμ.

Καὶ ἐδῶ εἶναι ἡ προσφορά της. Ἐνῶ κληρονομεῖ τὴν ἄρρωστη φύσιν τοῦ Ἀδάμ, τὴν ξεπερνᾷ, ζῆ ἀναμάρτητα καὶ ὑψώνεται πρὸς τὸν Θεό ὅσο κανένας ἄνθρωπος.

Ὁ Θεός, κατὰ τὸν ἅγιο Νικόλαο Καβάσιλα, δημιουργεῖ τὸν ἄνθρωπο μέ τὴν δυνατότητα «νά τὸν ἀγαπᾷ μέ τρόπο καθαρὸ, νά ζῆ ἔλλογα, νά κυριαρχῆ στὰ πάθη του καὶ νά εἶναι σ' αὐτὸν ἄγνωστη καὶ ἡ παραμικρὰ ἁμαρτία» (59)^(*).

Συγχρόνως τοῦ δίδει τὴν δύναμιν (πού οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά μετατρέψουν σέ ἐνέργεια) νά ὑπερνικᾷ τὴν ἁμαρτία στήν ἀρχὴ μέ ἀγῶνα καὶ κόπο καὶ ἔτσι νά φθάσῃ στήν ἀναμαρτησία. Στὸ

(*) Οἱ παραπομπές στόν ἅγιο Νικόλαο Καβάσιλα εἶναι ἀπὸ μετάφρασι τοῦ Π. Νέλλα καὶ οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται στὶς σελίδες τοῦ βιβλίου «Ἡ Θεομύηση», Ἀθήναι, 1968.

τέλος ὁ Θεός θά τόν κοσμοῦσε μέ τό νά τόν καταστήσῃ ἐντελῶς ἀκίνητο στό ἀγαθό (103).

Δυστυχῶς «οἱ ἄνθρωποι ἐνῶ τόσο καλή ἔλαβαν τήν φύση ἀπό τό πλαστοουργό χέρι» δέν μετέτρεψαν τήν κατά τῆς ἁμαρτίας δύναμι σέ ἔργο καί «οὔτε ὑπῆρξε κανείς πού νά ἔζησε χωρίς νά ἁμαρτήσῃ. Ἄλλ' ἡ ἀρρώστια ξεκινώντας ἀπό τόν πρῶτο ἄνθρωπο καί προχωρώντας διά μέσου ὄλων κυριάρχησε ὅλους. Ἐμοιαζε ἔτσι νά εἶναι φύση μας τό κακό. Καί ἡ φυσική ὁμορφιά τοῦ ἀνθρώπου ἔμεινε κρυμμένη κι ἦταν μέσα στά ἀναρίθμητα ἀνθρώπινα σώματα ὁ ἄνθρωπος ἀφανής. Γιατί ὅλοι ἔκαναν χρῆση τῶν πιό κακῶν τάσεων τῆς ψυχῆς καί τό ἀγαθό πού ὑπῆρχε μέσα της δέν φαινόταν πουθενά, ἀφοῦ κανείς δέν ζοῦσε σύμφωνα μέ ἐκεῖνο» (63-65).

Μόνη ἡ Παρθένος ἀπό ὅλους τούς ἀνθρώπους «ἀντιστάθηκε ἀπό τήν ἀρχή ὡς τό τέλος σέ κάθε κακία. Ἀπέδωσε ἔτσι στό Θεό ἀμόλυπτη τήν ὠραιότητα πού χάρισε στή φύση μας καί χρησιμοποίησε αὐτή μόνη ὅλα τά ὄπλα καί ὅλη τή δύναμη πού ἔβαλε μέσα μας ὁ Θεός, χωρίς νά τῆς δοθῆ βοήθεια ἀπό τόν Θεό περισσότερη ἀπ' αὐτή πού ἔδωσε σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους» (79).

Ἔτσι μέ τήν ἀρετή της μᾶς ἔφερε τήν πρώτη καθαρότητα, ἐνῶ ὁ Υἱός της, πού πάλι ἐκείνη μᾶς ἐχάρισε, μᾶς ἔδωσε τήν δεύτερη καί καλλίτερη καθαρότητα (103, 105).

Φανέρωσε ἀκόμη τόν ἄνθρωπο ὅπως τόν ἐπλασε ὁ Θεός καί συγχρόνως φανέρωσε τήν ἄφατη σοφία καί ἀπέραντη φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ.

Πρῶτα μέ τά ἔργα της εἰκόνισε τόν Χριστό καί μετά Τόν ἐγέννησε (67).

Ἡ νίκη αὐτή τῆς Παρθένου ἔχει μεγάλη σημασία, γιατί τήν ἐπραγματοποίησε ἐνῶ μεσουρανοῦσε ἡ κακία καί χωρίς νά ἔχη

κληρονομήσει ἀπό τόν Θεό μία καθαρά φύσι, ὅπως ὁ Ἄδάμ, πού εἶχε τόν ἴδιο τόν Θεό γενάρχη, οὔτε πάλι νά ἔχη τήν Χάρι πού εἶχαν οἱ μετὰ Χριστόν ἄνθρωποι.

Ἦταν μάλιστα ἀναγκαία κατά τόν ἅγιο Νικόλαο Καβάσιλα ἡ φανέρωσις ἀμιγῶς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως πρό τῆς σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ. «Ἀφοῦ ἔπρεπε ἡ ἀνθρωπίνη φύση νά συναντηθῆ μέ τήν Θεία καί νά ἐνωθῆ μαζί της τόσο στενά, ὥστε νά ὑπάρχη καί στίς δύο ἡ ἴδια ὑπόστασις, ἦταν προηγουμένως ἀνάγκη νά φανερωθῆ ἡ κάθε μία ἀμιγῆς. Καί ὁ Θεός βέβαια φανερώθηκε ὅπως ἦταν δυνατόν σ' αὐτόν νά φανερωθῆ, ἐνῶ τόν ἄνθρωπο τόν φανέρωσε μόνη ἡ Παρθένος» (107).

Ὅλοι ὑστέρησαν νά φανερώσουν καθαρά τήν ἀνθρωπίνη φύσι. Δέν ἀπέμεινε παρά νά τό κατορθώσῃ ἡ Παρθένος. Ὅταν ἡ Παρθένος φανέρωσε γιά πρώτη φορά κατά τρόπο ἀληθινό τήν ἀνθρώπινη φύσι τότε σαρκώθηκε ὁ Θεός (107).

Ἔτσι, ὅπως μόνο ἡ Εὐα ἀπ' ὅλα τά ζῶα τοῦ Παραδείσου μπορούσε νά βοηθήσῃ τόν Ἄδάμ καί τόν Θεό γιά νά φανερώσῃ τήν χρηστότητα του, μόνη ἡ Παρθένος μπόρεσε νά βοηθήσῃ, γιατί μόνη αὐτή ὅσο κανείς ἄλλος συμμετεῖχε στήν χρηστότητα του (109).

Γι' αὐτό τήν ἡμέρα πού γεννήθηκε ἡ Παρθένος μπορούμε νά εἰποῦμε ὅτι γεννήθηκε ἡ οἰκουμένη ὁλόκληρη, «πού πρώτη καί μόνη εἶδε τόν ἀληθινό ἄνθρωπο, ἀπό τόν ὁποῖο ἐπήγασε γιά ὅλους ἡ δυνατότης νά γίνουν ἐπίσης ἀληθινοί ἄνθρωποι» (111).

Διά τῆς Θεοτόκου ἡ τυφλωμένη ἀνθρωπίνη φύσις ἔλαβε διεισδυτικό καί ἀξιοθαύμαστο ὀφθαλμό νά ἰδῆ αὐτά πού διά μέσου «πολλῶν προφητῶν καί βασιλέων ἐπεθύμησε νά ἰδῆ ἀπό μακριά, ἀλλά δέν μπόρεσε» (113).

Μεταξύ Θεοῦ καί ἀνθρώπων ὑπῆρχε ὁ φραγμός τῆς ἐχθρας. «Τό τεῖχος ἐκεῖνο πού χόριζε ὁλόκληρη τήν οἰκουμένη ἀπό τόν

Θεό δέν ἄντεξε στήν προθυμία μιᾶς ψυχῆς (75)... Κί ἔφθασε ἡ ἀρετή μιᾶς ψυχῆς νά σταματήσῃ τήν κακία τῶν ἀνθρώπων ὄλων τῶν αἰώνων. Ὅπως ἡ κιβωτός πού ἔσωσε τόν ἄνθρωπο κατά τό κοινό ναυάγιο τῆς οἰκουμένης, δέν ἔλαβε ἡ ἴδια μέρος στίς συμφορές καί διέσωσε στό γένος τήν δυνατότητα νά συνεχισθῆ, τό ἴδιο συνέβηκε καί μέ τήν Παρθένο» (127).

Ἡ νίκη αὐτή τῆς Παρθένου εἶναι σάν νά τήν ἐπέτυχαν ὅλοι. «Γιατί δέν ἀπέδειξε χειρότερο τό ἀνθρώπινο γένος ξεπερνώντας το σάν ἕνας ἀντίδικός του, ἀλλά τό ἐκόσμησε. Οὔτε τό ἔκαμε νά ντρέπεται γιατί εἶναι νικημένο, ἀλλά τό φανέρωσε λαμπρότερο. Οὔτε μέ τό νά γίνῃ ἡ ἴδια ἐξαιρετικά ὠραία ἀποκάλυψε τήν ἀσχήμια τῶν ὁμοφύλων της, ἀλλά τούς χάρισε ὠραιότητα» (81).

Μόνη ἡ Θεοτόκος ἀπό ὄλους τούς ἀνθρώπους κατοίκησε στά Ἅγια τῶν Ἁγίων. «Καί προσφέρθηκε σάν μία προπαρασκευαστική καί καθαρτήρια θυσία πρὶν ἀπό τό μεγάλο θῦμα γιά τό καλό ὄλου τοῦ γένους. Ἔτσι “πρόδρομος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰσῆλθεν εἰς τά Ἅγια τῶν Ἁγίων ὁ Ἰησοῦς”. Σάν πρόδρομος δέ τοῦ Σωτῆρα εἰσῆλθε στά ἐνδότερα τοῦ καταπετάσματος ἡ μακαρία Παρθένος καί προσέφερε τόν ἑαυτό της στόν Πατέρα. Καί ὁ Ἰησοῦς βέβαια συμφιλίωσε ἀπόλυτα τούς ἀνθρώπους μέ τόν Πατέρα πεθαίνοντας πάνω στό Σταυρό. Ἐνῶ ἡ μακαρία μέ τό νά προσφερθῆ στό Θεό, τόσο μπόρεσε νά συμβάλῃ στήν καταλλαγῆ, ὅσο χρειαζόταν γιά νά φέρῃ τόν κυβερνήτη ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους, νά κάνῃ ἀδελφό τους τόν πρεσβευτή...» (187).

Τό πρό τῆς σαρκώσεως ἔργο τῆς Παρθένου συνοψίζει ὁ ἅγιος Καβάσιλας ὡς ἐξῆς: «Ἀπό τήν στιγμή πού γεννήθηκε οἰκοδομοῦσε κατάλυμα γιά ἐκεῖνον, πού μποροῦσε νά σώσῃ τόν ἄνθρωπο, ἀγωνιζόταν νά καταστήσῃ ὠραία τήν κατοικία τοῦ Θεοῦ,

τόν ἑαυτό της, τέτοια πού νά μπορῆ νά εἶναι ἄξια γι' Αὐτόν» (129).

Καί ἀκόμη περισσότερο: «Ἡ Παρθένος πραγματοποίησε ἡ ἴδια μέσα της καί πρόσφερε στόν Θεό ὅλα ἐκεῖνα πού προσεῖλκυσαν τόν Τεχνίτη στή γῆ, πού παρακίνησαν τό δημιουργικό του χέρι» (123).

Ἄναφέρει ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἅγιος ποιᾷ εἶναι αὐτά πού εἶλκυσαν τόν Θεό νά σαρκωθῆ στήν Παρθένο: «Βίος πανάμωμος, ζωὴ πάναγνη, ἄρνηση κάθε κακίας, ἄσκηση ὄλων τῶν ἀρετῶν, ψυχὴ ἀπό τό φῶς καθαρώτερη, σῶμα ἐντελῶς πνευματικό, λαμπρότερο ἀπό τόν ἥλιο, ἀπό τόν οὐρανὸ καθαρώτερο, ἀπό τούς κερυβικούς θρόνους ἱερώτερο. Φτερούγισμα νοῦ, πού δέν δειλιάζει μπρός σέ κανένα ὕψος, πού ξεπερνᾷ ἀκόμη καί τά φτερά τῶν Ἀγγέλων. Θεῖος ἔρω, πού ἀπορρόφησε καί ἀφομοίωσε κάθε ἄλλη ἐπιθυμία τῆς ψυχῆς. Κτῆμα τοῦ Θεοῦ, ἔνωση μέ τό Θεό πού δέν χωράει σέ καμμιά ἀνθρώπινη σκέψη. Ἔτσι ἔχοντας στολίσει μέ τέτοιο κάλλος καί τό σῶμα καί τήν ψυχὴ της, κατορθώνει νά ἐλκύσῃ ἐπάνω της τό βλέμμα τοῦ Θεοῦ. Κί ἀναδεικνύοντας, χάρις στή δική της ὠραιότητα, τίμα καί εὐγενῆ ὀλόκληρη τήν ἀνθρώπινη φύση, κατέκτησε τόν ἀπαθῆ. Καί ἔγινε ἄνθρωπος ἐξ αἰτίας τῆς Παρθένου Ἐκεῖνος πού ἐξ αἰτίας τῆς ἁμαρτίας ἦταν στούς ἀνθρώπους μισητός» (123-125).

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁμιλεῖ γιά τό μυστικό κάλλος τῆς Παρθένου πού τό ἐπεθύμησε «ὁ τοῦ παντός Βασιλεὺς... καί κλίνας οὐρανοῦς κατέβῃ» (Ὁμιλία εἰς τήν Κοίμησιν). Παρόμοια θεολογεῖ καί ὁ ὕμνογράφος τῆς Ἐκκλησίας: «Ἡράσθη τοῦ κάλλους σου Χριστὸς Πανάμωμε καί τήν μήτραν σου κατέκτισεν, ὅπως παθῶν ἐξ ἀμορφίας, τό γένος τῶν ἀνθρώπων λυτρώσεται καί κάλλος τό ἀρχαῖον δωρήσεται...» (Ἀπό τήν Θ' ᾠδὴ τοῦ κανόνος τοῦ Ὁρθρου τῆς παραμονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ).

Όλα όσα ἐλέχθησαν μέχρι τώρα καί ἰδίως τὰ τελευταῖα, ἔχουν μεγάλη ἀνθρωπολογική σημασία.

Στό πρόσωπο καί τό ἔργο τῆς Παρθένου ἀποκαλύπτεται ὅτι ὁ σκοπός τῆς ζωῆς μας δέν βρίσκεται στόν ἑαυτό μας, ἀλλά στόν Θεό.

Ἀποκαλύπτεται ἡ δυνατότης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως νά ἐπιτύχη μέ τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ τήν ὑψωσι πρὸς Αὐτόν καί τήν ἔνωσι μαζί Του, παρά τήν κοινή καί διάχυτη παντοῦ ἀρρώστια.

Κύριο μέσο γιά τήν ἐπιτυχία αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ εἶναι ἡ προσφορά τῆς ἐλευθερίας μας μέ ἀγάπη στόν Θεό.

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει κληθῆ νά συνεργάζεται μέ τόν Θεό. Νά μή δέχεται παθητικά κάτι πού τοῦ δίδεται, ἀλλά ἐνεργητικά νά συμμετέχη στό νά φανερωθῆ ὁ Θεός στήν ζωή του. Πράγματι, «ὅταν ὁ ἄνθρωπος φανερωθῆ αὐθεντικά τέτοιος πού εἶναι, χωρίς νά ἔχη ἐπάνω του τίποτε τό νόθο, θά μπορούσε νά ἀποκαλύψη ἀληθινά τόν ἴδιο τόν Θεό» (69).

Ὁ Θεός σέβεται τήν ἐλευθερία μας καί ἀναμένει τήν συνεργασία μας.

Αὐτό ἐκφράζει ὁ ἅγιος Νικόλαος Καβάσιλας μέ μία ωραία εἰκόνα: «Ἐγινε ἔτσι βοηθός τοῦ Πλάστη, τό ἄγαλμα συνεργάστηκε μέ τόν τεχνίτη. Αὐτή ξανάδωσε στό ἄγαλμα ὅ,τι εἶχε προηγουμένως κι' Ἐκεῖνος πρόσθεσε αὐτό πού δέν εἶχε» (109).

Στήν ἐνεργητική προετοιμασία τῆς Παρθένου στά Ἅγια τῶν Ἁγίων, γιά νά πρεσβεύη στόν Θεό χάριν τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ἀναφέρεται καί ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς:

Στόν Ναό εἰσέρχεται τριετής καί γεμάτη χαρά. «Πρὸς Θεόν μόνον ἔβλεπε, τόν Θεόν εἶχε μόνον τροφήν της, εἰς τόν Θεόν μόνον ἐπρόσεχε, καί εἰς τόν Θεόν μόνον ἤτο ἀφιερωμένη».

Καθώς ἄκουγε ἀπό τὰ ἱερά ἀναγνώσματα πώς ὁ ἄνθρωπος ἔπεσε, «ἐσπλαχνίσθη, τό ἀνθρώπινον γένος, καί ἐζήτει νά εὔρη

ἓνα ἱατρικόν τοῦ τοιοῦτου μεγαλωτάτου κακοῦ. Ὅθεν καί ἀπεφάσισε νά ἐνωθῆ τῷ Θεῷ μέ ὅλον τόν νοῦν της, καί οὕτω νά κάμη μεσιτείαν διὰ λόγου μας, καί νά βιάσῃ τόν ἀβίαστον Θεόν, ὥστε νά τόν τραβίση εἰς ἡμᾶς τό ὀγληγορώτερον, διὰ νά καταργήσῃ αὐτός τήν κατάραν, καί νά ἀντικαρίσῃ τήν εὐλογίαν, διὰ νά λάμψη τό ἄδυτον αὐτοῦ φῶς, νά ἐνώσῃ μέ τόν ἑαυτόν του τό πλάσμα του, καί νά ἱατρεύσῃ τήν ἀσθενειάν του» (Λόγος εἰς τὰ Εἰσόδια, 39).

Δέν προσπαθεῖ ἡ Παρθένος μέ τήν ἔξωθεν φιλοσοφία καί τούς συλλογισμούς νά ἐνωθῆ μέ τόν Θεό, ὅπως ἐφαντάζεται ὁ Βαρλαάμ καί οἱ ἄλλοι δυτικίζοντες φιλόσοφοι. Δέν τοποθετεῖ δηλαδή τήν ἐλευθερία της ἀνθρωποκεντρικά. Γνωρίζει ὅτι ὁ μόνος τρόπος νά ἐνωθῆς μέ τόν Θεό εἶναι ἡ ἐν ἡσυχία προσευχή καί θεοπτία.

Μέσα λοιπόν στά Ἅγια τῶν Ἁγίων «ἀπεινάξε κάθε σχέσιν ἀνέβη ἐπάνω ἀπό κάθε ἀγάπην ἕως καί αὐτοῦ τοῦ ἰδίου σώματός της καί οὕτω ἦνωσε τόν νοῦν Της εἰς τόν ἑαυτόν Του μέ μίαν στροφὴν καί προσευκὴν καί μέ θεῖαν καί παντοτεινὴν προσευκὴν καί διὰ μέσου αὐτῆς τῆς στροφῆς τοῦ νοός ἠνώθη ὅλως δι' ὅλου μέ τόν ἑαυτόν Της· ὑψώθη ἐπάνω ἀπό κάθε πολύμορφον σκουπίδιον τῶν λογισμῶν καί ἀπλῶς ἀπό κάθε εἶδος καί σχῆμα καί ἔτζι κατεσκεύασε μίαν καινούριαν στράταν εἰς τούς οὐρανοὺς, δηλαδή τήν νοητὴν (διὰ νά τήν ὀνομάσω ἔτζι) σιωπὴν, εἰς τὴν ὁποίαν προσκολλήσασα τόν νοῦν Της, ἀναβαίνει ἐπάνω ἀπό ὅλα τὰ κτίσματα, καί βλέπει δόξαν Θεοῦ τελειότερον ἀπὸ τόν Μωϋσῆν, καί ὄρα θεῖαν Χάριν» (Λόγος εἰς τὰ Εἰσόδια, 49).

Μέ τίς ἀκρότατες αὐτές θεωρίες ἔγινε τελεία «καί ἐνωθεῖσα μέ τόν Θεόν καί ὁμοιωθεῖσα μόνη αὐτὴ ἀπὸ ὅλους τούς ἀπ' αἰῶνος ἁγίους, ἐτελείωσε τήν πρὸς Θεόν μεσιτείαν διὰ τήν σωτηρίαν μας. Καί ὄχι μόνον ἀπέκτησε τήν ὑπὲρ λόγον ταύτην

ανάβασιν τοῦ νοῦ, ἀλλά καί τήν ἐμεταχειρίσθη ὡς μέσον διά λόγου μας· καί μέ τήν πρός Θεόν παρρησίαν της ἐκατόρθωσε τό μέγα καί ὑπερμέγα τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας μυστήριον» (Λόγος εἰς τά Εἰσόδια, 51).

Ἐναφέρει ὁ ἅγιος Γρηγόριος τήν περίπτωσι ενός εὐσεβοῦς βασιλέως πού σέ περίοδο μεγάλης ἀνομβρίας ὕψωσε τά χέρια του πρός τόν Θεόν καί προσευχήθη: «παρακαλῶ σε Θεέ μου τόν δοτήρα τῆς ζωῆς μέ αὐτήν μου τήν χεῖρα, μέ τήν ὁποῖαν ζωὴν ἀνθρώπου ποτέ μου δέν ἐπῆρα...» καί ἀμέσως, παρ' ὅτι ὁ οὐρανός ἦτο ξάστερος, ἤλθαν νεφέλες καί ἔφεραν μεγάλην βροχή. Ἔτσι καί «ἡ Παρθένος ἡ ἀληθῆς βασίλισσα τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν μέσα εἰς τά ἅγια τῶν ἁγίων ἀσίκησε τόν νοῦν της καθαρόν ἀπό ὅλα τά γήϊνα, καί εἶπε πρός τόν Θεόν. ὦ Θεέ μου, παρακαλῶ σε μέ τοῦτον μου τόν νοῦν, εἰς τόν ὁποῖον ποτέ κανένα γήϊνον πρᾶγμα δέν ἀνέβη, καί παρευθύς ὄλην τήν γῆν ἔκαμεν οὐρανόν» καί ἔφερε τόν Θεόν στήν γῆ (Λόγος εἰς τά Εἰσόδια, 52).

β) Παρθένος κατά τόν τόκον

Ἡ Παρθένος ἦταν ἕτοιμη νά δεχθῆ τόν Λόγο. Γιά νά σαρκωθῆ ὅμως ὁ Λόγος χρειάζοταν ἐπί πλέον ἡ πίστις καί ἡ συγκατάθεσις τῆς Παρθένου.

Γι' αὐτό καί δέν συνελήφθη ὁ Χριστός μέ τό «Χαῖρε Κεχαριτωμένη» τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, ἀλλά μετά τόν διάλογο γιά τόν ὑπέρ φύσιν τρόπο τῆς συλλήψεως, ὅταν ἡ Παρθένος εἶπε τό «ἰδοῦ ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατά τό ρῆμά σου». Τότε ὁ Λόγος «σάρξ ἐγένετο καί ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν». Μόλις «ἔδωσε τήν ἀπάντησί της στόν Θεό, δέχεται ἀμέσως ἀπ' αὐτόν τό Πνεῦμα πού δημιουργεῖ τήν ὁμόθετην ἐκείνην σάρκα... Καί πλάθεται ἔτσι

μέ λόγο μπιρικό ὁ τοῦ Πατρὸς Λόγος. Καί κτίζεται μέ τήν φωνή τοῦ κτίσματος ὁ δημιουργός» (159).

Μέ αὐτό τόν τρόπο, κατά τόν ἅγιο Νικόλαο, «ἡ σάρκωση τοῦ Λόγου ἦταν ἔργο, ὅχι μόνο τοῦ Πατρὸς, πού «εὐδόκησε» καί τῆς Δυνάμεώς του, πού «ἐπεσκίασε» καί τοῦ Πνεύματος, πού «ἐπεδήμησε», ἀλλά καί τῆς θελήσεως καί τῆς πίστεως τῆς Παρθένου. Γιατί, ὅπως χωρὶς ἐκείνους δέν ἦταν δυνατόν νά υπάρξῃ καί νά προσφερθῆ στους ἀνθρώπους ἡ ἀπόφαση γιά τή σάρκωση τοῦ Λόγου, ἔτσι χωρὶς τήν προσφορά τῆς θελήσεως καί τῆς πίστεως τῆς Παναγνῆς ἦταν ἀδύνατη ἡ πραγματοποίηση τῆς θείας βουλῆς» (135).

Ὅπως ὁ Χριστός ἤθελε καί «συνελήφθη», ἔτσι καί ἡ μητέρα του ἔπρεπε νά κυφορήσῃ ὅχι ἀναγκαστικά, ἀλλά μέ ὅλη τήν θέλησί της. Ἔπρεπε, ὅχι μόνο νά συντελέσῃ στήν οἰκονομία τῆς σωτηρίας σάν κάτι τό ἑτεροκίνητο, πού ἀπλῶς χρησιμοποιήθηκε, ἀλλά νά προσφέρῃ ἡ ἴδια τόν ἑαυτὸ της καί νά γίνῃ συνεργάτης τοῦ Θεοῦ στήν φροντίδα γιά τό ἀνθρώπινο γένος ἔτσι, ὥστε νά ἔχη μ' Αὐτόν μερίδιο καί νά εἶναι κοινωνός καί στή δόξα πού προέρχεται ἀπό αὐτήν τήν φιλανθρωπία (135).

Ὁ Σωτήρας ἦταν ἄνθρωπος καί υἱός ἀνθρώπου, ὅχι μόνο ἐξ αἰτίας τῆς σάρκας, ἀλλά καί διότι εἶχε καί ψυχὴ καί νοῦ καί θέλησι καί κάθε τι τό ἀνθρώπινο. Ἔτσι καί ἡ μητέρα Του ἔπρεπε νά ὑπηρετήσῃ τήν γέννησί Του ὅχι μόνο μέ τήν φύσι τοῦ σώματος, ἀλλά καί μέ τόν νοῦ καί τήν θέλησι καί μέ ὅλη τήν ὑπαρξί της, καί ἔτσι νά εἰσαγάγῃ ὁλόκληρο τόν ἄνθρωπο στήν ἀπόρρητη γέννησι (137).

Ἡ Παρθένος δέν παρέλειψε τίποτε ἀπ' ὅσα χρεωστοῦσε ὁ ἄνθρωπος στόν Θεό.

«Ἄν ἡ Παρθένος δέν παρέλειψε τίποτε ἀπό αὐτά πού μπορούν νά ἀναδείξουν τή μητέρα τοῦ Θεοῦ καί Τόν ἀγάπησε μέ τόσο

σφοδρό ἔρωτα, θά ἦταν βέβαια ἐντελῶς ἀπίθανο νά μή θεωρήσῃ ὁ Θεός ὑποχρέωσή Του νά τῆς δώσῃ ἰσάξια ἀμοιβή νά γίνῃ υἴος τῆς» (157).

Γι' αὐτό καί ἡ Παρθένος μέ χαρά δέχθηκε τόν λόγο τοῦ Ἄρχαγγέλου, σάν νά ἄκουσε κάτι συνηθισμένο, κάτι πού δέν ἦταν καθόλου παράξενο. «Κι' ἔτσι μέ γλῶσσα μακαρία, μέ ψυχὴ καθαρὴ ἀπό ἀνησυχίες, μέ σκέψεις γεμάτες γαλήνη: “Ἴδού ἡ δούλη Κυρίου, εἶπε, γένοιτό μοι κατὰ τό ρῆμά σου”» (159).

Εἶναι ἀλήθεια, πολύ τολμηρὴ ἡ τοποθέτησις αὐτῆ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἀλλά καί κατὰ πάντα ὀρθόδοξος, ἀφοῦ διασώζει τὴν θαυμαστικὴ ἰσορροπία τῆς συνεργασίας Θεοῦ καί ἀνθρώπου.

Τώρα μπορεῖ ὁ ἱερός συγγραφεὺς νά προχωρήσῃ ἀκόμη βαθύτερα καί νά ἰδῆ στό πρόσωπο τῆς Παρθένου τὴν ἐκπλήρωσι τοῦ σκοποῦ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, πού δέν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τό νά προσφέρῃ μπερὰ τὸν δημιουργό. «Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τὴν ἔπλασε τέτοια (τὴν ἀνθρωπίνη φύση) ὥστε, ὅταν θά χρειάζοταν νά γεννηθῆ, νά πάρῃ ἀπ' αὐτὴ τὴν μπερὰ» (150).

Ὅπως παρατηρεῖ ὁ μακαριστὸς Παναγιώτης Νέλλας: «Ὁ Θεός δημιούργησε πράγματι τὸν ἄνθρωπο, γιὰ νά γεννηθῆ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, καί γεννώμενος ἀπὸ αὐτόν νά τὸν ὑψώσῃ σὲ Θεάνθρωπο. Αὐτό, ἀποκαλύπτοντας τό μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου, φανερώσει κυρίως τό βάθος τῆς “φιλ-ανθρωπίας” τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι ὁ Καβάσιλας συνεχίζοντας τοὺς Πατέρας, προσφέρει ζωντανὴ καί ἐπίκαιρη τὴν Ὁρθοδοξία στὴν ἐποχὴ του σάν τὴ μοναδικὴ σωτηρία τῆς: στὴν “ἀφανῆ” καί “νεκρὴ” καθ' ἑαυτὴ φύση τοῦ ἀνθρώπου ἀντιπαραθέτει τὴν “ἀληθῆ” “θεοτόκο” ἀνθρωπίνη φύση, στὸν “ἀν-υπόστατο” ἄνθρωπο προσφέρει τό Θεάνθρωπο, στὸν χωρὶς Θεοῦ οὐμανισμό τὸν “θεοουμανισμό”» (*Ἡ Θεομήτωρ*, σελ. 155).

γ) Παρθένος μετὰ τὸν τόκο

Πρὸ τοῦ ἀχράντου τόκου τῆς ἡ Παρθένος μέ τὴν ἀρετὴ τῆς εἶχε ξεπεράσει ὅλους τοὺς Ἁγίους καί τοὺς ἀγγέλους. Σ' αὐτὴ τὴν ἀγάπη καί ἀρετὴ προστίθεται τώρα καί ἡ μητρικὴ ἀγάπη πρὸς τὸν μονογενῆ τῆς Υἱό.

Περιέβαλε μέσα τῆς τὸν ἀχώρητο Θεό. Καί ὄχι ἀπλῶς τὸν περιέβαλε, ἀλλὰ «καί τοῦ ὕφανε τέτοιο χιτῶνα πού ἀπὸ κάθε ἄποψη νά ταιριάξῃ στὸν βασιλιᾶ» (195).

«Τὸ αἷμα τῆς μακαρίας ἔγινε αἷμα Θεοῦ... καί συμμετέχοντας τόσο στενά σὲ κάθε τι πού αὐτός εἶχε, ἀναδείχθηκε ὁμότιμο καί ὁμόθεο καί ὁμόθεο μέ τὴ θεία φύση. Σὲ τέτοιο ὕψος ἀγιότητος ἔφθασε ἡ Παρθένος, τόσο ἡ ἀρετὴ τῆς ξεπερνᾶ κάθε ἀνθρώπινο νοῦ» (195).

Συμπαρίσταται στὸν Υἱό τῆς κατὰ τὴν ἐπίγειο ζωὴ καί ἔργο Του (209) καί συμμετέχει στὶς θλίψεις Του. Ἰδιαιτέρως «τὴν ὥρα τῶν παθῶν κατέλαβε τὴν Παρθένο θλίψη ὑπερβολικὴ καί ἀπερίγραπτη, τέτοια πού παραπλήσια ποτέ δέν ἔνοιωσε ἄνθρωπος. Γιατί αὐτὴ εἶδε τὴ Σταύρωση σάν μπερὰ, ἀλλά καί σάν ἄνθρωπος μέ σωστὴ κρίση, σάν κάποιος πού μπορεῖ νά διακρίνῃ καθαρὰ τὴν ἀδικία» (213). «Καί αὐτός βέβαια καρφωμένος στό σταυρὸ δέχθηκε στὴ πλευρὰ λόγχη, ἐνῶ διαπέρασε τὴν καρδιά τῆς Παρθένου ρομφαία, ὅπως ἀνήγγειλε ὁ ἀγιώτατος Συμεών» (213).

Περισσότερο ἀπὸ ὅλους ἡ Θεοτόκος ἐπόνεσε γιὰ τὸν σταυρὸ θάνατο τοῦ Υἱοῦ τῆς, ἀλλὰ καί πρώτη ἀπὸ τίς μυροφόρες γυναῖκες τὸν εἶδε ἀναστάντα, τὸν ἐγνώρισε, προσέπεσε καί ἤγγισε τὰ πόδια του καί ἔγινε ἀπόστολός του πρὸς τοὺς Ἀποστόλους του (ἀγ. Γρηγορίου Παλαμᾶ, Ὁμιλία ι', Τῆ Κυριακῆ τῶν Μυροφόρων).

Γιὰ τό ἔργο τῆς Θεοτόκου μετὰ τὴν Ἀνάληψι τοῦ Υἱοῦ τῆς ὁμιλεῖ ἐπίσης ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς: «Καί μετὰ τὴν ἄνοδο

στούς οὐρανοὺς τοῦ σαρκωθέντος ἀπὸ αὐτῆς, τὰ μεγαλεῖα πού εἶχαν τελεσθῆ ὁ αὐτὴν ἀπὸ αὐτὸν ὑπεράνω νοῦ καὶ λόγου τὰ συναγωνιζόταν μὲ τὴν καρτερικωτάτη καὶ πολυειδῆ ἄσκησι καὶ μὲ τίς ὑπὲρ ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου εὐχῆς καὶ φροντίδες, καὶ μὲ τίς συστάσεις καὶ προτροπές πρὸς τοὺς θεοκέρυκες πού ἐγύριζαν τὰ πέρατα, αὐτὴ ἦταν στήριγμα μαζί καὶ παρηγορία ὄλων, ἀκουσθέντα καὶ βλεπομένη καὶ συνεργαζομένη παντοιοτρόπως στὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου· κι' ἔτσι ἔδειξε κατὰ νοῦ καὶ λόγο βίον ἀκριβῶς ἀποτελεσματικὸ καὶ πολιτεία» (Ὁμιλία εἰς τὴν Κοίμησιν, ΕΠΕ, τ. 10, σ. 445).

Πρὶν ἀποθέσθαι τὸ σῶμα τῆς συνέβη ὁ αὐτὴν ὅ,τι συμβαίνει στοὺς ἄλλους Ἁγίους μετὰ τὸν θάνατό τους: τὸ ἀμετακίνητο στὸ ἀγαθὸ καὶ τὴν ἀρετὴ (βλ. ἅγ. Ν. Καβάσιλα σελ. 205). «Ἔϊκε ἀπὸ τώρα τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ καὶ ἐβασίλευσε ἀπὸ τὴν παρούσα ζωὴ μὲ τὴ βασιλεία πού προορίζεται γιὰ τοὺς δικαίους» (ἐνθ. ἀνωτ. σ. 209).

Ἔτσι δὲν εἶναι παράδοξο ὅτι «...ὁ θάνατός τῆς εἶναι ζωηφόρος, μεταβιβάζοντας σέ οὐράνια κι' ἀθάνατη ζωὴ· κι' ἡ μνήμη τούτου εἶναι χαρμόσυνη ἑορτὴ καὶ παγκόσμια πανήγυρις...» (ἅγ. Γρηγορίου Παλαμᾶ, Ὁμιλία εἰς τὴν Κοίμησιν, ΕΠΕ, τ. 10, σ. 445). Στὰ χέρια τοῦ μονογενοῦς τῆς Υἱοῦ «ἐναπέθεσε καὶ τὸ θεοφόρο πνεῦμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἔπειτα ἀπὸ λίγο μεταθέτει καὶ τὸ συζυγικὸ πρὸς ἐκεῖνο σῶμα σέ κῶρο αἰεζῶ καὶ οὐράνιο, εὐλόγως καὶ συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν γι' αὐτὴν ἕως τώρα» (ἐνθ. ἀνωτ.).

«Ἔχει καὶ τοῦτο τώρα παραπάνω ἀπὸ ὄλους, ὅτι ἀπαθανάτισθη μετὰ θάνατο καὶ μόνη αὐτὴ διαιτᾶται μὲ τὸ σῶμα στὸν οὐρανὸ μαζί μὲ τὸν Υἱὸ καὶ Θεό. Ἔτσι ὑπερεκκύνει ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πρὸς τοὺς τιμῶντας τὴν πλουσιώτατη χάρι...» (ἐνθ. ἀνωτ. σ. 451).

Ὅλη ἡ κτίσις αἰώνως δοξολογεῖ τὴν Θεοτόκο (τόσο ἡ ἰδική μας ὅσο καὶ οἱ ἄυλες καὶ ὑπερφυεῖς ταξιαρχίες), γιατί καὶ ἐκεῖνη δὲν θά σταματήσῃ ποτέ νὰ εὐεργετῆ ὄλη τὴν κτίσι (βλ. ἐνθ. ἀνωτ. σ. 457).

Ἡ ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΖΕΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΘΕΟ

Ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐὰ ὑπέκυψαν στὸν πειρασμὸ νὰ τοποθετήσουν ὡς περιεχόμενον τῆς ἐλευθερίας τους τὸν ἑαυτὸ τους. Ἔτσι ἐχώρισαν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν Θεό. Χωρισμένοι ἀπὸ τὸν Θεὸ οἱ ἄνθρωποι ἔχασαν τὴν μεταξύ τους ἐνότητα, ὅπως καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἐνότητα.

Πρῶτη ἡ Εὐὰ ὑπέκυψε στὸν πειρασμὸ. Ἡ Μαρία, κατὰ τὸν ἅγιο Εἰρηναῖο, ἐπίσκοπο Λουγδούνου (Λυών), μάρτυρα καὶ ἀρχαῖο Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας (+202; μ.Χ.), διορθώνει τὸ λάθος τῆς Εὐᾶς. Ἡ πρώτη γυναίκα μὲ τὴν ἀνυπακοή τῆς φέρει στὸν κόσμον τὸν θάνατο. Ἡ Μαρία μὲ τὴν ὑπακοή τῆς φέρει τὴν ζωὴν. Λύει τὴν τραγωδίαν τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας καὶ ἀποδεικνύει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου κτισθεῖσα «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν» τῆς ἐλευθερίας τοῦ Θεοῦ» (Ἁθ. Γέβριτις, «Θεοτόκος», σ. 47).

Ἔτσι γίνεται, κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο, «πηγὴ καὶ ρίζα τῆς τοῦ γένους ἐλευθερίας, καὶ μάλιστα μετὰ τὸν ἀπόρρητον καὶ χαρμόσυνον τόκον» (ΕΠΕ, τ. 9, σ. 384).

Εἶναι καὶ γι' αὐτὸ τὸν λόγο Κυρία.

Χάρις ὁ αὐτὴν καὶ τὸν Υἱὸ τῆς ὄλη ἡ κτίσις θά ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὴν δουλείαν τὴν φθορὰ ἀκολουθώντας τὴν ἐλευθερίαν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ (ἅγ. Ν. Καβάσιλα, σ. 173).

Ἡ Εὐὰ μᾶς ἔκλεισε τὸν δρόμον πρὸς τὸν Θεό. Μᾶς ἀποπροσανατόλισε. Ἡ Μαρία μᾶς ἀνοίγει τὸν δρόμον πρὸς τὸν Θεό.

Μας προσανατολίζει πρὸς τὸν Θεό. «Ἐγινε, κατὰ τὸν ἅγιο Νικόλαο, αὐτὴ ἡ ἰδία ἁγία ἀπαρχὴ καὶ βάδισε πρώτη καὶ ὑπῆρξε ὁδηγὸς τῶν ἀνθρώπων στοῦ δρόμο πρὸς τὸν Θεό». Ἐχάρισε τὴν θέλησι καὶ τὴν ἀγάπη της ὀλοκληρωτικὰ στον Θεό.

Ὅπως εἶπαμε, αὐτὴ τὴν ὀλοκληρωτικὴ προσφορά της στον Θεό ἐκφράζει ἡ Παρθενία της, πού γι' αὐτό δέν εἶναι κάτι πού φανερώνει ἔλλειψι ἢ κάτι ἄγονο, ἀλλὰ εἶναι πλήρωμα, παρθενία γονιμώτερη ἀπὸ κάθε σαρκική συνάφεια. Παρθενία πού, κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο, «ἔχει σύνδρομον τὴν σύλληψιν» (ΕΠΕ, τ. 9, σ. 386). Παρθενία πού φέρει τὴν Ζωή. Γι' αὐτό καὶ δικαίως μακαρίζεται ὡς Νύμφη ἀνύμφευτος.

Ἡ Θεοτόκος εἶχε ἐμπιστοσύνη στον Θεό καὶ δέν φοβήθηκε νὰ τοῦ προσφέρῃ τὴν ἐλευθερία της.

Ἡ Εὐα φοβήθηκε, καὶ φοβᾶται ὁ ἄνθρωπος ὅτι, ὅταν χαρίσῃ τὴν ἐλευθερία του στον Θεό, θά χάσῃ τὴν ἰδική του ἐλευθερία. Δέν θά ὀλοκληρωθῇ ὡς ἄνθρωπος. Θά γίνῃ στεῖρος. Προσπαθεῖ, ἔχοντας ὡς κέντρο τὸν ἑαυτό του καὶ τὴν ἰδική του κτιστὴ θέλησι, νὰ βιώσῃ τὸ μυστήριό της ἐλευθερίας. Νομίζει ὅτι ἡ ὑπακοή του στον Θεό εἶναι ὑποδούλωσις σέ κάποιο ἐξωτερικὸ νόμο πού θά τοῦ ἐπιβληθῇ (ἐτερονομία). Γιὰ νὰ ἀποφύγῃ αὐτὴ τὴν ἐτερονομία, διαλέγει τὴν αὐτονομία, πού κατ' οὐσίαν εἶναι ὁ θάνατος τῆς ἐλευθερίας του καὶ ὁ θάνατος ὄλων τῶν προσπαθειῶν του γιὰ δημιουργία, πολιτισμό, δικαιοσύνη.

Ἡ τραγωδία τοῦ ἀνθρώπου βρίσκεται στοῦ ὅτι, αὐτό πού φοβᾶται ὅτι θά πάθῃ ἂν προσφέρῃ τὴν ἐλευθερία του στον Θεό, τὸ παθαίνει μὴ προσφέροντάς την. Μὴ προσφέροντας τὴν ἐλευθερία του - ἀγάπη του πρὸς τὸν Θεό ὁ ἄνθρωπος, δέν βγαίνει ἀπὸ τὸ ἀρρωστημένο ἐγωκεντρικὸ του κύκλωμα, δέν ὑψώνεται ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἐφθαρμένη του φύσι καὶ ἀναγκαιότητα, δέν νικᾷ τὸν θάνατο, δέν ἐκπληρώνει τὸν θεόδοτο δυναμισμό της ὑπ-

ἀρξέως του, τὴν ἐρωτικὴ δίψα τῆς ψυχῆς του πού, κατὰ τὸν ἅγιο Νικόλαο, μόνο στον Θεό μπορεῖ νὰ ξεδιψάσῃ, «πρὸς ὃν ὁ ἀνθρώπινος ἔρωσ ὥσπερ εἰς κανόνα τινα καὶ ὄρον κατεσκευάσθη τὸ ἐξ ἀρχῆς, καθάπερ θησαυρὸς οὕτω μέγας, οὕτως εὐρύς, ὥστε Θεὸν ὑποδέξασθαι δυνηθῆναι».

Προσπαθεῖ νὰ ξεδιψάσῃ μὲ ὑποκατάστατα τοῦ Θεοῦ. Πάντα ὅμως μένει ἀνεκπλήρωτος. Ἔτσι αὐτοπεριορίζεται, αὐτοφυλακίζεται στοῦ κτιστοῦ καὶ περιορισμένου, αὐτοευνουχίζεται πνευματικά. Δέν ἀφήνει τὴν φύσι του νὰ γίνῃ θεοτόκος.

Ὅταν ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου δέν πηγάζει ἀπὸ τὴν ἄκτιστο ἐλευθερία τοῦ Θεοῦ καὶ δέν συμμετέχει σ' αὐτήν, εἶναι φυσικὸ στοῦ τέλος νὰ ἐκπίπτῃ σέ αὐτολατρία, εἰδωλολατρία, φιλοσαρκία, ἐγωκεντρισμό, φιλαυτία.

Ὅπως παρατηρεῖ ὁ π. Δημήτριος Στανιλοάε: «Στὴ σχέση μας μὲ τὸν Θεό αἰσθανόμαστε τελείως ἐλεύθεροι, γιατί ἀφοῦ ὁ Θεὸς δέν κυριαρχεῖται ἀπὸ τίποτε, δέν ζητάει νὰ κυριαρχήσῃ ἐπάνω μας. Δέν ἔχει νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἐλευθερία του κυριαρχώντας. Μόνο στίς σχέσεις ἀνάμεσα σέ ἀληθινές ἐλευθερίες εἶναι ἀσφαλισμένη ἡ ἐλευθερία κάθε ἀνθρώπου: καμμιὰ ἀπ' αὐτές δέν θέλει νὰ κυριαρχήσῃ ἐφ' ὅσον δέν κυριαρχεῖται...

...Μόνο μιὰ ἄλλη ἐλευθερία, ἡ ἐλευθερία ἀπὸ κάθε πάθος, πού ὅπωςδήποτε δέν θέλει νὰ κυριαρχήσῃ, βεβαιώνει καὶ συγκρατεῖ τὴ δική μου ἐλευθερία. Μόνο ἡ σχέση μὲ τὸ ὕψιστο Πρόσωπο, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐλευθερία δέν μπορεῖ νὰ ἀπειληθῇ, ἐξασφαλίζει πλήρως τὴν ἐλευθερία μου... Ὁ ἄνθρωπος πραγματοποιεῖ τὴν ἐλευθερία του, ὄχι μόνο παίρνοντάς την ἀπὸ τὸν Θεό διὰ τῆς προσευχῆς, ἀλλὰ δίνοντας κι ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτό του στον Θεό. Μόνο ἔτσι ἐλευθερώνεται ὁ ἄνθρωπος ἀπέναντι στον ἑαυτό του. Ἐάν θελήσῃ νὰ κρατήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτό του τὴν ὑπαρξη πού πῆρε ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, χάνει τὴν ἐλευθερία του

θέλοντας νά βασιλεύση πάνω στήν ὑπαρξή του, γίνεται σκλάβος της. Ὅφειλε νά δεχθῆ νά ζῆ πάντοτε ἀπό τή δωρεά τοῦ Θεοῦ, ὄχι ἀπό τόν ἑαυτό του. Πρέπει νά ἐγκαταλείψη τόν ἑαυτό του, καί νά δοθῆ στόν Θεό καί «ἐν τῷ Θεῷ». Δέν μπορεῖ νά φυλάξῃ μακριά ἀπό τόν Θεό τήν ἐλευθερία πού προέρχεται ἀπ' Αὐτόν, ἀλλά ὀφείλει νά τήν παίρνῃ συνέχεια, διά τῆς προσευχῆς. Μιά ἐλευθερία πού τήν ἐξασφαλίζουμε μακριά ἀπό τόν Θεό, ἀπό τόν ὁποῖο προέρχεται, δέν εἶναι ἀληθινή. Ἄπό τότε πού ὁ ἄνθρωπος θά θελήσῃ νά κυριαρχήσῃ πάνω σέ ὅσα ἔχει, γίνεται σκλάβος ἑνός πάθους, κι ἐπομένως σκλάβος τοῦ ἑαυτοῦ του» (*Προσευχή, ἐλευθερία, ἀγιότητα*, Ἀθήνα 1980, σελ. 38-41).

Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος πού ἀπορρίπτει τόν Χριστό καί τήν Παναγία, ζητᾷ τήν ἐλευθερία του στήν ἐγωιστική ἱκανοποίησι τοῦ ἑαυτοῦ του, ὅπως ἡ Εὐά. Ὅχι στήν ἀγάπη πρὸς τόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους. Νομίζει τόν ἑαυτό του ἐλεύθερο, ὅταν κἀνῆ αὐτό πού θέλει, τό ἐγωιστικό του θέλημα, καί ὄχι αὐτό πού θέλει ὁ Δημιουργός του καί ἡ ἀγάπη ἐπιβάλλει. Τόν πλανᾷ ὁ διάβολος νά νομίζῃ ὅτι αὐτό πού ἐγωιστικά θέλει εἶναι καλλίτερο ἀπό αὐτό πού ὁ Δημιουργός του θέλει γι' αὐτόν. Τό ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἐγωιστικῆς ἐκλογῆς εἶναι ἡ ἀποτυχία τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς μας, πού εἶναι ἡ θέωσις, καί ἡ ὑποδούλωσις μας στά χειρότερα πάθη καί τελικά στόν διάβολο.

Ὁ ἄνθρωπος ζητᾷ νά ὑψωθῆ χωρίς τόν Θεό. Τελικά ὅμως συντριβεται. Ἡ κοινωνία ἀρρωσταίνει βαθεία. Γεμίζει ὁ κόσμος ἀπό ἀνθρώπους πνευματικά ἀποτυχημένους, ἀνεκπλήρωτους, ἀκοινωνήτους μέσα στήν μοναξιά τους.

Ἡ ὑποδούλωσις πολλῶν νέων στά ναρκωτικά καί ἡ καταστροφή τους ἀπ' αὐτά, ἡ διάλυσις πολλῶν οἰκογενειῶν, ἡ αὐξησις τῆς βίας καί τῆς ἐγκληματικότητος, εἶναι μερικά ἀπό τά σοβαρά συμπτώματα τῆς κοινωνίας μας πού φθάνει στό ἀδιέξοδο, γιατί

υἰοθετεῖ τήν ἐλευθερία τοῦ ἐγωισμοῦ ἀντί τῆς ἐλευθερίας τῆς ἀγάπης.

Ἡ παιδεία (ὄχι εὐτυχῶς στό σύνολό της), τά μέσα ἐπικοινωνίας, ἡ προσφερομένη καί στό τελευταῖο χωριό ψυχαγωγία, προσφέρουν κατά βάθος μία ἀθεϊστική καί ὑλιστική ἀγωγή. Ἀγωγή πού προϋποθέτει τόν ἄνθρωπο ὡς ἐξελιγμένο ζῶο καί ὀδηγεῖ τελικά στόν μηδενισμό. Ἀγωγή πού ἐνῶ προβάλλει τά ἀτομικά δικαιώματα, τήν χειραφέτησι καί τήν ἀπελευθέρωσι τοῦ ἀνθρώπου, τελικά κάνει τόν ἄνθρωπο ἐγωιστή, ἀτομικιστή, συμφεροντολόγο, ἱκανό νά κἀνῆ κάθε τι προκειμένου νά ἐπιτύχῃ τήν ἐυζωΐα καί τήν ἐπιβολή στους ἄλλους.

Εἶναι κρίμα ὅτι καί ὁ φεμινισμός συνδέεται, ὄχι μέ τήν ἐλευθερία τῆς ἀγάπης, ἀλλά μέ τήν ἐγωιστική ἱκανοποίησι. Μέ πόνο ἀκούγαμε τίς φεμινίστριες νά διεκδικοῦν τό δικαίωμα τῶν ἀμβλώσεων καί νά φωνάζουν «τό σῶμα μας μᾶς ἀνήκει», «δέν θέλουμε χριστιανικό σῶμα».

Οἱ ὀρθόδοξες χριστιανές γυναῖκες ἔχοντας τήν Παναγία ὡς τήν ἀληθινή δόξα τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά καί τοῦ γυναικείου φύλου, γνωρίζουν ὅτι ἡ ἀπελευθέρωσις τους βρίσκεται στήν ἀγάπη, τήν θυσία, τήν μητρότητα. Ἀλλοίμονο ἂν ἀπελευθέρωσις τῆς γυναίκας εἶναι ὁ ἀποτρόπαιος καί παρά φύσιν φόνος τοῦ σπλάγχνου της.

Ἡ ρωσίδα Τατιάνα Γκορίσεβα ὑπέστη τήν ἀθεϊστική ἀγωγή, ἀλλά στήν Παναγία βρῆκε τήν καταξίωσι τοῦ γυναικείου φύλου της. Ἀναφερομένη στήν προχριστιανική ζωή της λέγει: «Τότε ἤρθε Ἐκείνη. Ἐκείνη πού σώζει τούς ψυχορραγοῦντας. Χάρις σ' Ἐκείνη μπόρεσα νά βρῶ τόν ἑαυτό μου βρίσκοντας τόν Θεό. Ὁ πνευματικός δεσμός μέ τήν Παναγία μέ βοήθησε νά ἀνακαλύψω καί νά φανερώσω μέσα μου καθαρά καί ἀπόλυτα τή γυναικα... Τό θῆλυ, πού δαιμονοποιεῖται ἀπό τίς εἰδωλολατρικές

θηρσκείες και από τον θλιβερό και σύγχρονο “παγανισμό”, εξαγιαζεται στην Παναγία διά του Αγίου Πνεύματος, σε τέτοιο σημείο ώστε να μπορέσει να δεχτεί τον Λόγο στο ίδιο της το σώμα και να γίνει αληθινά δοχείον του Πνεύματος» (Περιοδ. *Σύναξη*, τ. 3, 1982, σελ. 46-49).

Ός άνθρωποι και ως Χριστιανοί βρισκόμαστε σ’ ένα σταυροδρόμι. Έχουμε να διαλέξουμε μεταξύ δύο δρόμων, τρόπων ζωής. Του δρόμου της Εύας, που έφερε στον κόσμο την ψευδοελευθερία του εγωισμού, και του δρόμου της Μαρίας, που μας έφερε την ελευθερία της αγάπης του Θεού και των ανθρώπων. Αυτή την ελευθερία σφράγισε ο Χριστός με τον Σταυρό Του.

Την εκλογή αυτή καλούμεθα να κάνουμε κάθε λεπτό στην ζωή μας. Θα ζούμε και ενεργούμε για τον εαυτό μας ή για τον Θεό;

Ο δρόμος της Εύας φαίνεται να είναι ο εύκολος δρόμος, που οδηγεί όμως σε μία ανυπέβλητη μοναξιά, γιατί μας χωρίζει από τον Θεό και τους ανθρώπους.

Ο δρόμος της Ευλογημένης Μαρίας είναι δύσκολος, σταυρικός, αλλά οδηγεί στην φιλία με τον Θεό και τους ανθρώπους και στην χαρά που δίδει αυτή η φιλία. Θέλει αγώνα, άσκηση, προσευχή. Άλλα δίδει ανάπαυση και ειρήνη στην ψυχή.

Γνωρίζουμε ως Χριστιανοί και μέλη της Εκκλησίας ποιό δρόμο πρέπει να εκλέγουμε. Πολλές φορές όμως αποτυγχάνουμε. Ο εγωισμός μας δέν μας αφήνει να προσφερθούμε στον Θεό και στον άνθρωπο. Τότε χάνουμε την Χάρι του Θεού. Κλεινόμαστε άρρωστημένα στον εαυτό μας. Η μετάνοια όμως επαναπροσανατολίζει την ελευθερία μας στον Θεό.

Εύγνωμονούμε την Παναγία μας που μας άνοιξε αυτό τον δρόμο.

Τά λόγια μας είναι πάντα πτωκά να την εξυμνήσουν επαξίως, και όπως λέγει ο άγιος Νικόλαος: «Τά δικά σου μεγαλεία ανήκουν μόνο στο χώρο εκείνο όπου ο ουρανός είναι καινός και η γη καινή, τό χώρο που φωτίζεται από τον Ήλιο της δικαιοσύνης... εκεί όπου ύμνητής των μεγαλείων σου είναι ο ίδιος ο Σωτήρας και Άγγελοι αυτοί που σε χειροκροτούν...» (219).

Έμās μās παρηγορεί ότι και μόνο η αναφορά και ενθύμησης της μās αγιάζει.

«Ω θειοτάτη, Παρθένε, λέγει ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, πώς να παραστήσω όλα σου τά χαρίσματα; πώς να σε δοξάσω τον της δόξης θησαυρόν; και μοναχή αυτή η ιδική σου ενθύμησης αγιάζει εκείνον όπου την ενθυμείται, και η προς έσένα μοναχή νεύσις καθαρώτερον κάμνει τον νουν και εις ύψος τον αναβιβάζει» (Λόγος εις τά Εισόδια, 33).

Μετά την Θεοτόκο ευχαριστώ και τους άγιους ύμνητάς και μύστας του μυστηρίου της και του μυστηρίου του Χριστού άγιο Γρηγόριο Παλαμά, Αρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης, και άγιο Νικόλαο Καβάσιλα, που μās παρέδωκαν τον πλοῦτο αυτό της θεομητορικης θεολογίας. Ταπεινά τους παρακαλώ, ως έχοντας παρηγορία στην Κυρία Θεοτόκο και στον μονογενή της Υίο, αδιαλείπτως να ίκετεύουν για τον ορθόδοξο λαό μας να μή υποκύψη στα δυνατά ρεύματα του αθεϊσμού, αλλά να μένη πιστός στην εν Χριστώ ελευθερία του.

Ο Καθηγούμενος της Ίερās Μονής Όσίου Γρηγορίου
Αγίου Όρους
† Αρχιμ. Γεώργιος

ΙΩΒ

ΜΟΝΑΧΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ

*“Φιλότιμος γάρ ὢν ὁ Δε-
σπότης, ἀναπαύει τόν τῆς
ἐνδεκάτης, ὡς τόν ἐργα-
σάμενον ἀπό τῆς πρώτης”*

Ἀνηφορίζοντας ἕνα δειλινό τό καλντερίμι ἀπό τόν ἄρσανᾶ ἀπρός τό Μοναστήρι μας χαιρόμουν τήν ἡμέρα καί τό κάλλος τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ καί αὐθόρμητα μοῦ ἐρχόταν λογισμοί εὐγνωμοσύνης καί δοξολογίας.

Ἰδιαίτερα αὐξήθηκαν οἱ λογισμοί αὐτοί, ὅταν ἀντίκρυστα τόν ἀπέριπτο τάφο τοῦ προσφάτως κοιμηθέντος ἀδελφοῦ τῆς Ἰ. Μονῆς μας, Ἰώβ μοναχοῦ. Χωρίς νά θέλω μοῦ ἦρθε μία “κατά Θεόν ζήλεια” γιά τή σύντομη καί εὐλογημένη μοναχική του ζωή καί τή μακαρία κοίμησή του κατά τήν ἱερώτερη στιγμή τῆς πίστεώς μας.

Εὐχαριστῶντας τόν Γλυκύτατο Ἰησοῦ μας γιά τή μεγάλη εὐλογία πού ζήσαμε μέ τήν προσέλευση, κουρά καί κοίμηση τοῦ μακαριστοῦ ἀδελφοῦ μας, ἄρχισα ν’ ἀναλογίζομαι τόν πρότερο βίο του πού εἶχε σάν ἐπακόλουθο τό εὐλογημένο τέλος του.

Τόν γνωρίζαμε ἤδη σάν λαϊκό ἀπό τό 1990, ὅταν ὁ μικρότερος υἱός του ἦλθε ὡς δόκιμος στό Μοναστήρι μας. Ἔτσι, εἶτε

ἀπό τόν υἱό του εἶτε ἀπό τόν ἴδιο δι’ ἀλληλογραφίας, μαθαίναμε τόν ἀγῶνα του. Ἦταν πολύ εὐχάριστο γεγονός νά λαμβάνουμε δικό του γράμμα. Ἰδιαίτερα ἐνισχύθηκαν οἱ δεσμοί μας, ὅταν ἦλθε στό Μοναστήρι τό 1993 γιά ἄρκετό διάστημα. Ὅπως μάλιστα ἔλεγε καί ὁ ἴδιος, ἦταν καθοριστικό γιά τόν ἑαυτό του τό προσκύνημα ἐκεῖνο, γιατί μεταμορφώθηκε τελείως ἡ πνευματική του ζωή.

Ὁ π. Ἰώβ, κατά κόσμον Ἀθανάσιος Τσολάκης, γεννήθηκε τό 1933. Τά παιδικά του χρόνια τά ἔζησε στή Μαραθοῦσα Χαλκιδικῆς. Ὅμως, τά δύσκολα χρόνια τῆς κατοχῆς καί τοῦ ἐμφυλίου τόν ἀνάγκασαν στά 21 του χρόνια νά φύγη γιά τή μακρινή Αὐστραλία, παρ’ ὅλες τίς ἀντιρρήσεις τῶν γονέων του. Μάλιστα μᾶς ἀποκάλυψε στά τελευταῖα του ὅτι ἡ παρακοή στούς γονεῖς του εἶχε ἕνα διαρκές τραῦμα μέσα του.

Ἐκεῖ ἀγωνίσθηκε πολύ σκληρά νά δημιουργήσῃ ἐκ τοῦ μηδενός τίς προϋποθέσεις γιά νά οἰκοδομήσῃ τήν “κατ’ οἶκον ἐκκλησίαν του” μέ τήν εὐλαβεστάτη κ. Παναγιώτα, μέ τήν ὁποία ἀπέκτησαν τά τρία εὐλογημένα τέκνα των.

Μέ τήν ὑποκίνηση καί συμπάρασταση τῆς συζύγου του συνδέθηκε συνειδητά ἀπό νωρίς μέ τήν Ἐκκλησία. Ἀνάλογη ἦταν καί ἡ διαπαιδαγώγηση τῶν παιδιῶν τους. Ἰδιαίτερα συμμετεῖχε στήν ἴδρυση μιᾶς ἀνδρώας Μονῆς στήν πόλη τους, ὅπου γεύθηκε τίς πρώτες ἐμπειρίες τοῦ μοναχικοῦ βίου. Γι’ αὐτό ἀποδέχθηκε μέ χαρά ἀπό τήν πρώτη στιγμή τήν ἀπόφαση τοῦ υἱοῦ του νά γίνῃ μοναχός. Εἶναι χαρακτηριστικά ὅσα γράφει γιά νά στηρίξῃ τόν υἱό του στήν εὐλογημένη ἀπόφασή του:

«Οἱ γονεῖς σου ὀλόψυχα σοῦ δίνουν τήν εὐχή τους καί εὐχονται ὁ Ἅγιος Θεός νά σέ λούσῃ μέ τήν Χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Μή φοβάσαι τόν πόλεμο. Χωρίς πόλεμο δέν ὑπάρχει νίκη. Πάλευε στήθος μέ στήθος, γιά νά κερδίσης τό στεφάνι τῆς ζωῆς. Τά ὄπλα τά κρατᾶς στό χέρι σου. Μή παραδοθῆς, ἀλλά νά ἔχης ὑπομονή καί ὁ Θεός θά εὐλογῇ τίς προσπάθειές σου. Ἔχε πίστη στόν Χριστό, στήν Παναγία καί ὄλους τούς Ἁγίους. Πόθος μας, εὐχή μας καί προσευχή μας πρὸς τόν Κύριο εἶναι νά σέ ὀδηγῇ στό δρόμο τῆς κατὰ χάριν θεώσεως».

Ἡ ἀποταγή τοῦ μοναχοῦ ἀπό τόν κόσμο εἶναι ὀλοκληρωτική. Τίποτε δέν πρέπει νά σταθῇ ἐμπόδιο στήν πορεία του πρὸς τόν Θεό. Αὐτό ὅμως πού γιά τόν μοναχό εἶναι μεγάλη εὐλογία (Γαλ. στί, 14), γιά τούς γονεῖς μερικές φορές φαίνεται ἀβάσταχτος πόνος. Ἐνα σύγκραμα ἀπό ἀνθρώπινη φυσική ἀγάπη καί λίγη ὀλιγοπιστία φέρνει αὐτό τό συναίσθημα.

Ἔτσι, ὁ εὐλογημένος Ἀθανάσιος ξεπέρασε μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ τίς ἀδυναμίες αὐτές. Ποθοῦσε πιά πολύ τήν πνευματική τελείωση τοῦ υἱοῦ του ἀπό τήν ἀνθρώπινη παρηγορία πού θά τοῦ ἔδινε ἡ παρουσία του.

Γιά νά μὴν ἔχῃ ὁ μοναχός υἱός του τή μέριμνά του πρὸς τούς οἰκείους του τόν καθισύχαζε:

«Ὁ μοναχός πρέπει νά ξεκάσῃ μάνα, πατέρα καί συγγενεῖς. Ἐμεῖς ἐλπίζουμε στόν Θεό ὅτι θά φροντίζῃ γιά ὅλες τίς ἀνάγκες μας. Πιστεύουμε στήν πρόνοιά Του καί λέμε πάντα “γεννηθῶ τό θέλημά Του”, διότι δέν συμφέρει πάντοτε τό δικό μας θέλημα. Πάντως μέχρι στιγμῆς δέν μᾶς ἔχει στερήσει τίποτε καί Τόν εὐχαριστοῦμε ἀπό τά βάθη τῆς καρδιᾶς μας».

Ἰδιαίτερα χάρηκε μέ τήν εἰς ρασοευχὴν κουρά τοῦ υἱοῦ του. Εὐχαριστοῦσε θερμά τόν Γέροντα καί τούς Πατέρες τῆς Μονῆς γιά τήν πολλή ἀγάπη τους πρὸς ὅλη τήν οἰκογένειά του. Ἔχοντας εὐαίσθητα τά πνευματικά του αἰσθητήρια, χαιρόταν πολύ μέ τήν προσέλευση καί ἄλλων νέων στό Μοναστήρι. Τό θεωροῦσε με-

γάλη εὐλογία νά ἐγκαταλείπουν μέ αὐταπάρνηση τόν κόσμο γιά ν' ἀκολουθήσουν τόν Ἐσταυρωμένο καί Ἀναστάντα Κύριό μας. Μάλιστα πονοῦσε πολύ γιά τό κατρακύλισμα τῆς νεολαίας. Ἔριχνε τήν εὐθύνη στους μεγάλους πού δέν διδάσκουν σωστά, ἀφοῦ οἱ ἴδιοι διαστρεβλώνουν τίς ἀλήθειες γιά ὑλικά συμφέροντα.

Αὐτό πού πάντοτε μᾶς ἔκανε ἐντύπωση ἀπό τά γραφόμενά του ἦταν ἡ βαθεῖα ταπείνωσή του, ἡ ἀνέκφραστη πραότητα του, ἀλλά καί ἡ πατερική αἴσθηση τοῦ ἀγῶνα τῆς καθάρσεως τῶν παθῶν καί τῆς ἀποκτίσεως τῆς Χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Χωρίς συναισθηματισμούς καί ταπεινολογίες, ὅλες οἱ κουβέντες του ἦταν πατερικά κείμενα:

«Γιά νά εἶμαι εἰλικρινής δέν τά καταφέρνω καλά. Παίρνω ἀποφάσεις, δίνω ὑποσχέσεις καί πάλι πέφτω στά ἴδια. Ἴσως χρειάζεται νά ἀποκτήσω ταπείνωση, ὅπως ὁ Κύριος. Ὁ κόσμος ἔχει μαγνήτη καί εἶναι δύσκολο νά ξεκολλήσουμε γιά πνευματικές θεωρίες. Πάντως μέ τήν Χάρι τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου παίρνω θάρρος νά Τόν ὁμολογῶ στήν καθημερινή μου ζωή προσπαθώντας νά ξεφύγω τίς παγίδες τοῦ κόσμου τούτου. Τό πότε θά ἀπαλλαγῶ, ὁ Κύριος γνωρίζει. Ἐάν τό κατορθώσω μέ τή δύναμή Του, τότε θά ζῶ τήν πνευματική ἐλευθερία.

Γιά νά εἶμαι εἰλικρινής μέχρι τώρα δέν ἀπέκτησα πολλά ὑλικά ἀγαθά. Προτιμῶ νά ζῶ πτωχός καί τίμιος. Ἡ ἐπιθυμία μου εἶναι ν' ἀποκτήσω οὐράνιους θησαυρούς, ἀλλά τό βρίσκω δύσκολο, ἂν ὄχι ἀκατόρθωτο».

Εἶχε πάρει στά σοβαρά τήν πνευματική ζωή. Μέ τόν καιρό ὁ προσωπικός του ἀγώνας καρποφόρησε τήν ταπείνωσι, διότι δέν “λιβάνιζε” τόν ἐγωϊσμό του, ὅπως συνήθως κάνουμε οἱ πολλοί κρύβοντας τά ἐλαττώματά μας.

Ἰδιαίτερη αἴσθησι μᾶς ἔκαναν καί τά λεγόμενά του:

«Πάντα προσπαθῶ στή ζωή μου νά ἐκδηλώνω τόν ἑαυτό μου ὅπως εἶμαι. Ἔτσι δίνω τήν εὐκαιρία στους ἄλλους νά διορθώνουν τά λάθη μου».

Πάντοτε ἔκλεινε τίς ἐπιστολές του ζητώντας συγχώρεση γιά τήν ἀργολογία καί τήν ἀγραμματοσύνη του. Μόνιμο αἴτημά του ἦταν νά εὐχώμαστε στόν Κύριο «νά ὀδηγήσει τό ταξίδι τῆς ἐπιγείου ζωῆς του στή Ἁγία Τράπεζα τοῦ Κυρίου πού ἔχει ἐτοιμάσει γι' αὐτούς πού Τόν ἀγαποῦν καί ποθοῦν τήν χαρά καί τήν εἰρήνη».

Δέν ἔγραφε χωρίς λόγο ἢ ἀπό συνήθεια. Ἡ ἀλληλογραφία γι' αὐτόν ἦταν μία ἀκόμη εὐκαιρία νά ἐκφράζεται ἡ ἐν Χριστῷ κοινωνία καί ὄχι ἀπλῶς νά ἐκπληρώνεται ἡ τυπική ἀνάγκη γιά ἐπικοινωνία. Σ' ἓνα ἀδελφό μάλιστα ἔκλεισε τήν ἐπιστολή λέγοντάς του: «Ἐάν δέν λαμβάνης ἀπαντήσεις, μή στενοχωριέσαι. Ὅταν μέ παρακινή ἡ Χάρις, θά γράφω».

Ἔτσι ἀγωνιζόταν εὐαρεστῶντας τόν Θεό, ὅποτε τοῦ ἤλθε ἡ «ἄνωθεν ἐπίσκεψις» μέ τήν ἀσθένεια τοῦ καρκίνου τόν Αὐγούστο τοῦ 1995. Ἦταν σέ προχωρημένο στάδιο καί οἱ ἐλπίδες ἀνθρωπίνως ἐλάχιστες. Ὁ ἴδιος τό ἐγνώριζε ἀπό τήν ἀρχή, ἀλλά παρέμενε τελείως ἀτάραχος. Ἐπικοινωνούσαμε μαζί του καί πάντοτε εὐδιάθετος μᾶς ἔλεγε: «Νοιώθω πολύ καλά. Αὐτό νά συνεκίστη τήν δουλειά του (δηλ. ἡ ἀσθένεια) κι ἐγώ τί δική μου».

Μέ τήν προτροπή τοῦ Γέροντός μας κατέβηκε στήν Αὐστραλία καί ὁ μοναχός υἱός του. Ἔφερε τήν ἀγιορείτικη μοναχική εὐλογία στόν ἄρρωστο πατέρα καί στήν οἰκογένειά του. Παρηγόρησε καί παρηγορήθηκε κατ' ἀνθρώπον. Εἶναι ὅμως νά θαυμάζῃ κανείς τήν πνευματική εὐαισθησία τοῦ πατέρα, τήν ὠριμότητα καί τήν αὐτοθυσία. Ἀντιλαμβάνεται τούς κινδύνους πού ἔχει ἡ μακρά παραμονή τοῦ μοναχοῦ μακριά ἀπό τό Μοναστήρι του. Δέν θέλει μέ τήν ἀσθένειά του νά γίνῃ αἰτία πνευματικῆς ζημίας γιά τό

παιδί του. Γι' αὐτό ἐκμεταλλεύεται τήν εὐκαιρία καί ἐκφράζει τήν ἐπιθυμία νά ἀνέβῃ στό Ἅγιον Ὅρος, νά προσκυνήσει τήν Ἁγία Ἀναστασία καί ὅλα τά ἅγια λείψανα, καί νά ἐπιστρέψῃ πάλι πίσω.

Φυσικά οἱ ἀντιδράσεις τῶν συγγενῶν του ἦταν ἔντονες, ἀλλά καί ἡ γνώμη του ἀμετακίνητη. Ἦταν πράγματι ἐπικίνδυνο, μετά τή δύσκολη ἐγχείρηση πού τοῦ ἐπεβλήθη, νά κάνῃ ἓνα τόσο ἐπίπονο ταξίδι 25 ὥρων. Ἦταν ὅμως εὐκαιρία νά ἐκπληρώσῃ τόν ἀπό καιροῦ πόθο του νά γίνῃ μοναχός καί νά ταφῆ στό Ἅγιον Ὅρος! Γι' αὐτό καί ἀψήφησε κάθε ἐμπόδιο. Τό ἔνοιωθε κι αὐτό δῶρο τοῦ Θεοῦ. Ἀλλά γιά νά μή πληγώσῃ περισσότερο τούς οἰκείους του, ἔβγαλε εἰσιτήριο μετ' ἐπιστροφῆς δίνοντάς τους ἐλπίδες. Φρόντισε δέ νά πάρῃ τή συγκατάθεση τῆς συζύγου του, ἀφοῦ ἔνοιωθε ὅτι δέν ἀνήκει στόν ἑαυτό του.

Ἐφθασε στό Μοναστήρι μέ τόν μοναχό υἱό του λίγο πρό τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς καί τό πρῶτο πού φρόντισε, ἦταν νά ἐξομολογηθῆ στόν Γέροντα γιά νά νοιώσῃ καλύτερα, ὅπως μᾶς εἶπε. Ὁ ἴδιος ὁ Γέροντας τοῦ πρότεινε νά γράψῃ τήν ἐξομολόγησή του γιά νά μή κουρασθῆ. Ἀρνήθηκε. «Μόνο ἂν τά πῶ ἀπό μέσα μου ἔχει οὐσία», ἐπέμενε, «ἀλλιῶς εἶναι σάν νά τά λέω τυπικά».

Τίς πρῶτες μέρες χαιρόταν τήν ζωή του στό Μοναστήρι, ἔχοντας τήν αἴσθησις ὅτι ἀνήκει στήν Ἀδελφότητα ἀπό πολύ καιρό πρίν. Ὅταν δέ μιλώντας μέ τήν Αὐστραλία τόν παρεκάλεσαν τά παιδιά του νά ἐπιστρέψῃ γρήγορα πίσω, ὥστε, ἂν πεθάνῃ, νά ἔχουν τόν τάφο του, ὁ ἴδιος ἀπάντησε χαρακτηριστικά:

«Θά ἔχετε τό σῶμα μου, ὅμως ἐγώ δέν θά εἶμαι ἐκεῖ. Ὅσο ἡ ψυχή σας θά ζητᾷ τά οὐράνια, θά ἐπικοινωνῆ μαζί μου. Ἄλλωστε εἶμαι κοντά σας μέ τίς συμβουλές μου. Ἄν πράγματι μ'

ἀγαπᾶτε, ἀγωνίζεσθε νά τίς ἐφαρμόζετε. Τώρα θά πονέσετε. Μετά ὅμως θά χαρῆτε».

Κάποια στιγμή δέ μετά τίς εὐλογες ἀντιρρήσεις τῶν παιδιῶν του συνέχισε: «Μέ λέτε σκληρό, ὅτι δέν ἔχω αἰσθήματα. Ἐγώ σᾶς προσφέρω τά αἰσθήματά μου καί δέν στενοχωροῦμαι ἄν κλάψετε». Ἦταν δύσκολο νά ἀντιληφθοῦν οἱ ἄλλοι τά πνευματικά του κριτήρια. Αὐτός βρισκόταν ψηλότερα ἀπό τό ἐπίπεδο τό δικό μας, πού ὁ συναισθηματισμός μας δέν ἔχει μεταμορφωθῆ ἀπό τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ. Οἱ σχέσεις του μέ τούς οἰκείους του εἶχαν γίνει πύο πνευματικές. Δέν ἦταν πιά “ψυχικός” ἄνθρωπος (Α΄ Κορινθ. β΄, 14), ἀλλά εἶχε φρόνημα πνευματικό.

“Ὅσο εἶχε ἀκόμη τίς δυνάμεις του, ἀξιώθηκε νά δῆ καί τήν κουρά τοῦ υἱοῦ του εἰς μεγαλόσχημον, μιά καί ἦταν πόθος του νά δῆ τόν υἱό του “τακτοποιημένο”. Μιλῶντας δέ τηλεφωνικῶς μέ τήν σύζυγό του γιά τό εὐχάριστο γεγονός, ἐκφράσθηκε ἐκείνη λέγοντας: «Μακάρι νά σέ ἀξίωση ὁ Θεός νά γίνης καί σύ μοναχός»!

Αὐτό περίμενε καί ὁ ἴδιος!

Ἄμέσως τήν ἴδια μέρα ζήτησε ἀπό τόν Γέροντα νά γίνῃ καί ὁ ἴδιος μοναχός, ὅταν τό κρίνῃ ἐκεῖνος. Πολύ σύντομα, ὅσο εἶχε ἀκόμη τίς δυνάμεις του, ἔγινε μεγαλόσχημος μοναχός λαμβάνοντας τό ὄνομα τοῦ Ἁγίου καί Δικαίου Ἰώβ τοῦ πολυάθλου, διότι καί αὐτός ὑπέμενε καρτερικά τήν ἀσθενεία του, ὅπως ἐκεῖνος.

Ἡ ὑπακοή καί ὅλη ἡ ζωή του ὡς μοναχοῦ ἦταν ὑποδειγματική. Χαρακτηριστικό ἦταν τό ἀκόλουθο γεγονός:

Οἱ πατέρες πού τόν διακονοῦσαν σκέφθηκαν νά τοῦ ἀλλάξουν κελλί, διότι τό δικό του ἦταν πολύ μικρό καί δυσκολεύονταν νά τόν φροντίζουν. Ὁ ἴδιος νοιώθοντας ἀναπαυμένος στό κελλί του ἀντέδρασε στήν ἀπόφαση αὐτή καί δέν εἶχε διάθεση νά

μετακινηθῆ. Ὅταν ὅμως ἔμαθε ὅτι αὐτό ἦταν καί ἐπιθυμία τοῦ Γέροντα, ἔκανε ἀμέσως ὑπακοή λέγοντας: «Νά πᾶτε ἀμέσως στόν Γέροντα καί νά τοῦ βάλετε ἐδαφιαία μετάνοια ἐκ μέρους μου, νά μέ συγχωρήσῃ πού σάν μοναχός ἐξέφρασα δικό μου θέλημα. Ὁ μοναχός δέν πρέπει νά ἔχη θέλημα».

Σχεδόν καθημερινά μετελάμβανε τοῦ ἁγίου Σώματος καί Αἵματος τοῦ Χριστοῦ μας μέ πολύ πόθο. Κάποια μέρα τόν ρώτησαν τί φαγητό νά τοῦ ετοίμασουν. Ἐκείνη τή στιγμή ἔφρασε ὁ ἱερέας νά τόν κοινωνήσῃ στό κελλί του. Μόλις εἶδε τόν ἱερέα ἀνεφώνησε: «ἡ μόνη τροφή πού θέλω εἶναι Αὐτή», δείχνοντας τήν Θ. Κοινωνία.

Ἰδιαίτερη εὐλάβεια εἶχε στήν Προστάτιδά μας Ἁγία Ἀναστασία τή Ρωμαία. Πολύ συχνά ἔλεγε: «Παραδίνομαι στήν Ἁγ. Ἀναστασία. Ἐάν θέλῃ, ἄς μέ κάνῃ καλά, ἀλλιῶς νά μοῦ δώσῃ δύναμη νά ὑπομείνω τήν ἀσθενεία μου μέχρι τέλους». Ἄλλοτε πάλι μᾶς εἶπε: «Παρακαλῶ νά πορευθῶ ἀθόρυβα καί ἥσυχα τό στάδιο τῆς ἀσθενείας, γιά νά μή σᾶς κουράσω καί σᾶς κάνω νά πονᾶτε». Πραγματικά δέν ἀκούσθηκε ποτέ παράπονο ἀπό τά χεῖλη του στό κρεβάτι τοῦ πόνου. Ἄλλωστε, ὅπως μαθεύτηκε, εἶχε ζητήσει ἀπό τόν Θεό νά τελειωθῆ μέ ὀδυνηρή ἀσθενεία.

Ἦταν πολύ εὐχάριστο νά πηγαίνῃ κανεῖς στό κελλί του καί νά συνομιλῆ μαζί του. Σίγουρα πάντοτε θά ἔφευγε ὠφελημένος. Ὅσο ἔνοιωθε καλά, κάποιος ἀδελφός θά συζητοῦσε μαζί του.

Λίγες ἡμέρες πρό τοῦ θανάτου του ἦλθε καί ὁ κατά σάρκα ἀδελφός του νά τόν ἐπισκεφθῆ. Ἐνας μοναχός ἔσωσε ἐν ἀγνοίᾳ τους σέ μαγνητόφωνο τή συνομιλία, ἡ ὁποία εἶναι ἰδιαίτερα ἀποκαλυπτική. Φανερώνει τόν πλοῦτο τῶν πνευματικῶν ἐμπειριῶν τοῦ μακαριστοῦ π. Ἰώβ:

«Πρέπει ὁ ἄνθρωπος νά ἔλθῃ σέ ἐπαφή μέ τόν Χριστό. Τόν ζωντανό Χριστό καί ὄχι τόν Χριστό πού λέμε μέ τά χεῖλη μας,

ὅτι δηλαδή ἔκανε καλές πράξεις, ἦταν προφήτης κλπ. Ἄλλά νά τό ζοῦμε ἔντονα, ὅτι ὁ Χριστός ζῆ, σταυρώθηκε, γιά νά μᾶς σώσῃ. Ἀναστήθηκε, γιά νά μᾶς δώσῃ τήν αἴσθησιν ὅτι εἶναι ἐδῶ, κτυπᾷ καθημερινά τήν πόρτα μας, νά ἀνοίξουμε νά μπῆ μέσα στήν καρδιά μας, γιά νά δοῦμε τή χαρά. Ἄλλιῶς πῶς θά νοιώσουμε τή χαρά πού δίνει στους πονεμένους ἀνθρώπους; Πάντοτε θά εἴμαστε δυστυχισμένοι». Λόγια ἀπλᾶ, πού φανερώ- νουν ὅμως τό προσωπικό του βίωμα. Δείχνουν ὅτι ἡ σχέση του μέ τόν Χριστό δέν ἦταν τυπική, ἀλλά οὐσιαστική καί καρδιακή.

Συνεχίζοντας ἀνέφερε καί τά ἀκόλουθα: «Γι' αὐτό ἦλθε ὁ Χρι- στός, γιά νά κάνῃ κι ἐμᾶς τούς ἀνθρώπους κατά Χάριν θεοῦ. Ἐκεῖ ποθοῦμε νά καταλήξουμε καί θά εἴμαστε χαρούμενοι πού θά μιλάμε πρόσωπο μέ πρόσωπο μ' Αὐτόν τόν Θεό πού εἶναι ἄγνωστος ἀκόμη σέ πολλούς ἀνθρώπους. Αὐτά εἶναι πού παρη- γοροῦν τήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου. Τά ὑπόλοιπα εἶναι μέν καλά, ἀλλά εἶναι στιγμιαία». Ἀναφερόμενος στό δικό του πνευματικό ἀγῶνα, ὡμολόγησε: «Τά πάντα ὁ Θεός τά ἔχει ἀγιάσει, ἀλλά ἐγώ τά μόλυνα μέ τόν ἐγωισμό μου καί τά θελήματά μου. Ἄν μποροῦσα νά πολεμήσω τά πάθη, θά εἶχα βαθεῖα εἰρήνη. Πάντως, ὅλα τά ἀγαθά τά θεωρῶ δικά Του δῶρα. Σέ μένα ἀνήκουν μόνο τά πάθη καί οἱ ἁμαρτίες».

Ὅσο γιά τήν ἀσθένειά του εἶπε: «Αἰσθάνομαι ὅτι ζῶ στόν κόσμο αὐτό, ἀλλά δέν ζῶ ἐδῶ. Ζῶ οὐρανό καί γῆ. Ἄρχισα νά νοιώθω μία διαφορετική ζωντάνια».

Στήν παρατήρησι ὅτι δέν θά ἐρχόταν στό Μοναστήρι, ἄν ὁ υἱός του δέν κατέβαινε στήν Αὐστραλία, ἐκεῖνος ἀπάντησε: «Ὁ Θεός δέν θά μ' ἄφηνε. Καί ὁ υἱός μου νά μὴν ἐρχόταν, ἐφόσον μέ τραβοῦσε ἐδῶ ὁ Θεός, κάποιον θά ἔστειλε νά μέ συνοδεύσῃ. Εἶτε ἕνας ἱερέας εἶτε ἕνας καλός χριστιανός, θά μέ συνώδευε γιά νά ἐκπληρώσω τόν πόθο μου». Γι' αὐτό καί μέ σιγουριά

ἀνεφώνησε: «Μέσα στήν καρδιά μου ἔχει μπεῖ μία σφραγίδα, ὅτι δέν ἦρθα τυχαῖα στό Ἅγιον Ὅρος στά τελευταῖα μου. Ἡ Θεία Χάρις μέ τράβηξε».

Συνεχίζοντας ἀνέφερε: «Εἶναι μεγάλο δῶρο, τό νά σέ ἀρπάξῃ ὁ Θεός ἀπό τόν κόσμο καί νά σέ φέρῃ ἐδῶ γιά ν' ἀφοσιωθῆς στό θέλημά Του καί καθημερινά νά Τόν παρακαλῆς νά σοῦ δώσῃ τήν ψυχική σου εἰρήνη. Ὅλα αὐτά κανεῖς δέν σοῦ τά δείχνει, ἀλλά μόνο ὁ Χριστός καί εἰδικά ἐδῶ στό Ἅγιον Ὅρος. Ἐδῶ ἡ Παναγία ὑποσχέθηκε στους μοναχοῦς ὅτι δέν θά τούς ἀφήσῃ, γιατί τούς ἔχει παιδιά Της». Τελειώνοντας δέ τή συζήτηση μέ τόν ἀδελφό του κατέληξε: «Γι' αὐτό οἱ Ἅγιοι Πατέρες λένε νά ξεχνᾶς τούς πατεράδες, τίς μανάδες καί τ' ἀδέλφια. Οἱ δέ πατεράδες νά ξεχνᾶνε τίς γυναῖκες τους καί τά παιδιά τους καί νά δίνουν τή ζωή τους στόν Χριστό. Ἐπειτα ὁ Χριστός δέν δίνει τήν Χάρι Του μόνο στό πρόσωπο πού ἀφιερώνεται, ἀλλά καί σ' ὅλους τούς οἰκείους του ὅπουδήποτε κι ἄν βρίσκωνται. Ἔτσι γίνονται μεγάλες ἀλλαγές στους ἀνθρώπους. Φυσικά ἡ ἀλλαγὴ δέν γίνεται, ἄν δέν ἐνεργήσῃ τό Ἅγιο Πνεῦμα. Καί εἶναι πολὺ μεγάλο πρᾶγμα νά αισθάνεσαι ὅτι ἐνεργεῖ μέσα σου τό Ἅγιο Πνεῦμα».

Αὐτά καί ἄλλα σπουδαῖα εἰπώθηκαν ἐκεῖνο τό ἀπόγευμα στό κελλί του, πού ὄντως παρηγόρησαν καί στήριξαν τόν ἀδελφό του.

Ἡ ὑγεία του εἶχε ραγδαία ἐπιδείνωσι. Τίς τελευταῖες 15 ἡμέρες δυσκολευόταν πολὺ στήν πέψη τῆς τροφῆς. Ἐτρωγε ὅλο καί λιγότερο. Ὅλη ἡ ἐβδομάδα τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου μας ἦταν γιά τόν ἴδιο ἡ πορεία τοῦ μαρτυρίου του. Ἀπό τήν Μ. Δευτέρα σταμάτησε νά μιλά, ἡ δέ τροφή του ἦταν μόνο ἡ Θ. Κοινωνία. Τήν Μ. Τετάρτη ἦλθε καί ὁ μεγαλύτερος υἱός του ἀπό τήν Αὐ- στραλία. Τόν ἀνεγνώρισε, ἀλλά δέν εἶχε τό κουράγιο νά τοῦ

μιλήση. Ἄρχισε νά παρουσιάζη καί ἔντονα ἀναπνευστικά προβλήματα. Τήν Μ. Πέμπτη τό ἀπόγευμα ἡ ἀρτηριακή του πίεση κατέβηκε πολύ χαμηλά. Ἦταν πλέον στά τελευταῖα του. Ὅμως, ὅπως πάντοτε, βαθειά εἰρηνικός. Βλέποντάς τον εἰρήνευες καί σύ. Τό βράδυ ἄρχισε στό Καθολικό τῆς Μονῆς ἡ Ἀκολουθία τῶν Ἁγίων Παθῶν τοῦ Κυρίου μας. Ὅλοι εἶχαμε τήν αἴσθησι ὅτι θά φύγη τήν ὥρα πού στήν Ἐκκλησία θά ἀκούγαμε τά λόγια τοῦ Ἐσταυρωμένου Κυρίου μας: «Πάτερ, εἰς χεῖρας σου παρατίθεται τό πνεῦμα μου». Λίγο πρό τοῦ τέλους σήκωσε τά χέρια του καί ἄνοιξε τά μάτια του, ἐνῶ τίς δύο τελευταῖες ἡμέρες τά εἶχε διαρκῶς κλειστά. Ἔβλεπε συνεχῶς πρός τά πάνω χωρίς κἄν νά τά ἀνοίγοκλείση. Μόνο ὁ Θεός γνωρίζει τί ἔβλεπε ἐκείνη τήν ὥρα. Ἔμεινε σ' αὐτή τή στάση μέχρι τήν τελευταία του ἀναπνοή.

Μόλις τελείωσε τό τρίτο εὐαγγέλιο τοῦ Ὁρθρου τῆς Μ. Παρασκευῆς, ἐνῶ ὁ Κύριος πορευόταν πρός τή Σταυρική Θυσία Του, ὁ π. Ἰώβ ἄφηνε τόν μάταιο αὐτό κόσμον γιά νά ὁδεύση πρός τή μακαρία αἰωνιότητα.

Ἡ κηδεία του ἔγινε μετά τόν Ἑσπερινό τῆς Ἀποκαθηλώσεως. Ὅλοι εἶχαμε μιά μυστική χαρά καί βεβαιότητα γιά τήν ἀνάπαυσι τοῦ ἀδελφοῦ μας. Αὐτό ἄλλωστε τό ἐπιβεβαίωσε καί ὁ Γέροντας ἀναφερόμενος στό πρόσωπο τοῦ π. Ἰώβ:

«Ἔῃχε πολύ βαθειά πνευματική ἐν κρυπτῷ ζωή. Χαριτώθηκε ἀπό τόν Θεό, λόγῳ τῆς μεγάλης ταπεινοφροσύνης του. Ἡ ἀρετή του φάνηκε μέ τό ἅγιο τέλος του. Κέρδισε καί ἡ ἀδελφότης μας ἕναν ἅγιο ἄνθρωπο».

Ἡ εὐχή του καί οἱ πρεσβεῖες του πρός τόν Πανάγαθο Θεό νά μᾶς συνοδεύουν πάντοτε καί νά ἀξιώσουν καί μᾶς τούς ἐλαχίστους μακαρίου τέλους. Ἀμήν.

I.N.G.

ΕΝΑ ΑΓΝΩΣΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ένα αληθινό γεγονός πού συνετάραξε και έφερε σε μετάνοια εκατοντάδες ανθρώπους στην πόλι Κουϊμπίσεβ (σημερινό Σαμαρά) της Σοβιετικής Ρωσίας τοῦ ἔτους 1956.

Στήν πόλι Κουϊμπίσεβ ζούσε μία οικογένεια: ἡ εὐσεβής μητέρα και ἡ κόρη της Ζωή. Τό βράδυ τῆς παραμονῆς τῆς Πρωτοχρονιάς (31 Δεκεμβρίου) τοῦ 1956 ἡ Ζωή προσεκάλεσε ἑπτὰ φίλες της και ἄλλους τόσους νεαρούς σέ δεῖπνο και χορό. Τότε ἦταν ἡ νηστεία τῶν Χριστουγέννων^(*) και ἡ μητέρα παρεκάλεσε τήν Ζωή νά μή προγραμματίσει φαγητό, ἀλλά ἡ κόρη επέμενε στό δικό της. Ἐκεῖνο τό βράδυ ἡ μητέρα πῆγε στήν Ἐκκλησία νά προσευχηθῆ.

Μαζεύτηκαν οἱ καλεσμένοι, ἀλλά ὁ ἀρραβωνιαστικός τῆς Ζωῆς δέν εἶχε ἔρθει ἀκόμη. Τό ὄνομά του ἦταν Νικόλαος. Οἱ κοπέλλες και τά ἀγόρια χωρίστηκαν σέ ζευγάρια και ἡ Ζωή ἔμεινε μόνη της. Ἀπό ἀμηχανία χωρίς νά πολυσκεφθῆ, κατέβασε τήν εἰκόνα τοῦ ἀγίου Νικολάου τοῦ Θαυματουργοῦ ἀπό τόν τοῖχο και εἶπε: «Θά πάρω αὐτόν τόν Νικόλα και θά πάω νά χορέψω μαζί τους», χωρίς νά δίνη σημασία ἐν τῷ μεταξύ στίς φίλες της,

(*) Στήν Ρωσία οἱ ἑορτές ἀκολουθοῦν τό παλαιό ἡμερολόγιο. Ἡ νηστεία τῶν Χριστουγέννων διαρκεῖ ἀπό τίς 28 Νοεμβρίου μέχρι 6 Ἰανουαρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους.

οἱ ὁποῖες τήν συμβούλευαν νά μή κάνη αὐτή τήν βλάσφημη ἐνέργεια. «Ἄν ὑπάρχη Θεός, ἄς μέ τιμωρήσει», εἶπε ἐκείνη.

Ἄρχισε νά χορεύη, ἔκαναν ἕνα-δυό γύρους, ὅποτε ξαφνικά μέσα στό δωμάτιο γίνεται ἕνας φοβερός θόρυβος, ἀνεμοστρόβιλος, και ἔλαμψε φῶς ἐκτυφλωτικό σάν ἀστραπή.

Ἡ χαρά γύρισε σέ φρίκη. Ὅλοι ἔφευγαν φοβισμένοι ἀπό τό δωμάτιο. Μόνο ἡ Ζωή στεκόταν ἀκίνητη, μέ τήν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου κολλημένη στό στῆθος, ἀπολιθωμένη και παγωμένη σάν μάρμαρο. Οἱ γιατροί, πού γρήγορα κατέφθασαν, δέν μπόρεσαν νά τήν συνεφέρουν μέ τίς προσπάθειές τους. Οἱ βελόνες τῶν ἐνέσεων, πού ἤθελαν νά τῆς κάνουν, στράβωναν και ἔσπαζαν καθῶς κτυποῦσαν πάνω στό μαρμαρωμένο κορμί της! Θέλησαν νά τήν μεταφέρουν στό νοσοκομεῖο, ἀλλά δέν μπόρεσαν νά τήν μετακινήσουν ἀπό τήν θέσι της. Τά πόδια της λές και ἦσαν καρφωμένα στό πάτωμα. Ἀλλά, ἡ καρδιά χτυποῦσε! Ἡ Ζωή ἦταν ζωντανή. Δέν μπορούσε ὅμως πλέον οὔτε νά φάη οὔτε νά πιῆ...

Ὅταν ἡ μητέρα γύρισε και εἶδε τί συνέβη, ἔπεσε ἀναίσθητη και τήν μετέφεραν στό νοσοκομεῖο, ἀπό τό ὅποιο βγήκε σέ μερικές ἡμέρες. Ἡ πίστις της στήν εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ, οἱ θερμές μητρικές της προσευχές γιά συγχώρησι τῆς δύστυχης κόρης ἀνέωσαν μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ τίς ζωτικές της δυνάμεις.

Ἡ Ζωή ἦλθε σέ συναίσθησι και μέ δάκρυα ζητοῦσε συγχώρησι και βοήθεια.

Τίς πρῶτες ἡμέρες τό σπίτι τῆς Ζωῆς ἦταν κυκλωμένο ἀπό πλῆθος κόσμου, πιστοί πού ἦρθαν ἢ ἀκόμη και πού βადίσαν ἀπό μακρῶς, περιέρχοι, γιατροί, και πνευματικά πρόσωπα. Ἀλλά, γρήγορα, κατ' ἐντολήν τῶν ἀρχῶν, τό σπίτι ἔκλεισε γιά τούς ἐπισκέπτας. Δύο ἀστυνομικοί φύλαγαν σκοπιά ἐναλλάξ ἀνά ὀκτάωρο. Κάποιοι ἀπό τούς φύλακες πού ἦσαν ἀκόμα νέοι (28-30

χρονῶν) ἄσπρισαν ἀπό τήν φρίκη ἀκούγοντας κάθε νύχτα τήν Ζωή νά βγάζη τρομακτικές κραυγές.

Νύχτες καί νύχτες δίπλα της προσευχόταν ἡ μητέρα.

– Μαμά, προσευχήσου! Προσευχήσου, γιατί χάνομαι γιά τίς ἀμαρτίες μου! Προσευχήσου! φώναζε ἡ Ζωή.

Γιά ὅλα ὅσα συνέβησαν ἐνημέρωσαν καί τόν Πατριάρχη καί τόν παρεκάλεσαν νά εὐχηθῆ ὑπέρ ἀναρρώσεως τῆς Ζωῆς. Ὁ Πατριάρχης ἀπήντησε:

– Ἐκεῖνος πού τήν τιμώρησε, ἐκεῖνος καί θά τήν ἐλεήσῃ!

Μεταξύ τῶν προσώπων πού ἐπετρέπη στό ἐξῆς νά ἐπισκεφθοῦν τήν Ζωή ἦσαν:

1. Ἐγνωσμένου κύρους καθηγητῆς τῆς ἰατρικῆς πού κατέφθασε ἀπό τήν Μόσχα. Αὐτός ἐβεβαίωσε ὅτι ἡ καρδιά δέν σταμάτησε νά χτυπᾷ.

2. Ἰερεῖς, τούς ὁποίους προσεκάλεσε ἡ μητέρα γιά νά πάρουν ἀπό τά χέρια τῆς Ζωῆς τόν ἅγιο Νικόλαο. Ἀλλά οὔτε ἐκεῖνοι μπόρεσαν νά ξεκολλήσουν τήν εἰκόνα ἀπό τά ἀπολιθωμένα χέρια τῆς Ζωῆς.

3. Ὁ ἱερομόναχος Σεραφεῖμ ἀπό τήν ἔρημο τοῦ Γκλίνσκ, ὁ ὁποῖος ἦρθε στό Κουϊμπίσεβ γιά τήν ἑορτή τῶν Χριστουγέννων καί ἐτέλεσε ἀγιασμό καί ἁγιασε τήν εἰκόνα. Κατόπιν εἶπε: «Τώρα πρέπει νά περιμένουμε κάποιο σημεῖο τό Πάσχα! Ἐάν δέν γίνῃ τίποτε, σημαίνει ὅτι πλησιάζει τό τέλος τοῦ κόσμου!», δείχνοντας μέ τά λόγια αὐτά τήν βαθεῖα του πίστι σ' ἕνα θαῦμα.

4. Ὁ Μητροπολίτης Νικόλαος, ὁ ὁποῖος ἐπίσης διάβασε παράκλησι καί εἶπε: «νέο θαῦμα πρέπει νά περιμένουμε τό Πάσχα», ἐπαναλαμβάνοντας τόν λόγο τοῦ εὐλαβοῦς ἱερομονάχου.

Τίς παραμονές τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (πού ἐκείνη τήν χρονιά ἔπεσε τό Σάββατο τῆς τρίτης ἐβδομάδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς) πλησίασε πρὸς τούς φύλακες τῆς Ζωῆς ἕνας κλωσυνᾶτος Γέροντας καί τούς παρεκάλεσε νά τοῦ ἐπιτρέψουν νά ἰδῆ τήν Ζωή. Ἀλλά οἱ φύλακες ἀστυνομικοί ἀρνήθηκαν νά τοῦ ἐπιτρέψουν. Ἦρθε ὁ Γέροντας καί τήν ἐπομένη ἡμέρα, ἀλλά πάλι οἱ ἐπόμενοι φύλακες δέν τόν ἄφησαν. Τήν τρίτη φορά, ἀνήμερα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, οἱ φύλακες τόν ἄφησαν. Ἡ φρουρά τόν ἄκουσε πόσο εὐσπλαγχνικά μίλησε στήν Ζωή μπαίνοντας: «Λοιπόν, κουράστηκες ἀπό τήν ὀρθοστασία;»

Πέρασε λίγη ὥρα καί, ὅταν οἱ φρουροί θέλησαν νά βγάλουν ἔξω τόν Γέροντα, αὐτός δέν ἦταν μέσα στό δωμάτιο...

Ὅλοι ἦσαν βέβαιοι ὅτι ἐκεῖνος ἦταν ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Νικόλαος. Ἐτσι ἡ Ζωή ἔμεινε ὄρθια 4 μῆνες (128 μέρες), μέχρι τό Πάσχα ἀκριβῶς, πού ἐκείνη τήν χρονιά ἔπεσε 23 Ἀπριλίου (6 Μαΐου μέ τό νέο ἡμερολόγιο).

Τήν νύχτα τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἡ Ζωή ἄρχισε νά φωνάζῃ ιδιαίτερα δυνατά:

– Προσεύχεσθε!

Οἱ νυχτερινοί φύλακες ἀνατρίχιασαν καί ἄρχισαν νά τήν ἐρωτοῦν: «Γιατί φωνάζεις τόσο φοβερά;» Ἀκολούθησε ἡ ἀπάντησις:

– Φοβερό! Καίγεται ἡ γῆ! Προσεύχεσθε! Ὁλος ὁ κόσμος χάνεται γιά τίς ἀμαρτίες του, προσεύχεσθε!

Ἀπό ἐκείνη τήν στιγμή ἡ Ζωή ἀναζωογονήθηκε, οἱ μῦς ἄρχισαν νά μαλακώνουν, νά ζωντανεύουν. Τελικά τήν ἔβγαλαν στό στῶμα, ἀλλά ἐκείνη συνέχισε νά φωνάζῃ καί νά καλῆ ὄλους σέ προσευχή γιά τόν κόσμο πού χάνεται γιά τίς ἀμαρτίες, γιά τήν γῆ πού καίγεται γιά τίς ἀνομίες της.

– Πώς έμεινες ζωντανή μέχρι τώρα; Ποιός σέ έτρεφε; τήν ρώτησαν.

– Περιστερία, περιστερία μέ έτρεφαν, ήταν ή άπάντησις. Άπό αυτό έγινε φανερό ότι έλαβε έλεος και συγχώρησι από τήν Δεξιά του Κυρίου Παντοκράτορος. Ο Κύριος συγχώρησε τίς άμαρτίες της Ζωής, μέ τήν παρουσία του άγίου Νικολάου του Θαυματουργού, και λόγω των μεγάλων βασάνων της και της όρθοστασίας κατά τήν διάρκεια των 128 ήμερών.

“Όλα αυτά τά γεγονότα συνετάραξαν τους κατοίκους του Κουϊμπίσεβ και των περιχώρων. Πολλοί άνθρωποι βλέποντας τά θαύματα, ακούγοντας τά ούρλιαχτά και τίς παρακλήσεις της να προσευχόμαστε για τους ανθρώπους που χάνονται έξ αιτίας των άμαρτιών τους, ξαναβρήκαν τήν πίστι τους στον Θεό. Γύρισαν στην Έκκλησία μέ μετάνοια. “Όσοι δέν φοροῦσαν σταυρό, άρχισαν να φοροῦν κατά τήν έποχή εκείνη που μόνο γι’ αυτό ήταν δυνατό να πληρώσουν μέ τήν ζωή τους. Η έπιστροφή ήταν τόσο μαζική, ώστε δέν έφθαναν τά σταυρουδάκια των εκκλησιών για όλους όσους ζητούσαν.

Μέ φόβο και δάκρυα ζητούσε ο λαός συγχώρησι των άμαρτιών, επαναλαμβάνοντας τά λόγια της Ζωής: «Φοβερό, ή γη καίγεται, χανόμαστε για τίς άμαρτίες μας! Προσεύχεσθε! Οί άνθρωποι χάνονται για τίς άνομίες τους!»

Τήν τρίτη ήμέρα του Πάσχα ή Ζωή έφυγε για τον Κύριο, άφοῦ διήνυσε τον δύσκολο δρόμο της όρθοστασίας των 128 ήμερών μπροστά στο πρόσωπο του Κυρίου για τήν συγχώρησι όλων των άμαρτιών της. Τό Άγιον Πνεῦμα τήν διατηρούσε στην ζωή όλες αυτές τίς ήμέρες για να αναστήση τήν ψυχή της από τον θάνατο της άμαρτίας, ώστε στην μέλλουσα αιώνια ήμέρα να τήν ανα-

στήση εν σώματι για τήν ζωή τήν αιώνιο. “Όπως, άλλωστε τό λέει και τό ίδιο τό όνομά της: Ζωή.

Σχόλιο (του ρωσικού πρωτοτύπου): Στόν σοβιετικό τύπο εκείνης της έποχής είχε επίσης σχολιασθή ή περίπτωση της Ζωής. Άπαντώντας στα γράμματα που έφθαναν στην διεύθυνσι διάσημης έφημερίδος, ένας άλαζονικός έπιστήμων ύπεστήριξε ότι τό γεγονός μέ τήν Ζωή πράγματι δέν είναι φανταστικό, αλλά εν τούτοις έδήλωσε ότι είναι μια μορφή άκαμψίας άγνωστη ακόμη στην έπιστήμη. Είναι προφανής ή αναλήθεια μιας τέτοιας ύποθέσεως, διότι: Πρώτον, στην άκαμψία δέν υπάρχει τέτοια πετρώδης σκληρυνσις του δέρματος, ώστε οί γιατροί να μή μπορούν να κάνουν ένεσι στον άρρωστο. Δεύτερον, μπορεί ένας τέτοιος άρρωστος να μεταφερθή από τόπο σε τόπο, ενῶ τήν Ζωή δέν μπορούσαν να τήν μετακινήσουν αυτή στεκόταν όρθια και μάλιστα τόσο πολύ που οί συνήθεις άνθρωποι δέν μπορούν να σταθούν. Τρίτον, ή άρρώστεια καθ’ έαυτήν δέν έπιστρέφει τον άνθρωπο στον Θεό και δέν φέρει άποκαλύψεις από τον ουρανό, ενῶ στην περίπτωση της Ζωής όχι μόνο χιλιάδες άνθρωποι ξαναβρήκαν τήν πίστι τους στον Θεό, αλλά φανέρωσαν τήν πίστι τους έμπρακτα, δηλαδή βαπτίσθηκαν και έζησαν ήθικά. “Όχι μόνο πίστεψαν ότι υπάρχει Θεός, αλλά και έγιναν Χριστιανοί. Άπ’ αυτό είναι φανερό ότι δέν έπρόκειτο για άπλη άσθένεια, αλλά για κάποια θειική οικονομία. Αυτός έμπρακτα στερεώνει τήν πίστι, για να λυτρώση τους ανθρώπους από τίς άμαρτίες και από τήν τιμωρία γι’ αυτές.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ

ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;

Ἦεντος εἶναι ὁ προβληματισμός γύρω ἀπό τό ἐνδεχόμενο νομιμοποίησης τῆς εὐθανασίας καί στήν Ἑλλάδα. Κορυφαῖοι ἐπιστήμονες τῶν ἰατρικῶν σχολῶν ἀνησυχοῦν σοβαρά.

Ἑπτακόσιοι ἰατροί, ἐκπροσωπούμενοι ἀπό τήν Ἐπιτροπή Μελέτης Προβλημάτων Ἰατρικῆς Ἠθικῆς, ἀρνοῦνται κατηγορηματικῶς νά ἀποδεχθοῦν ὁποιαδήποτε νομοθετική κατοχύρωση τῆς εὐθανασίας στήν χώρα μας. Τούς συγχαίρομε γιά τήν στάσι τους. Αὐτό ἀπαιτεῖ ἡ ὑπευθυνότης ἀπέναντι στό λειτούργημά τους, στούς ἀσθενεῖς τους, στήν συνείδησί τους, στόν Θεό.

Σέ ἀνακοίνωσί της ἡ ἐν λόγῳ Ἐπιτροπή ἀναφέρει:

«1ον. Ἡ ὁποιασδήποτε μορφῆς διακοπή τῆς ζωῆς, πού κακῶς ὀνομάζεται εὐθανασία, ἀποτελεῖ ἔγκλημα κατά τοῦ μυστηρίου τῆς ζωῆς καί εἶναι ταυτόσημη μέ τήν ἀνθρωποκτονία.

2ον. Σύμφωνα μέ τήν βασική ἀρχή ἀσκήσεως τοῦ ἰατρικοῦ λειτουργήματος “ὠφελεῖν ἢ μή βλάπτειν”, οἱ ἰατροί ὀρκίζονται νά βοηθοῦν τούς ἀρρώστους νά ζοῦν κι ὄχι νά πεθαίνουν! Μέ τήν “εὐθανασία” καταργεῖται ἡ ἀρχή αὕτη.

3ον. Ἡ “εὐθανασία”, ὅταν ἀποφασίζεται ἀπό τόν ἴδιο τόν ἀσθενῆ, συνιστᾷ τήν πράξη τῆς ὑποδοθηόμενης αὐτοκτονίας. Οἱ ὑπογράφοντες ἀρνοῦνται κατηγορηματικά νά συμπράξουν ἢ νά γίνουν ἐκτελεστικά ὄργανα ὁποιασδήποτε.

4ον. Ἡ ἐπίσπευση ἢ πρόκληση τοῦ θανάτου μέ τήν θεληματική “εὐθανασία” ἀποτελεῖ ὀδυνηρή φυγή ἀπό τήν πραγματικότητα καί ὄχι ἀξιοπρεπῆ ἐπιλογή. Ἀντίθετα ἡ συνειδητή ἀποδοχή τῆς δοκιμασίας καί τῆς ὀδύνης τῆς χρονίας νόσου ἔχει μεταφυσικές προεκτάσεις, συχνότατα λυτρωτικές συνέπειες γιά τόν πάσχοντα καί εὐεργετικά ἀποτελέσματα γιά τό περιβάλλον του, γιατί δίνεται ἡ δυνατότητα στούς ἄλλους νά δείξουν ἔμπρακτα τήν ἀγάπη τους.

5ον. Στήν περίπτωση ἐπιβολῆς τῆς “εὐθανασίας” ἀπό τό κράτος, γιά οικονομικούς συνήθως λόγους (“οἰκονομική ἀφαιμάξη τῆς κοινωνίας”) αὐτό συνιστᾷ πράξη ἐξάνδραποδισμού τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖται ἔτσι “πρόσωπο” μόνο ὅταν εἶναι ἰκανός νά προσφέρει ὑπηρεσίες στό κοινωνικό σύνολο! Τέτοια ἀντίληψη γιά τόν ἄνθρωπο μᾶς βρῖσκει τελείως ἀντίθετος καί γι’ αὐτό δέν μετέχουμε σέ συγκαλυμμένους φόνους ἀκόμη κι ὅταν αὐτοί γίνονται μέ νομική κάλυψη!

6ον. Δυνητικές συνέπειες τῆς “εὐθανασίας” εἶναι ἡ ἐφαρμογή της σέ “μειονεκτικά” ἄτομα (ἠλικιωμένοι μέ διανοητική ἔκπτωση, ψυχιατρικοί ἀσθενεῖς, παιδιά μέ σωματικές καί διανοητικές ἀναπηρίες κλπ), σέ κοινωνικές ομάδες πού ἔχουν διαφορετική ἰδεολογία(!) ἢ φυλετική προέλευση (ρατσισμός) καί ἀκόμη ἡ σκόπιμη δημιουργία “βαρέως πασχόντων” πού δέν θ’ ἀξίζει νά ζοῦν!

7ον. Ἐάν ἡ Πολιτεία ἀποφασίσει νά προσβάλει τό σύνολο τῆς Παράδοσής μας μέ τή νομιμοποίηση τῆς “εὐθανασίας”, θά πρέπει νά γνωρίζει ὅτι οἱ ὑπογράφοντες θά ἐναντιωθοῦν ἔμπρακτα στή διάπραξη νομιμοποιημένων ἀνθρωποκτονιῶν.

Οἱ ὑπογράφοντες, σεβόμενοι τήν Ὁρθόδοξη Πνευματικότητα καί τίς αἰώνιες ἀξίες τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀρνούμεθα τόν μιμητισμό καταστρεπτικῶν προτύπων ἑνός ἀνυπόστατου “ἀνθρωπισμοῦ”.

8ον. Για όλους τούς παραπάνω λόγους δέν συμμετέχουμε σέ οποιαδήποτε ενέργεια πού ἀφαιρεῖ τήν ἀνθρώπινη ζωή, ἔστω καί ἐάν αὐτή βρῖσκεται στήν ἔσχατή της ἔκφραση. Συγχρόνως δηλώνουμε ὅτι μέ ὅλες τίς ψυχικές δυνάμεις ἀγωνιζόμαστε ἐξ ὀρισμοῦ γιά τήν ἀπάλυνση τοῦ ἀνθρώπινου πόνου καί μέ τή χρησιμοποίηση κάθε ἐπιστημονικῆς δυνατότητας προσπαθοῦμε νά διατηροῦμε τήν σωματική καί ψυχική ὑγεία τῶν ἀσθενῶν μας καί νά διαφυλάτουμε τήν ἀξιοπρέπειά τους».

Ἐναντιοδότητα, πρέπει νά καταλάβουμε ὅτι ἡ ἐφαρμογή τῆς εὐθανασίας ἀποτελεῖ παλινδρόμησι σέ βάρδαρα καί ἀντιχριστιανικά ἤθη. Μόνο ὡς ἐγκατάλειψι Θεοῦ μπορεῖ νά ἐξηγηθῆ.

* * *

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΧΑΛΚΗΔΟΝΙΟΥΣ

Στό προηγούμενο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας γράψαμε σχετικά μέ τό *Ἐπίσημο τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους περὶ τοῦ διαλόγου Ὁρθόδοξων καί Ἀντιχάλκηδονίων* (Μάρτιος 1995), τό ὁποῖο ἀπεστάλη πρὸς τούς Προκαθημένους τῶν Ἁγιωτάτων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν. Ἀφορμή γιά τήν σύνταξί του ὑπῆρξε ἡ ἀνέλπιση ἐξέλιξις τοῦ διαλόγου, ἡ ὁποία προεκάλεσε δικαιολογημένες ἀνησυχίες τοῦ Ὁρθόδοξου εὐσεβοῦς λαοῦ καί τῶν Ἁγιορειτῶν πατέρων. Ἐπεδιώκετο ἔνωση μέ τούς Ἀντιχάλκηδονίους, χωρίς αὐτοί νά εἶναι Ὁρθόδοξοι.

Τόν Ὁκτώβριο τοῦ ἰδίου ἔτους ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνός, ὡς Πρόεδρος τῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς στόν διάλογο αὐτόν, δημοσίευσε κριτική στό ἐν λόγω Ἐπίσημο. Δι' αὐτῆς, γιά μία ἀκόμη φορά οἱ Κοινές Δηλώσεις –κείμενα σαφῶς ἀνορθόδοξα– προεβλήθησαν ὡς βάσις γιά τήν ἔνωσι.

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀπήντησε στήν ἐν λόγω κριτική μέ τό βιβλίον της «ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΧΑΛΚΗΔΟΝΙΩΝ. Ἀπάντησις εἰς κριτικὴν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνοῦ» (Μάϊος 1996).

Μέ τήν ἐμπεριστατωμένη αὐτή μελέτη ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ αἰρεσιάρχαι Διόσκορος καί Σεβῆρος δέν εἶναι δυνατόν μέ κανένα τρόπο νά χαρακτηρισθοῦν ὀρθόδοξοι στήν διδασκαλία καί τό φρόνημα. Οἱ μεγάλοι Πατέρες καί διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, ἅγιοι Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός καί Φώτιος ὁ Μέγας, ἔχουν θεολογικῶς ἀποδείξει ὅτι οἱ ἀνωτέρω αἰρετικοὶ εἶναι μονοφυσῖται. Στίς Οἰκουμενικές Συνόδους ἐπιβεβαιώνεται ἡ κακοδοξία τους μέ τήν ἐπιβολή ἀναθεμάτων ἐναντίον τους.

Στίς «ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ» ἀνασκευάζονται ἐπίσης τά ἐπιχειρήματα τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι εἶναι δυνατόν νά ἀναθεωρηθοῦν οἱ ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί ὁ Διόσκορος καί ὁ Σεβῆρος νά χαρακτηρισθοῦν πλέον ὀρθόδοξοι.

Ἡ θετική κρίσις πολλῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας μας καί πολλῶν Καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν γιά τό βιβλίον τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ὅπως φαίνεται ἀπό τίς ἐπιστολές τους πρὸς τήν Ἱερὰ Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καθὼς καί ἡ ἀνακούφισις τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τήν δυναμική αὐτή μαρτυρία τοῦ Ἁγίου Ὁρους, παρέχει ἐλπίδες ὅτι ὁ διάλογος δέν θά συνεχίσῃ τήν ἀνορθόδοξη ἐξέλιξι πού εἶχε μέχρι σήμερα σημειώσει.

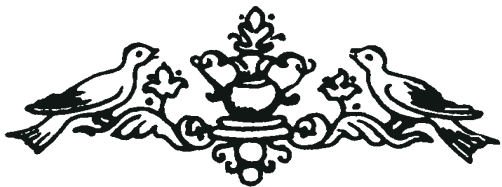
* * *

Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΟΥ BALAMAND ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ

Ἡ συμφωνία Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν, πού ἔγινε στό Balamand τοῦ Λιδάνου τό 1993, ἔχει δεχθῆ, ὅπως εἶναι γνωστό, αὐστηρή κριτική. Ἰδιαίτερος ἔχει τονισθῆ ἡ ἐκκλησιολογική ἐξίσωσις τῆς ρωμαιοκαθολικῆς "ἐκκλησίας" μέ τήν Μία Ἁγία Καθολική καί Ἀποστολική, τήν Ὁρθόδοξο, Ἐκκλησία, ἐπί τῆ βάσει τῆς καινοφανοῦς καί ἀνορθόδοξου θεωρίας τῶν "ἀδελφῶν ἐκκλησιῶν".

Δυστυχῶς, παρά τήν ἀσκηθεῖσα κριτική, ἡ συμφωνία τοῦ Balamand ἐπιβεβαιώνεται ἐκ νέου. Τά μέλη τῆς ἐν Ἀμερικῇ Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ διαλόγου Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν ἐξέδωσαν ἀνακοίνωσι, μέ τήν ὁποία ὑποστηρίζουν τήν ἐν λόγῳ συμφωνία ὡς λογική καί ὀρθή (ἀνακοίνωσις διά τοῦ Internet).

Ἐπίσης, ἡ ἐφαρμογή τῆς συμφωνίας αὐτῆς στήν πρᾶξι εἶναι γεγονός, τό ὁποῖο πρέπει νά προβληματίσῃ σοβαρά ὄσους ἐνδεχομένως ἐπίστευσαν στίς δηλώσεις ὅτι ἡ συμφωνία τοῦ Balamand εἶναι κείμενο ἐργασίας. Εἶναι χαρακτηριστική ἡ συμμετοχή Ὁρθοδόξου κληρικοῦ στήν φετινή πασχαλιάτικη λειτουργία τῶν ρωμαιοκαθολικῶν στήν Παναγία τῶν Παρισίων, καθὼς ἐπίσης ἡ ὀλόθυμη ἀποδοχή τοῦ γεγονότος ἀπό ἱεράρχη τῆς Ὁρθοδόξου Διασπορᾶς στήν Εὐρώπη καί ἡ εὐχή νά ἐπαναλαμβάνωνται τέτοια γεγονότα πού πραγματώνουν τήν ἔνωσι!! (περιοδ. Svetigora, τ. 49, 1996, σ. 43)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΚΑΙ Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΣ	5
Ἄγιου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟ ΘΕΟΔΟΣΙΟ	6
Ἱεροῦ Γενναδίου Σχολαρίου ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥΣ	21
Η ΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΗΣ ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΜΗ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ.	29
ΕΟΡΤΙΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ	
Εὐλογημένος ὁ Ἐρχόμενος.	39
Ἄρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Η ΚΥΡΙΑ ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΡΙΖΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΜΑΣ.	43
ΙΩΒ ΜΟΝΑΧΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ.	70
ΕΝΑ ΑΓΝΩΣΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	80
ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ	
Εὐθανασία καί σπὴν Ἑλλάδα;.	88
Τό Ἅγιον Ὅρος γιά τούς Ἀντικαθηκονίους	90
Ἡ συμφωνία τοῦ Βαλαμάνδ ἐπιβεβαιώνεται καί ἐφαρμόζεται.	92